

การช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

จากภาพปก

รัฐบาลขอส่งความปรารถนาดีสู่พี่น้องเกษตรกร โดยสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการปลดปล่อยหนี้สินของเกษตรกรเพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สมดังคำกล่าวที่ว่า เกษตรกร คือ กระดูกสันหลังของชาติ

การช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

สำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ฉ. ๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑๑

ปัจจุบันเกษตรกรของประเทศไทยยังมีหนี้สินค้างชำระอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ อาจเกิดขึ้นจากผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ หรือประสบภัยธรรมชาติ และโดยที่ รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขภาวะหนี้สินของเกษตรกร รัฐบาลจึงได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของ เกษตรกรที่ยากจน และปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียน เพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน และขยายขอบเขตการช่วยเหลือ ให้สามารถกู้ยืมเงินจากกองทุนหมุนเวียนฯ ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

นายชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

สาร
จาก
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
พันเอก ดร.ชินวุธ สุนทรสีมะ
ประธาน กชก.
ถึง อชก. ส่วนอำเภอ
และ อชก. ส่วนจังหวัด

บัดนี้ถึงเวลาที่ท่านทั้งหลายจะต้องร่วมกับรัฐบาลทำงานสำคัญเพื่อพี่น้องประชาชน ผู้กำลังมีความทุกข์ซึ่งอยู่ในท้องที่ของท่าน เป็นงานเร่งด่วนที่จะมิชักช้าอยู่ไม่ได้

ท่านคงทราบดีแล้วว่า ในท้องที่ของท่านมีเกษตรกรอยู่มาก เกษตรกรเป็นกระดูกสันหลังของชาติ เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ยังยากจนอยู่ หลายรายตกเป็นหนี้ขายทุนหลายรายต้องสูญเสียที่ดินทำกินที่เอาไปประกันกับเจ้าหนี้ไว้ เมื่อเขาเหล่านั้นสูญเสียที่ดิน ก็ต้องย้ายถิ่นเข้าไปเป็นคนจนในเมือง ในสลัม เกิดปัญหาแก่สังคมต่อไป บางรายก็บุกรุกที่ดินป่าสงวนและป่าต้นน้ำลำธารต่อไปอีก ก่อให้เกิดปัญหาภัยธรรมชาติและปัญหาต่อการปกครองไม่จบสิ้น

นอกจากเกษตรกรแล้ว ยังมีพี่น้องคนไทยอีกส่วนหนึ่งที่มิได้เป็นเกษตรกร แต่เป็นผู้ยากจนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และก็ตกเป็นลูกหนี้แก่นายทุนเช่นเดียวกัน ประชาชนสองพวกดังกล่าวนี้เป็นผู้นำสงสาร เป็นพี่น้องร่วมชาติของเราที่เราจะทอดทิ้งเขาไม่ได้

คนที่มิสภาพตกเป็นหนี้้นั้นมีความทุกข์หนัก คนที่เคยเป็นหนี้เขาคงจะรู้อารมณ์ของความทุกข์นี้ดี พระพุทธองค์ตรัสสอนว่า ความสุขของชาวบ้านอย่างหนึ่ง คือ ความสุขจากการไม่เป็นหนี้ ฉะนั้นการเป็นหนี้จึงเป็นทุกข์หนักของมนุษย์ คนที่ตกเป็นหนี้จะเหมือนคนที่

เสียชีวิตภาพ มองหน้าใครก็ไม่เต็มตาหมดราศรี ภาระหนักคือดอกเบ็ญ ดอกเบ็ญวิ่งแข่งกับเวลาทุกวินาที เข็มนาฬิกาเคลื่อนไป ดอกเบ็ญก็งอกงาม ในที่สุดลูกหนึ่งก็หมดความสามารถที่จะใช้กิน หลักทรัพย์ที่นำไปประกัน โดยเฉพาะที่ดิน ก็จะหลุดเป็นของเจ้าหนี้ในไม่ช้า ในเรื่องของปัญหาหนี้สินของเกษตรกรนั้น รัฐบาลทุกสมัยได้พยายามช่วยเหลือด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม จนเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๓ รัฐบาลในสมัยนั้นได้มีนโยบายจริงจังเพิ่มขึ้นอีก โดยจัดตั้งกองทุนขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร เรียกว่า กองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน เมื่อผมได้รับหน้าที่เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ผมได้เห็นทุกข์ของเกษตรกรและผู้ยากจนที่ตกเป็นหนี้ดอกเบ็ญสูงและไม่มีทางปลดปล่อยหนี้ได้ จึงได้มีนโยบายขยายความช่วยเหลือออกไปให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น หาเงินงบประมาณมาใส่กองทุนเพิ่มขึ้นจาก ๕๐ ล้านบาทขยายเป็น ๓๐๐ ล้านบาท ขยายการช่วยเหลือไปถึงผู้ยากจนอื่น ๆ ที่จะทำอาชีพเป็นเกษตรกร ขยายการช่วยเหลือลงไปถึงหนี้ที่ลูกหนี้กู้โดยเอาที่ดินไปค้ำประกันสัญญากับเจ้าหนี้ในระบบและรวมทั้งหนี้ของเกษตรกรรายย่อยที่เป็นหนี้และกำลังจะสูญเสียที่ดินไปกับธนาคารพาณิชย์เป็นต้น และได้เปลี่ยนชื่อกองทุนเสียใหม่ว่า กองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน การขยายความช่วยเหลือออกไปก็ทำให้ได้ช่วยเหลือเกษตรกรได้มากายขึ้น

สิ่งที่ผมใคร่ฝากให้ท่านระวังเรื่องหนึ่งก็คือ ขอให้ท่านช่วยดูว่า ผู้ที่มาร้องขอความช่วยเหลือเรื่องหนี้สินนั้น เขาเป็นหนี้จริงหรือหนีปลอมทำกันขึ้นมา เพราะมีบางคนหัวใส เห็นว่าดอกเบ็ญต่ำมาก ผ่อนส่งยาว ก็เลยอยากได้เงินกู้ เพื่อนำไปหาประโยชน์อย่างอื่น และบางทีเห็นว่าเป็นหนี้รัฐบาล จึงคิดว่าในที่สุดก็คงยกหนี้ให้ พวกฉวยโอกาสนี้ ถ้าท่านระวังหน่อยก็คงทราบและแก้ปัญหานี้ได้ อีกเรื่องหนึ่งก็คือโปรดช่วยระแวดระวังอย่าให้มีใครเรียกค่านายหน้าชักนำเกษตรกรมาหาเจ้าหนี้ที่ เพราะคนพวกนี้จะฉ้อโกงเอาเปรียบเกษตรกร มีตัวอย่างเกิดขึ้นหลายรายแล้ว

เรื่องที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่อยากจะเรียนกับท่าน คือ งานช่วยเหลือปลดปล่อยหนี้สินเดิม เป็นงานที่ช่วยเหลือบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน เป็นงานอนุเคราะห์ ถือเป็นงานบุญ เป็นกุศลและเป็นพลังแห่งความดี เรียกว่า สังคหผละ คือ พลังที่เกิดจากการให้ความช่วยเหลือ เป็นทานที่บริสุทธิ์อันเกิดจากแรงกายและคำแนะนำของท่านต่อผู้ที่เดือดร้อน เมื่อเป็นเช่นนี้ ผมจึงขอมอบคุณความดีนี้แก่ ท่านอนุกรรมการ อชก. ส่วนอำเภอ และ อชก. ส่วนจังหวัด ทุกท่าน นอกจากนั้นผมได้กระจายอำนาจในการตัดสินใจพิจารณาการอนุมัติเงินกู้ โดยได้มอบอำนาจให้แก่ อชก. ส่วนอำเภอ และ อชก. ส่วนจังหวัด สำหรับเรื่องเงินนั้น

ความจริงอยากจะโอนมาให้ท่านเสียเลย แต่กองทุนเรามีเงินน้อย เราต้องแบ่งปันกันไปทั่วประเทศ จึงต้องเก็บรวมเงินไว้ที่ส่วนกลาง คือ ที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสำนักงานใหญ่ เมื่อทาง อชก. ส่วนอำเภอ และ อชก. ส่วนจังหวัด อนุมัติเงินกู้แล้ว ก็จะรีบโอนเงินไปให้ โดยจะใช้เวลาเพียงประมาณ ๑๐ วันเท่านั้น

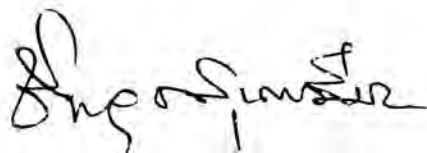
เมื่อท่านได้เข้าใจอย่างนี้แล้ว ผมก็ใคร่จะเปิดใจกล่าวต่อไปว่า ขอให้ท่านได้รับรายงานอันสำคัญนี้ ไปเป็นงานหลักของท่าน เพื่อผูกใจประชาชนให้รักใคร่เป็นมิตรกับท่าน ท่านจะได้ทั้งพระคุณและทำให้การประสานงานอย่างอื่น กับประชาชนได้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ประชาชนจะร่วมมือกับท่าน ขอรับรองว่างานนี้ เป็นงานฝาก ที่ทำให้แก่สำนักนายกรัฐมนตรีได้โปรดคิดเสียใหม่ว่า งานนี้ เป็นงานของท่าน เป็นความดีความชอบของท่าน ในการสงเคราะห์แก่เกษตรกรโดยตรง สำนักนายกรัฐมนตรีและผมเป็นเพียงผู้คอยช่วยเหลือให้ท่านทำงานได้โดยสะดวกรวดเร็ว เสมือนหนึ่งเป็นหน่วยกองหลังคอยส่งเสบียงคือ เงินให้แก่ท่าน

ผมทราบว่าท่านจะต้องเหนื่อยยากกับงานนี้อีกมาก ผมเห็นใจ ผมขอให้กำลังใจท่าน และขอฝากเกษตรกรและผู้ยากจนให้อยู่ในความกรุณาของท่าน ขอฝากว่าเราจะปล่อยให้เกษตรกรของเราล้มสลายนไม่ได้ เราจะปล่อยให้เกษตรกรถูกขับจากที่ดินทำกินไม่ได้ เพราะถ้าเกษตรกรส่วนใหญ่ล้มสลายน ชาติไทยเราก็ต้องล้มสลายนด้วย ผมขอฝากข้อเท็จจริงเรื่องนี้ให้ท่านทั้งหลายได้ตระหนัก เมื่อทราบความสำคัญของงานที่เราจะทำการแล้ว เราจะได้มีกำลังใจทำงานเพื่อช่วยกันปลดเปลื้องความทุกข์ยากของพี่น้องเกษตรกรของเรา

ผมขอขอบคุณท่าน คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนจังหวัด และส่วนอำเภอ และขอبارมีแห่งคุณความดีของท่าน จงคุ้มครองให้ท่านและครอบครัวพ้นจากความทุกข์เดือดร้อน ประสบแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรืองตลอดเวลา และถ้าหากมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ผมจะเป็นประโยชน์ต่อท่านอันอยู่ในวิสัยที่ผมจะทำได้ โปรดอย่าเกรงใจที่จะแจ้งให้ผมได้ทำประโยชน์ต่อท่านเลย

ขอขอบคุณทุกท่าน

พันเอก

(ดร.ชินวุธ สุนทรธัมมะ)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

สาร
จาก
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

(พันเอก ดร.ชินวุธ สุนทรสิมะ)

ประธาน กชก.

ถึงพี่น้องเกษตรกร

รัฐบาลตระหนักดีถึงความทุกข์ยากของท่านเกษตรกรทั้งหลาย ที่ต้องต่อสู้กับภัยต่าง ๆ ทั้งภัยจากธรรมชาติ ภัยจากราคาพืชผลที่ตกต่ำ ภัยจากโรคพืชและศัตรูพืชต่าง ๆ และภัยที่ร้ายแรงที่สุดของพี่น้องเกษตรกรส่วนใหญ่ก็คือ ภัยจากภาวะหนี้สินซึ่งบีบรัดท่านจนถึงกับต้องสูญเสียที่ดินทำกินกันเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้พยายามจะผ่อนคลายความทุกข์ยากของท่าน ด้วยการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินของเกษตรกรที่จะต้องสูญเสียที่ดินที่เป็นหลักประกันเงินกู้ของท่าน โดยมอบให้ทางอำเภอ จังหวัด และ ธ.ก.ส. เป็นผู้บริหารกองทุนนั้นในระดับปฏิบัติการที่ใกล้ชิดกับเกษตรกรโดยตรง โดยมีคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ภายใต้การนำของผมเป็นผู้บริหารกองทุนในระดับนโยบาย และมีสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ในสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงในส่วนกลาง

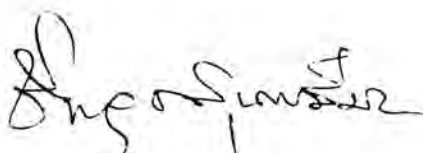
ท่านพี่น้องเกษตรกรที่มีหนี้สินกับนายทุนนอกระบบที่ขูดรีดต่าง ๆ หรือเป็นหนี้สินกับธนาคารต่าง ๆ ยกเว้น ธ.ก.ส. และถูกบีบบังคับหนี้จนอยู่ในภาวะที่เดือดร้อนอย่างมาก สามารถขอความช่วยเหลือได้จากคณะกรรมการชุดนี้ โดยไปร้องขอความช่วยเหลือได้จากที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอทุกแห่ง หรือที่ ธ.ก.ส. ประจำอำเภอนั้น ๆ ขอสำคัญขอให้ป็นหนี้สินที่สุจริต ไม่ได้เป็นหนี้ที่ปลอม ๆ เพื่อนำมาหลอกเอาเงินของทางราชการดังกล่าว โดยขอให้ผู้ร้องนำหลักฐานต่าง ๆ ที่จะแสดงให้เห็นชัดเจนถึงภาวะหนี้สินที่ท่านมีอยู่และความเดือดร้อนที่ท่านกำลังเผชิญอยู่มาประกอบการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ โดยท่านต้องมี

๑. ภาพถ่ายบัตรประจำตัวของท่าน โดยท่านลงนามรับรอง
๒. ภาพถ่ายสำเนา สำมะโนครัว ลงชื่อรับรอง
๓. ภาพถ่ายหนังสือสัญญากู้ จำนวน หรือขายฝากที่ท่านได้ทำไว้กับเจ้าหน้าที่
๔. คำยินยอมของคู่สมรส
๕. ภาพถ่ายเอกสารสิทธิในที่ดินที่ท่านจำนอง ขายฝาก หรือนำไปค้ำประกันเงินกู้ (ถ้ามี)
๖. เอกสารที่แสดงถึงความเดือดร้อนอย่างมากของท่าน เช่น หนังสือเร่งรัดหนี้ คำสั่งศาลการประกาศขายทอดตลาดของอสังหาริมทรัพย์นั้น ๆ (ถ้ามี)

ท่านก็นำหลักฐานทั้งหมดนี้ไปยื่นขอความช่วยเหลือต่อปลัดอำเภอ ซึ่งได้รับมอบหน้าที่ให้เป็นเลขานุการคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (อชก.) ส่วนอำเภอเจ้าหน้าที่ของอำเภอจะทำการได้ส่วน หากเห็นว่ากรณีของท่านถูกหลักเกณฑ์ สมควรให้ความช่วยเหลือได้ก็จะเสนอความเห็นไปยัง สำนักงานคณะกรรมการฯ ส่วนกลาง ซึ่งจะโอนเงินไปให้ ธ.ก.ส. ไปปลดหนี้สินเดิมของเกษตรกรโดยเร็ว โดยเกษตรกรจะเสียดอกเบี้ยเพียงร้อยละ ๘ ต่อปี และผ่อนชำระทั้งต้นและดอกเบี้ยให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๒ ปี

รัฐบาลมีความมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือเกษตรกรในเรื่องหนี้สินดังกล่าวอย่างจริงจัง จึงพยายามผ่อนคลายนโยบายต่าง ๆ ลง และจัดหาเงินมาดำเนินการให้เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือได้อย่างมากที่สุด ฉะนั้นขอให้พี่น้องเกษตรกรผู้เดือดร้อนได้พยายามทำความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติและวิธีการในการปลดปล่อยหนี้สินตามที่อธิบายไว้อย่างละเอียดในเอกสารนี้ แล้วรีบดำเนินการให้ถูกต้องตามนั้นโดยเร็ว ทางราชการจะดำเนินการช่วยเหลือให้ลุล่วงไปโดยไม่ชักช้า

ท้ายนี้ขอให้เกษตรกรที่รักทั้งหลาย จงได้รับการอนุเคราะห์ปลดปล่อยหนี้สินเดิมโดยทั่วกัน และขอให้ท่านจงประสบแต่ความสุขความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้น

พันเอก

(ดร.ชินวุธ สุนทรสิมะ)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

การแก้ไขภาวะหนี้สินของเกษตรกรเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลประการหนึ่ง และเป็นปัญหาที่เร่งด่วน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีให้ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.) ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนทั้งในด้านหนี้สินที่ดิน หนี้ค้ำ และปัญหาในการประกอบอาชีพ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจึงมีโอกาสดำเนินงานสนองนโยบายของรัฐบาล ในการแก้ไขภาวะหนี้สินของเกษตรกรดังกล่าว และในการนี้ กชก. ได้จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน และกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดินขึ้น เพื่อให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้มีโอกาสกู้ยืมเงินที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำไปชำระหนี้สินที่มีอยู่ ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมาได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

อย่างไรก็ดี การดำเนินงานนี้จะบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของรัฐบาล จำต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากหลายฝ่ายด้วยกัน เช่น กระทรวงมหาดไทย สำนักงานอัยการสูงสุด และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นต้น ซึ่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานดังกล่าวข้างต้นด้วยดีตลอดมา จึงใคร่ขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ และหวังว่าจะได้รับความร่วมมือด้วยดีตลอดไป ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลด้านการแก้ไขภาวะหนี้สินดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์ เพื่อพี่น้องเกษตรกรหรือผู้ยากไร้จะได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นต่อไป

(นายอภิลาศ โอสถานนท์)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

นับเป็นความพยายามและตั้งใจจริง
ของรัฐบาลที่จะให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและ
ผู้ยากจน เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่อง ภาวะหนี้
สิน อันเป็นสาเหตุสำคัญ ซึ่งเป็นผลให้ที่ดินอัน
เป็นที่ทำกินหรือเป็นที่อยู่อาศัยของคนด้อยสุญ
เสียไป การจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลด
เปลื้องหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน และ
กองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้

ยากจนด้านหนี้สินและที่ดินของคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.) เพื่อ
ให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกรและผู้ยากจน เพื่อนำไปชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ ไม่ว่าจะเป็
เอกชนธรรมดาหรือสถาบันการเงินซึ่งมีใช้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
(ธ.ก.ส.) เป็นแนวทางหนึ่งเดียวที่จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมุ่งหวังที่จะให้เกษตรกร
และผู้ยากจนสามารถจะรักษาที่ดินทำกินหรือที่อยู่อาศัยของคนไว้ได้ การให้ความช่วยเหลือนี้
ในระยะแรกยังไม่เป็นที่แพร่หลายนัก แต่ในขณะนี้นับได้ว่าเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมาก
ยิ่งขึ้น โดยสังเกตจากปริมาณงานซึ่งเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการช่วยเหลือ
เกษตรกรและผู้ยากจนส่วนกลาง ซึ่งมีเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมหลายเท่าตัว ดังนั้น เพื่อที่จะให้
การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเป็นไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็วยิ่งขึ้น กชก.
จึงเห็นสมควรให้มีการกระจายอำนาจในการอนุมัติค่าขอกู้เงินไปยังจังหวัดและอำเภอ ซึ่งหวัง
ว่าจังหวัดและอำเภอจะได้ตระหนักถึงความสำคัญของภารกิจที่ได้รับมอบหมายดังกล่าวว่า งานนี้
จะช่วยส่งผลให้ราษฎรบังเกิดความเลื่อมใสศรัทธาต่อส่วนราชการและต่อรัฐบาลมากยิ่งขึ้น

การทำงานนี้เป็นการกิจร่วมกันของหลายหน่วยงาน และการทำงานจะสำเร็จลุล่วงได้
ก็โดยความร่วมมือร่วมใจกันของทุกฝ่าย จึงขอให้เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายร่วมมือร่วมใจกันดำเนินงาน
เพื่อให้นโยบายการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนบรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป ทั้งนี้ ขอได้
รับความขอบคุณจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีในการดำเนินงานนี้ด้วย

(นายสุทธิชัย เลียงชยศ)

รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธาน อชก. ส่วนกลาง

เมื่อผมได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.) ให้ทำหน้าที่ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ส่วนกลางของคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (อ.ปชส. ส่วนกลางของ กชก.) นั้น ผมมีความรู้สึกยินดีและภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสำคัญของรัฐบาล ในการดำเนินงานดังกล่าวได้พยายามให้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตลอดจนประชาชนทั่วไป ได้รับทราบนโยบายและหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนของ กชก. ให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น โดยได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดทำสื่อพื้นบ้านเพื่อแจกจ่ายแก่จังหวัดและอำเภอทั่วประเทศ การจัดทำโครงการ กชก. สัจจร ซึ่งในการดำเนินงานโครงการฯ ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (พันเอก ดร.ชินวุธ สุนทรสึมะ) ประธาน กชก. ได้ให้เกียรติร่วมเป็นประธานในพิธีเปิดและบรรยายพิเศษในโครงการดังกล่าวด้วย เป็นผลให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ตามโครงการฯ ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

สืบเนื่องจากการจัดทำโครงการ กชก. สัจจร ทำให้ได้รับทราบข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และปัญหาในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคหลายประการ ที่สำคัญคือได้ข้อยุติว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ มีข้อจำกัดในการให้ความช่วยเหลือหลายประการ ทำให้ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรและผู้ยากจนได้อย่างทั่วถึง จนในที่สุดได้ส่งผลให้มีการแก้ไขและจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดินขึ้น โดยขยายขอบเขตการช่วยเหลือให้กว้างขวางกว่าเดิม และได้มีการมอบอำนาจการอนุมัติค่าขอกู้ให้กับทางจังหวัดและอำเภออีกด้วย นับได้ว่าการทำงานของ อ.ปชส. ส่วนกลางของ กชก. มีส่วนช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์แก่งานช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนได้อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จึงขอขอบคุณคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ส่วนกลาง คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ส่วนภูมิภาคทุกท่าน รวมทั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานอัยการสูงสุด กรมการปกครอง และจังหวัดทุกจังหวัด ที่ได้ให้ความร่วมมือในการจัดสัมมนาโครงการ กชก. สัจจร การสัมมนาประจำภาค และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมสัมมนาตามโครงการต่าง ๆ ที่ อ.ปชส. ส่วนกลางของ กชก. เป็นผู้จัด ตลอดจนสื่อมวลชนทุกท่านที่ช่วยเผยแพร่ข่าวของ กชก. และหวังว่าจะได้รับความร่วมมือด้วยดีเช่นนี้ตลอดไป

(นายจีระพงษ์ สีวาระวิโรจน์)

ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธาน อ.ปชส. ส่วนกลางของ กชก.

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้ดำเนินงานช่วยเหลือปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรผู้ยากจนมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๒ การดำเนินงานอยู่ในวงจำกัดเพราะต้องคำนึงถึงความมั่นคงของธนาคารด้วย การได้เข้าร่วมดำเนินงานกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สปน.) เพื่อช่วยเหลือปลดปล่อยหนี้สินของเกษตรกรและผู้ยากจนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ และกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖ จึงเป็นการขยายขอบเขตความช่วยเหลือเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีต่อเกษตรกรและผู้ยากจนมากยิ่งขึ้น

มีคำกล่าวที่ว่า “ทุกข์ของเกษตรกร คือทุกข์ของแผ่นดิน” การดำเนินงานให้ความช่วยเหลือปลดปล่อยหนี้สินของเกษตรกรและผู้ยากจน ซึ่งเกิดขึ้นโดยสุจริต นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและผู้ยากจนแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติอีกด้วย แต่ถ้าดำเนินงานโดยไม่สุจริตหรือมีเล่ห์เหลี่ยม นอกจากจะเป็นบาปที่ฝังลึกในจิตใจแล้ว ยังเป็นการเพิ่มทุกข์และภาระให้กับสังคมและประเทศชาติอีกด้วย ดังนั้นจึงขอให้พนักงาน ธ.ก.ส. และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกท่านจงร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความวิริยะอุตสาหะและเสียสละ โดยตั้งมั่นอยู่ในความสุจริตและเมตตาธรรม

(นายสุวรรณ ไตรผล)

ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ความยากจนและหนี้สินเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องพันควบคู่อยู่กับเกษตรกรและผู้ยากจน โดยเฉพาะในท้องถิ่นชนบทเป็นเวลานานแล้ว รัฐบาลทุกสมัยได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตลอดมา จนในที่สุด ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.)

เพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนในด้านหนี้สิน ที่ดิน กฎหมายและคดีความ และได้มีการจัดตั้งสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (สชก.) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของ กชก. โดยกำหนดให้มีหน้าที่รับผิดชอบในงานวิชาการ งานบริการประชาชน และการประสานงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์อำนวยความสะดวกและประสานงานในการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนกลาง (อชก. ส่วนกลาง) และเลขานุการคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ส่วนกลางของ กชก. ด้วย

กล่าวได้ว่า เจ้าหน้าที่ สชก. ทุกคน มีความจริงใจ และปรารถนาที่จะช่วยผ่อนคลายความทุกข์ยากของเกษตรกรและผู้ยากจนทุกคน แต่บางครั้งก็ไม่อาจดำเนินการได้ เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องระเบียบหลักเกณฑ์ หรือปัญหาข้อกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติต่างก็ได้พยายามที่จะให้ความช่วยเหลือมากที่สุดเท่าที่ระเบียบกฎหมายจะอำนวยให้ การให้ความช่วยเหลือนี้ลำพังเจ้าหน้าที่ของ สชก. เอง ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นผลสำเร็จได้ ความสำเร็จของงานมีผลมาจากความช่วยเหลือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่สำคัญคือ กรมการปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) หากไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานดังกล่าว การดำเนินงานก็ไม่สามารถจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของรัฐบาลได้ จึงหวังว่าความร่วมมือดังกล่าวคงมีอยู่ตลอดไป

(นายประพันธ์ จินตพานิช)

ผู้อำนวยการสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน
กรมการและเลขานุการ กชก.

คำนำ

หนังสือเล่มนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (อชก.) ส่วนกลาง อชก. ส่วนจังหวัด อชก. ส่วนอำเภอ อชก.กทม. อชก. เขตตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ตลอดจนสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง โดยได้รวบรวมระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติงาน คำสั่ง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อปฏิบัติในการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖ ตลอดจนข้อเขียนและบทความที่น่าสนใจอื่น ๆ

สำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณามอบข้อเขียนและบทความมาลงในหนังสือเล่มนี้ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ร่วมดำเนินการจัดทำ หวังว่า หนังสือเล่มนี้จะช่วยให้การดำเนินงานช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ของคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

มิถุนายน ๒๕๓๗

สารบัญ

การช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน	๑๕
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกร และผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘	๒๓
ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการช่วยเหลือเกี่ยวกับหนี้สิน ของเกษตรกร	๓๕
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียน ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘	๔๑
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียน เพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓	๔๕
ระเบียบสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกองทุน หมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓	๕๑
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือ เกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖	๖๑
ระเบียบสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกองทุน หมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖	๖๗
ภาพกิจกรรม	
ข้อปฏิบัติในการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิม ของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สิน และที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖	๗๕
บทความเรื่อง ทำไมจึงทำกินไม่ขึ้น ?	๘๗
	๑๐๑

บทบาทของรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	
พันเอก ดร.ชินวุธ สุนทรสีมะ (ประธาน กชก.)	
กับงานให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน	๑๐๔
บทบาทผู้ดีในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ทำหน้าที่ประนีประนอม	
ยอมความเกี่ยวกับหนี้สินควรถวาย	๑๐๗
บทบาทอัยการในการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่เกษตรกรและผู้ยากจน	๑๑๓
สื่อประชาสัมพันธ์	๑๒๒
ความเป็นมาของโครงการ “กชก. สัจจร”	๑๒๓
คำถาม คำตอบ เกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมุนเวียน	
เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน	๑๒๖
สถิติการอนุมัติเงินกองทุนหมุนเวียนฯ ปีงบประมาณ ๒๕๓๔-๒๕๓๗	๑๒๕
ภาคผนวก	๑๓๓
- คำสั่งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ที่ ๒/๒๕๓๕	
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน	๑๓๕
- คำสั่งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ที่ ๑/๒๕๓๖	
เรื่อง แต่งตั้งอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (อชก.)	
เพิ่มเติมใน อชก. เขต และ อชก. ส่วนอำเภอ	๑๔๑
- คำสั่งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ที่ ๑/๒๕๓๗	
เรื่อง มอบหมายให้ อชก. ส่วนกลาง อชก. ส่วนจังหวัด และ	
อชก. ส่วนอำเภอ มีอำนาจพิจารณาอนุมัติคำขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียน	
เพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน และกองทุนหมุนเวียน	
เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน	๑๔๓
- คำสั่งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ที่ ๒/๒๕๓๗	
เรื่อง แก้ไขปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกร	
และผู้ยากจน	๑๔๕
- หลักเกณฑ์การใช้นุคคลค่าประกันในการขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียน	๑๔๗

หน้าว่าง

การช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

ความเป็นมา

โดยที่ปรากฏว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน เมื่อประสบปัญหาความเดือดร้อน หรือไม่ได้รับความเป็นธรรมในเรื่องเกี่ยวกับหนี้สิน ที่ดิน กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ตลอดจน ปัญหาด้านกฎหมาย และคดีความ จะอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ส่วนมาก ต้องนำที่ดินทำกินที่มีอยู่ไปจำนอง ขาย หรือขายฝาก กับเจ้าหนี้ในลักษณะที่เสียเปรียบและ จำยอม และในที่สุดก็ต้องสูญเสียสิทธิในที่ดินของตนเองไป

การปล่อยให้เกษตรกรและผู้ยากจนตกอยู่ในภาวะดังกล่าว ย่อมส่งผลกระทบต่อ ผลผลิต รายได้และความสงบสุขของประชาชน รัฐบาลทุกสมัยได้ตระหนักถึงความจำเป็น ที่จะต้องให้ความช่วยเหลือบุคคลผู้เสียเปรียบเหล่านี้ จึงได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว และ เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๖ ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือ เกษตรกรและผู้ยากจน เรียกชื่อย่อว่า “กชก.” โดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ กรรมการประกอบด้วย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ รอง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่รับผิดชอบงานช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน อัยการสูงสุด เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ประจำเขต ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้อำนวยการสำนักงาน กลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (สชก.) เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่ให้ความ ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนในกรณีต่อไปนี้.-

(๑) กำหนดนโยบายและแผนงานในการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเกี่ยวกับ เรื่องที่เป็นปัญหา หรือที่กระทบกระเทือนเกษตรกรและผู้ยากจนทั้งในด้านเกี่ยวกับหนี้สิน ที่ดิน คดีความ และปัญหาในการประกอบอาชีพ

(๒) หาทางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีรายได้ที่แท้จริงสูงขึ้น

(๓) ให้การสนับสนุน ประสานงาน เร่งรัด ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน เพื่อให้ความช่วยเหลือ ดำเนินไปโดยมีขอบเขตและหลักเกณฑ์ที่แน่นอน จึงได้มีการประกาศใช้ระเบียบสำนักนายก-

รัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘ และ กชก. ได้แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเรียกโดยย่อว่า “อชก.” เพื่อช่วยเหลือ การดำเนินงานของ กชก. ดังนี้.-

๑. อชก. ส่วนกลาง มีรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบงานของ สชก. เป็น ประธานมีสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (สชก.) เป็นฝ่ายเลขานุการ

๒. อชก. กทม. มีปลัดกรุงเทพมหานครเป็นประธาน และผู้อำนวยการกองส่งเสริม อาชีพสำนักพัฒนาชุมชน กทม. เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

๓. อชก. เขต มีผู้อำนวยการเขตเป็นประธาน และข้าราชการกรุงเทพมหานครซึ่ง ผู้อำนวยการเขตแต่งตั้ง เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

๔. อชก. ส่วนจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และจำจังหวัดเป็นอนุ- กรรมการและเลขานุการ

๕. อชก. ส่วนอำเภอ มีนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ เป็นประธาน และปลัดอำเภอที่ได้รับมอบหมายเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการฯ นี้ มีหน้าที่ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนผู้ได้รับความเดือดร้อน เสียหายหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมเกี่ยวกับหนี้สิน ที่ดิน คดีความ โดยการสอบสวนข้อเท็จจริง ไกล่เกลี่ยประนีประนอมเพื่อปลดปล่อยหรือลดหนี้สิน เพื่อไถ่ถอนหรือซื้อที่ดินคืน เพื่อให้ได้รับความเป็นธรรมหรือระงับแก้ไขปัญหาข้อพิพาทและความเดือดร้อนในเรื่องดังกล่าว

นอกจากคณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนดังกล่าว กชก. ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ของ กชก. (อ.ปชส. ของ กชก.) ในส่วนกลางมี ๑ คณะ มีผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน ในส่วนภูมิภาคมี ๖ คณะ (๗ จังหวัดที่ตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์) มีผู้อำนวยการศูนย์ประชาสัมพันธ์เขต กรมประชาสัมพันธ์ เป็นประธาน มีหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ นโยบาย การกิจ ขอบเขต หลักเกณฑ์ วิธีการให้ความช่วยเหลือ

การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่า ด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘ ในเรื่องหนี้สินปรากฏว่า เมื่อได้ ดำเนินการไกล่เกลี่ยให้เกษตรกรสามารถตกลงกับเจ้าหนี้ ขอลดจำนวนหนี้สิน ขอไถ่ถอน หรือขอซื้อที่ดินคืนได้แล้ว ปรากฏว่าบางกรณีไม่สามารถหาเงินกู้จากสถาบันการเงินนำไป ปลดปล่อยหนี้สินหรือดำเนินการดังกล่าวได้ เนื่องจากไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่สถาบันการเงิน ยกเว้นจะให้ความช่วยเหลือได้ กชก. โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงได้ดำเนินการ ให้มีการตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจนขึ้น(ตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓) มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือด้านเงินกู้แก่เกษตรกรที่ยากจนผู้มี

หนี้สินก่อนวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๓ (ก่อนวันประกาศใช้ระเบียบฯ) ได้กู้ยืมเงินเพื่อนำไปปลดปล่อยหนี้สินเดิมอันเกิดจากการจำนอง หรือขายฝากที่ดินที่ใช้ประกอบการเกษตรไว้กับบุคคลที่มีฐานะทางการเงินหรือสถาบันของเกษตรกรเอง และหนี้สินนั้นไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่สถาบันการเงินหรือสถาบันเกษตรกรจะปลดปล่อยให้ได้

ต่อมาปรากฏว่า การให้ความช่วยเหลือตามระเบียบกองทุนหมุนเวียนฯ (พ.ศ. ๒๕๓๓) ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้กว้างขวางมากนัก เนื่องจากระเบียบฯ มีขอบเขตการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนอยู่ในวงจำกัด กชก. โดยความริเริ่มของ พันเอก ดร.ชินวุธ สุนทรสีมะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีให้เป็นประธาน กชก. จึงได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจนเสียใหม่ โดยจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนฯ ขึ้นอีกกองทุนหนึ่ง ชื่อว่า “กองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน” (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖) โดยขยายขอบเขตการให้ความช่วยเหลือด้านเงินกู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น กล่าวคือ ขยายกลุ่มเป้าหมายในการช่วยเหลือจากเฉพาะเกษตรกรที่ยากจนเป็นเกษตรกรและผู้ยากจน ให้ความช่วยเหลือจากหนี้ที่เกิดเฉพาะโดยการจำนองและขายฝาก ให้รวมถึงการกู้ยืมเงินโดยนำที่ดินหรือหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้เจ้าหนี้ยึดถือไว้เป็นประกันด้วย ให้ความช่วยเหลือจากเฉพาะที่ดินเกษตรกรรมเป็นที่ดินทุกประเภท มีวงเงินให้กู้ไม่เกินรายละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท หากเกินกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้อยู่ในดุลพินิจของ กชก. ไม่กำหนดเวลาในการก่อหนี้ และให้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับเรื่องการวางทรัพย์ ในกรณีเจ้าหนี้ไม่ยอมรับไถ่ถอน หรือรับชำระหนี้ และกำหนดให้เกษตรกรและผู้ยากจนสามารถกู้ยืมเงินจากกองทุนหมุนเวียนฯ เพื่อซื้อที่ดินทำกินโดยวิธีผ่อนชำระ (เฉพาะที่ดินที่ได้จากการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนฯ ที่พึงมีในโอกาสต่อไป) และซื้อที่ดินตามสิทธิแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

โดยที่ กชก. พิจารณาเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินงานกองทุนหมุนเวียนฯ ดำเนินไปด้วยดีและเกิดความคล่องตัวในทางบริหารมากยิ่งขึ้น และให้ อชก. ส่วนจังหวัด และ อชก. ส่วนอำเภอ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมุนเวียนฯ มากขึ้น จึงได้มอบหมายให้ อชก. ส่วนจังหวัด และ อชก. ส่วนอำเภอ มีอำนาจพิจารณาอนุมัติคำขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจนและกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน ตามนัยคำสั่ง กชก. ที่ ๑/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๓๓ ด้วย

หน้าว่าง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน
พ.ศ. ๒๕๒๘

หน้าว่าง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

พ.ศ. ๒๕๒๘

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรและผู้ยากจนในด้านที่ดิน หนี้สิน กฎหมายและคดีความ และการประกอบอาชีพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สมควรปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสอบสวนเรื่องที่ดินทำกินและหนี้สินของชาวนาชาวไร่ (ก.ส.ส.) พ.ศ. ๒๕๑๘ และระเบียบสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายและคดี พ.ศ. ๒๕๒๓ เสียใหม่ให้เป็นระเบียบฉบับเดียวกัน และจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อให้มีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบในการวางนโยบายและแผนงานในการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ทั้งในปัญหาเฉพาะหน้าเร่งด่วน หรือปัญหาที่กระทบกระเทือนเกษตรกรและผู้ยากจนเป็นการทั่วไป

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๘ (๘) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสอบสวนเรื่องที่ดินทำกินและหนี้สินของชาวนาชาวไร่ (ก.ส.ส.) พ.ศ. ๒๕๑๘

(๒) ระเบียบสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายและคดี พ.ศ. ๒๕๒๓

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือขัดแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“เกษตรกร” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำนาเกลือ เลี้ยงสัตว์ หรือเกษตรกรรมอื่นตามที่ กชก. กำหนด

“ผู้ยากจน” หมายความว่า ผู้ที่ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอ และอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถจะช่วยตนเองได้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานของรัฐ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

“ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

“อชก. ส่วนอำเภอ” หมายความว่า รวบรวมถึงกิ่งอำเภอด้วย

ข้อ ๕ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี รักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

คณะกรรมการ

ข้อ ๖ (๑) ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน” เรียกโดยย่อว่า “กชก.” ประกอบด้วย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมอบหมายให้รับผิดชอบงานของสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน อธิบดีกรมอัยการ^(๒) เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีประจำเขต และผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นกรรมการ

ให้หัวหน้าสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน^(๓) เป็นกรรมการและเลขานุการและหัวหน้าฝ่ายประสานการช่วยเหลือ สำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๗ ให้ กชก. มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและแผนงานในการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นปัญหาเฉพาะหน้าเร่งด่วน หรือที่กระทบกระเทือนเกษตรกรและผู้ยากจน ทั้งในด้านเกี่ยวกับหนี้สินและคดีความ และปัญหาในการประกอบอาชีพ

(๑) ความในข้อนี้แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อ ๓ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒

(๒) ปัจจุบันเปลี่ยนเป็น อัยการสูงสุด

(๓) ปัจจุบันเปลี่ยนเป็น ผู้อำนวยการสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

(๒) หาทางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนให้มีรายได้ที่แท้จริงสูงขึ้น ทั้งทางตรงและทางอ้อม

(๓) ให้การสนับสนุน ประสานงาน เร่งรัด ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

(๔) ปฏิบัติการในเรื่องที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนตามที่นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๘ กชก. จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ กชก. มอบหมายก็ได้

ข้อ ๙ องค์ประชุมและระเบียบการประชุมของ กชก. ให้เป็นไปตามที่ กชก. กำหนด ข้อ ๑๐ ให้มีคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยดำเนินงานของ กชก. ดังต่อไปนี้

(๑) คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนกลาง เรียกโดยย่อว่า “อชก. ส่วนกลาง”

(๒) คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนกรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่อว่า “อชก. กทม.”

(๓) คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเขต เรียกโดยย่อว่า “อชก. เขต”

(๔) คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “อชก. ส่วนจังหวัด”

(๕) คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนอำเภอ เรียกโดยย่อว่า “อชก. ส่วนอำเภอ”

คณะอนุกรรมการแต่ละคณะประกอบด้วยกรรมการตามที่ กชก. แต่งตั้ง มีจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบสามคน

ข้อ ๑๑ คณะอนุกรรมการตามข้อ ๑๐ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สอบสวนข้อเท็จจริง โกล่เกลี่ย และประนีประนอมข้อพิพาทระหว่างบุคคลผู้เป็นคู่กรณี หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรหรือผู้ยากจน ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมเกี่ยวกับเรื่องหนี้สิน ที่ดินทำกิน และคดีความ เพื่อปลดเปลื้องหรือลดหนี้สิน เพื่อไถ่ถอนหรือซื้อที่ดินทำกินคืน เพื่อให้ได้รับความเป็นธรรม หรือระงับ หรือแก้ไขปัญหาข้อพิพาทและความเดือดร้อน

(๒) ดำเนินการให้ทางราชการช่วยเหลือทางการเงินในการปลดเปลื้องหนี้สิน ไถ่ถอนซื้อที่ดินทำกินคืน หรือแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพของเกษตรกร

(๓) ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนในทางกฎหมายและคดีความตามข้อ ๑๖ และข้อ ๑๗

- (๔) ปฏิบัติงานตามมติของ กชก. หรือตามที่ประธาน กชก. มอบหมาย
- (๕) ช่วยเหลือในการจัดที่ดินของทางราชการให้แก่เกษตรกรและผู้ยากจน ซึ่งไม่มีที่ดินทำกิน
- (๖) ช่วยเหลือจัดส่งเกษตรกรและผู้ยากจนที่ไม่มีที่ดินทำกินเข้าไปในที่ดินที่ทางราชการจัดให้

นอกจากนี้ อชก. ส่วนกลาง มีอำนาจหน้าที่ในการเร่งรัดติดตามผลการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการอื่น และ อชก. เขต และ อชก. ส่วนอำเภอ มีหน้าที่ช่วยเหลือปฏิบัติงานตามที่ อชก. ส่วนกลาง อชก. กทม. และ อชก. ส่วนจังหวัด มอบหมายด้วย

ข้อ ๑๒ ให้นำข้อ ๘ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

หมวด ๒

ความมุ่งหมายและขอบเขตของการช่วยเหลือ

ข้อ ๑๓ การให้ความช่วยเหลือตามระเบียบนี้ มีความมุ่งหมายดังต่อไปนี้

(๑) ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ปรีกษา หรือชี้แจงแก่ผู้ขอความช่วยเหลือที่เป็นเกษตรกร หรือผู้ยากจนทางด้านกฎหมาย ให้เข้าใจและดำเนินการได้ถูกต้อง โดยประสงค์จะให้ผู้ขอสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้

(๒) ช่วยระงับข้อพิพาทในเรื่องกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองในที่ดินหรือข้อพิพาทอื่นที่มีอยู่ หรือจะเกิดขึ้น

(๓) ช่วยเหลือในทางกฎหมายและคดีความ

(๔) ศึกษา วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงมาตรการในการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

(๕) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปตามความมุ่งหมาย

การให้ความช่วยเหลือตามระเบียบนี้ ผู้ขอความช่วยเหลือไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย หรือค่าตอบแทนใด ๆ เว้นแต่ค่าใช้จ่ายตามข้อ ๑๔

ข้อ ๑๔ ผู้มีสิทธิขอความช่วยเหลือตามระเบียบนี้ได้แก่เกษตรกรและผู้ยากจน การยื่นขอความช่วยเหลือให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กชก. กำหนด เมื่อได้รับคำขอความช่วยเหลือแล้ว ให้คณะอนุกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามระเบียบนี้โดยไม่ชักช้า

ข้อ ๑๕ การให้ความช่วยเหลือในเรื่องที่ดินทำกินและหนี้สิน จะต้องเป็นเรื่องตามประเภทคำขอ ดังต่อไปนี้

(๑) กล่าวหาว่าคู่กรณีเรียกเก็บดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด

(๒) กล่าวหาว่าคู่กรณีทำกลฉ้อฉล ช่มชู้ นิตินทรกรรมอำพราง เอาเปรียบ หรือใช้วิธีการ โดยไม่สุจริตในการทำนิตินทรกรรมหรือสัญญา

(๓) ขอลดถอนหรือซื้อที่ดินคืนจากคู่กรณีที่เคยเป็นหนี้สินกันมาก่อน หรือบุคคลอื่นที่ รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินไป หรือขอให้ทางราชการช่วยเหลือทางการเงินเพื่อลดถอนหรือซื้อคืน ที่ดินเช่นว่านั้น

(๔) เกี่ยวกับกรณีพิพาทในเรื่องกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดิน

(๕) ขอให้ทางราชการจัดที่ดินให้ทำกิน

(๖) เรื่องอื่น ๆ ตามที่ กชก. เห็นสมควร

ข้อ ๑๖ การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย จะให้ความช่วยเหลือโดยให้คำแนะนำ ปรีกษา หรือให้ความช่วยเหลือทางด้านอื่น ๆ อันไม่เกี่ยวกับคดี

ข้อ ๑๗ การให้ความช่วยเหลือทางคดี จะช่วยเหลือในกรณีที่เป็นข้อพิพาทหรือคดี ระหว่างเอกชนด้วยกันทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา ซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ขอความช่วยเหลือมีความจำเป็นต้องใช้สิทธิทางศาล เพราะได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย เนื่องจากไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือถูก ช่มเหรงรังแกอย่างร้ายแรง และไม่มีทรัพย์สินพอจะเสียค่าจ้างทนายความเพื่อดำเนินคดีโดย ลำพังตนเองได้

(๒) ในกรณีที่ผู้ขอความช่วยเหลือเป็นผู้ต้องหาหรือเป็นจำเลยในคดีอาญา ซึ่งมีใช้คดี ที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ จะดำเนินการช่วยเหลือเมื่อสอบข้อเท็จจริงแล้วมีเหตุน่าเชื่อว่า ไม่ได้รับความเป็นธรรม

(๓) ในคดีอาญาที่ผู้ขอความช่วยเหลือเป็นผู้เสียหาย จะดำเนินการช่วยเหลือเฉพาะ กรณีความผิดอันยอมความได้ และคดีนั้นพนักงานสอบสวนไม่ดำเนินคดีให้ หรือผู้ขอความช่วยเหลือมิได้มอบคดีให้พนักงานสอบสวน เนื่องจากต้องการดำเนินคดีเอง ซึ่งสำนักงาน พิจารณาแล้วเห็นสมควรให้ความช่วยเหลือ

ข้อ ๑๘ การช่วยเหลือทางคดีจะช่วยเหลือโดย จัดหาทนายความว่าต่างแก่ต่างให้ โดยผู้ขอความช่วยเหลือไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสำหรับทนายความ แต่ในคดีแพ่งผู้ขอความช่วยเหลือต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีหรือต่อสู้คดี เช่น ค่าขึ้นศาล ค่าค่าธรรมเนียมและ ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ค่าสืบพยานนอกศาล ค่าป่วยการและค่าพาหนะพยาน ค่ารังวัดทำแผนที่ ค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี ค่าธรรมเนียมและค่าทนายความที่ศาลกำหนดให้ผู้แพ้คดี ต้องชำระ ตามประเภทและจำนวนที่กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือกฎหมายอื่น

ข้อ ๑๕ คำขอรับความช่วยเหลือในกรณีต่อไปนี้ ต้องห้ามมิให้รับไว้พิจารณา

(๑) เรื่องที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งถึงที่สุดแล้ว เว้นแต่กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้ยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ได้

(๒) เรื่องที่คณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล มีมติหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้ว

(๓) เรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะเป็นผู้ช่วยเหลือ และอยู่ในระหว่างการดำเนินการของหน่วยงานนั้น

(๔) เหตุแห่งการร้องเรียนเกิดขึ้นเป็นเวลานานแล้ว และไม่มีทางจะช่วยเหลือได้

(๕) เรื่องที่คณะอนุกรรมการ หรือสำนักงานเคยพิจารณาแล้ว เห็นว่าไม่อาจช่วยเหลือได้ และได้สั่งยุติการช่วยเหลือแล้วตามข้อ ๒๕ เว้นแต่ในกรณีที่มีพยานหลักฐานเพิ่มเติมใหม่ อันจะทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนไปจากเดิม

(๖) เรื่องที่คู่กรณีได้เคยขอความ และได้มีการบันทึกลงสารบบความแห่งของอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือเขตไว้แล้ว หรือเรื่องที่ได้ผ่านการไกล่เกลี่ยตามข้อ ๒๒ หรือข้อ ๒๕ แล้ว เว้นแต่ผู้มีส่วนได้เสียขอให้แก้ไขหรือคัดค้านการประนีประนอมขอความเดิมโดยมีหลักฐานหรือข้อเท็จจริงเพิ่มเติมที่ปรากฏชัดในภายหลัง และการให้ความช่วยเหลือไม่เป็นการกระทบกระเทือนสิทธิหรือประโยชน์ของบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน

(๗) เรื่องเกี่ยวกับคดีซึ่งผู้ขอได้จ้างทนายความดำเนินคดีเอง หรือมีหน่วยงานอื่นให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายอยู่แล้ว

(๘) เรื่องที่เป็นคดีหรือข้อพิพาทเกี่ยวกับการดำเนินการหรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายหรือระเบียบแบบแผนกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน หรือเจ้าหน้าที่นั้น

(๙) เรื่องที่ผู้ขอความช่วยเหลือมิใช่ผู้เสียหาย หรือผู้แทนผู้เสียหายตามกฎหมาย เว้นแต่ในกรณีที่พิสูจน์ได้ว่าผู้ขอความช่วยเหลือเป็นบิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหาย และมีสิทธิที่จะได้รับมรดกหรือส่วนแบ่งในทรัพย์สินของผู้เสียหายหรือที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับ

ข้อ ๒๐ ในกรณีที่มีปัญหาว่าคำขอใดจะได้รับการพิจารณาหรือไม่ เพียงใด ให้เป็นหน้าที่ของ กชก. เป็นผู้ชี้ขาด

หมวด ๓

หน่วยงานที่รับผิดชอบและวิธีการช่วยเหลือ

ข้อ ๒๑ อชก. ส่วนกลาง มีหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาคำขอรับความช่วยเหลือจากเกษตรกรและผู้ยากจนทั่วราชอาณาจักร

อชก. กทม. อชก. เขต อชก. ส่วนจังหวัด และ อชก. ส่วนอำเภอ มีหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาคำขอความช่วยเหลือจากเกษตรกรและผู้ยากจน ซึ่งมีภูมิลำเนาหรือที่ดินซึ่งเป็นมูลกรณีเรียกร้องตั้งอยู่ในเขตท้องที่นั้น ๆ

สำนักงานมีหน้าที่รับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายและคดีและเรื่องอื่น ๆ ตามที่ กชก. หรือคณะอนุกรรมการส่งให้พิจารณา และเป็นหน่วยงานธุรการของ กชก. และ อชก. ส่วนกลาง

ข้อ ๒๒ การให้ความช่วยเหลือในเรื่องที่ดินทำกินและหนี้สินของคณะอนุกรรมการให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้ อชก. เขต หรือ อชก. ส่วนอำเภอ ซึ่งได้รับคำขอความช่วยเหลือทำการตรวจสอบเอกสารหลักฐานและสอบสวนปากคำคู่กรณีและพยาน แล้วดำเนินการไกล่เกลี่ยหากประนีประนอมกันได้ก็ให้ลงสารบบความแพ่งไว้เป็นหลักฐาน หากไม่สามารถไกล่เกลี่ยประนีประนอมคู่กรณีได้ให้ส่งเรื่องให้ อชก. กทม. หรือ อชก. ส่วนจังหวัด แล้วแต่กรณีพิจารณา คำวินิจฉัยของ อชก. กทม. หรือ อชก. ส่วนจังหวัด ให้เป็นที่สุด เว้นแต่ในกรณีที่ อชก. กทม. หรือ อชก. ส่วนจังหวัด เห็นว่าเป็นกรณีที่เหมาะสมควรได้รับการพิจารณาให้ความช่วยเหลือโดย กชก. ก็ให้นำเสนอ กชก. โดยผ่านทางสำนักงานเพื่อดำเนินการต่อไป

(๒) สำหรับคำขอรับความช่วยเหลือซึ่งเสนอมายัง อชก. ส่วนกลาง ให้ อชก. ส่วนกลาง มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับ อชก. เขต หรือ อชก. ส่วนอำเภอ ในการสอบสวนและไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หากสามารถไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีประนีประนอมกันได้ ให้สำนักงานจัดส่งบันทึกยอมความไปลงสารบบความแพ่ง ณ เขตหรืออำเภอ แห่งท้องที่ที่ผู้ขอความช่วยเหลือมีภูมิลำเนาหรือท้องที่ ซึ่งที่ดินอันเป็นมูลกรณีเรียกร้องตั้งอยู่ หากไม่สามารถไกล่เกลี่ยได้ให้ อชก. ส่วนกลาง มีคำวินิจฉัย และให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นเป็นที่สุด เว้นแต่ในกรณีที่ อชก. ส่วนกลาง เห็นว่าเป็นกรณีที่เหมาะสมควรได้รับการพิจารณาให้ความช่วยเหลือโดย กชก. ก็ให้นำเสนอ อชก. เพื่อดำเนินการต่อไป

ในการดำเนินการของ อชก. ส่วนกลาง ตาม (๒) ถ้า อชก. ส่วนกลาง เห็นเป็นการสมควรเพื่อความสะดวกของผู้ขอความช่วยเหลือ หรือคู่กรณีที่อยู่ห่างไกล หรือเพราะเหตุอื่นจะส่งเรื่องให้ อชก. เขต อชก. ส่วนอำเภอ อชก. กทม. หรือ อชก. ส่วนจังหวัด เพื่อดำเนินการตาม (๑) ก็ได้ เมื่อได้ดำเนินการได้ผลประการใดแล้ว ให้คณะอนุกรรมการดังกล่าวแจ้ง อชก. ส่วนกลาง ทราบโดยเร็ว

ในกรณีตามวรรคสองให้ถือว่า อชก. ส่วนกลาง เป็นเจ้าของเรื่อง

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่คณะอนุกรรมการใดได้รับคำขอรับความช่วยเหลือตามข้อ ๒๒ มากมายและมีปัญหาเกี่ยวกับความเร่งด่วนของเรื่องหรือระยะเวลาในการดำเนินการ ให้คณะอนุกรรมการนั้นพิจารณาจัดแบ่งกลุ่มอนุกรรมการเพื่อแยกกันทำหน้าที่สอบสวนไกล่เกลี่ย

ตามที่ประธานอนุกรรมการมอบหมายได้ตามความจำเป็น ในการนี้ให้อนุกรรมการที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับคณะอนุกรรมการที่ตนเป็นอนุกรรมการทุกประการ

ข้อ ๒๔ ในการดำเนินการของคณะอนุกรรมการตามข้อ ๒๒ ให้ถือปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำนิติกรรมหรือสัญญา หากปรากฏว่ามีการกระทำผิดกฎหมาย ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิดต่อไป

(๒) ทำการประเมินประเมินโดยถือความสมัครใจของคู่กรณี แล้วลงสารบบความแฟงไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือที่ทำการเขตท้องที่ ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับจำนวนหนี้สินการเรียกหรือเก็บดอกเบี้ย การอ้างสิทธิเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดิน การทำนิติกรรม หรือการอ้างพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นประเด็นโต้แย้งระหว่างคู่กรณีและไม่สามารถยุติได้ ให้คณะอนุกรรมการมอบให้อนุกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือส่วนราชการที่มีหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ตรวจสอบเอกสาร พิสูจน์หลักฐาน หรือติดตามสืบสวนพยาน แล้วเสนอคณะอนุกรรมการพิจารณาต่อไป

(๓) ในกรณีที่ดินทำกินของผู้ขอความช่วยเหลือได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าหนี้หรือบุคคลอื่นแล้ว และที่ดินเป็นที่ทำกินที่สำคัญของผู้ขอความช่วยเหลือ ให้พิจารณาประเมินประเมินขอไถ่ถอนหรือซื้อที่ดินคืนจากเจ้าหนี้หรือบุคคลอื่นนั้น แล้วส่งเรื่องให้ธนาคารรับไปพิจารณาอนุมัติเงินกู้ตามหลักเกณฑ์และข้อบังคับของธนาคาร หรือเสนอเรื่องให้ กชก. พิจารณาหาทางจัดสรรที่ดินของรัฐตลอดจนจัดบริการอย่างอื่นให้เป็นการสงเคราะห์ตามอำนาจหน้าที่ หรือส่งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาแก้ไขหรือให้การสงเคราะห์ผู้ขอความช่วยเหลือตามควรแก่ความจำเป็น

(๔) ในกรณีขอให้ทางราชการช่วยเหลือจัดสรรที่ดินให้ทำกิน ให้ทำการสอบสวนข้อเท็จจริงตามแบบที่ กชก. กำหนด ถ้าจังหวัดใดมีการจัดสรรที่ดินแปลงใหญ่ตามประมวลกฎหมายที่ดินให้พิจารณาดำเนินการให้ผู้ขอความช่วยเหลือได้รับการจัดสรรก่อน หากจัดให้ไม่ได้ให้ส่งเรื่องให้สำนักงานเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(๕) ในกรณีขอความช่วยเหลือในการดำเนินคดีทางศาล ให้ทำการสอบสวนข้อเท็จจริงและตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วส่งเรื่องให้สำนักงานพิจารณาดำเนินการต่อไป

ข้อ ๒๕ การให้ความช่วยเหลือไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางกฎหมาย และคดีของคณะอนุกรรมการนั้น เมื่อคู่กรณีตกลงกันได้ให้บันทึกไว้เป็นหลักฐานและลงลายมือชื่อของคู่กรณีทั้งสองฝ่ายไว้ และส่งต้นฉบับไปเก็บรักษาที่สำนักงานกับมอบสำเนาข้อตกลงหรือสัญญาประเมินประเมินยอมความให้คู่กรณีแต่ละฝ่ายไว้เป็นหลักฐาน ถ้าคู่กรณีประสงค์จะนำข้อตกลงหรือสัญญาประเมินประเมินยอมความนั้นไปลงสารบบความแฟง ณ ที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือที่ทำการเขต ให้มีหนังสืออำนวยความสะดวกให้

ในกรณีที่มีการขอความช่วยเหลือตามระเบียบนี้และคู่กรณีขอให้ผู้อนุกรรมการคนใดคนหนึ่งหรือหลายคน หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการเพื่อพิจารณาข้อพิพาทข้อใดข้อหนึ่งหรือทั้งหมด บุคคลนั้นอาจรับเป็นอนุญาโตตุลาการก็ได้

ข้อ ๒๖ การให้ความช่วยเหลือ ในการดำเนินคดีทางศาล ให้สำนักงานดำเนินการดังนี้

(๑) ในกรณีผู้ขอความช่วยเหลือถูกฟ้องร้องเป็นจำเลยในคดีแพ่งและจำเป็นต้องยื่นคำให้การแก้คดี ถ้าปรากฏว่าคดีนั้นใกล้จะครบกำหนดเวลายื่นคำให้การแล้ว ให้ดำเนินการช่วยเหลือได้เท่าที่กฎหมายวิธีพิจารณาความเปิดช่องให้และตามที่จำเป็น แต่ถ้าปรากฏในเวลาต่อมาว่าเป็นกรณีที่ไม้อาจขอความช่วยเหลือได้ตามระเบียบนี้ ให้ยุติการช่วยเหลือแล้วแจ้งให้ผู้ขอความช่วยเหลือทราบโดยเร็ว

(๒) ในกรณีผู้ขอความช่วยเหลือเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ให้ดำเนินการช่วยเหลือเท่าที่จำเป็นเพื่อให้ผู้ขอได้รับความช่วยเหลือได้รับความเป็นธรรมในการต่อสู้คดี

ข้อ ๒๗ ในการดำเนินการตามข้อ ๒๖ ให้สำนักงานจัดทนายความช่วยดำเนินการคดีว่าต่างแก่ต่างให้ผู้ขอความช่วยเหลือจนคดีถึงที่สุด และช่วยเหลือในชั้นบังคับคดีเท่าที่จำเป็น

ในกรณีจำเป็น สำนักงานโดยอนุมัติ กชก. อาจจัดให้มีทนายความอาสาสมัครช่วยดำเนินการด้วยก็ได้

ค่าใช้จ่ายของทนายความ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือระเบียบของทางราชการ

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควร สำนักงานโดยความเห็นชอบของ กชก. อาจมอบข้อพิพาทข้อใดข้อหนึ่งหรือคดีใดคดีหนึ่งซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบ ให้หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสอบข้อเท็จจริง หรือจัดทนายความช่วยเหลือทางคดีก็ได้

ข้อ ๒๙ ให้คณะอนุกรรมการหรือสำนักงานยุติการช่วยเหลือในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ขอความช่วยเหลือได้รับผลตามที่ประสงค์แล้ว

(๒) ปรากฏว่าผู้ขอความช่วยเหลือไม่มีสิทธิขอความช่วยเหลือตามระเบียบนี้หรือใช้สิทธิโดยไม่สุจริต หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๓) ในทางคดีไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอ หรือมีโอกาสน้อยที่จะชนะคดีและการดำเนินคดีต่อไปจะเป็นการสิ้นเปลืองเงินสมควรหรือเสียความเป็นธรรม

(๔) ผู้ขอความช่วยเหลือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้หรือหลักเกณฑ์และวิธีการที่ออกตามระเบียบนี้

(๕) ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดและมีการบังคับคดีแล้ว

(๖) ผู้ขอความช่วยเหลือไม่ประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือต่อไป

(๗) คณะอนุกรรมการพิจารณาแล้วเห็นควรให้ยุติการช่วยเหลือ

(๘) กรณีอื่น ๆ ตามระเบียบนี้

เมื่อยุติการช่วยเหลือแล้ว ให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอรับความช่วยเหลือทราบภายใน สิบวันทำการนับแต่วันที่สั่งยุติการช่วยเหลือ และรายงานให้ กชก. ทราบ

ข้อ ๓๐ การช่วยเหลือด้านอื่น และการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลใด ให้พิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสมและตาม ระเบียบแบบแผนของทางราชการ

หมวด ๔

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๓๑ การใช้จ่ายเงินในการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนให้ถือปฏิบัติตามระเบียบ ของทางราชการ

ข้อ ๓๒ ให้คณะกรรมการและสำนักงานรายงานผลการปฏิบัติงานทุก ๔ เดือน ตามงวดเงินงบประมาณให้ กชก. ทราบ

ข้อ ๓๓ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน ให้สำนักงานจัดให้มีสมุดทะเบียนสารบบ ความแบบพิมพ์เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและคู่มือหรือแนวทางในการปฏิบัติงานที่ไม่ขัดต่อ ระเบียบนี้ได้ตามความเหมาะสม

ข้อ ๓๔ ในกรณีมีปัญหาหรือข้อสงสัยในการปฏิบัติงานใด ๆ ให้เสนอ กชก. พิจารณา วินิจฉัย

ข้อ ๓๕ ให้คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ซึ่งแต่งตั้งขึ้นโดยคำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๒๒/๒๕๒๖ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ และคณะ อนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการดังกล่าวเป็น กชก. อชก. ส่วนกลาง อชก. กทม. อชก. เขต อชก. ส่วนจังหวัด และ อชก. ส่วนอำเภอ ตาม ระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗

พลเอก

(เปรม ติณสูลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

**ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง การช่วยเหลือเกี่ยวกับหนี้สินของเกษตรกร**

หน้าว่าง

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง การช่วยเหลือเกี่ยวกับหนี้สินของเกษตรกร

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบความเดือดร้อนและไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องหนี้สิน เพื่อให้สามารถให้ความช่วยเหลือในการปลดปล่อยหนี้สินของเกษตรกรได้กว้างขวางยิ่งขึ้น จึงให้ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การช่วยเหลือเกี่ยวกับหนี้สินของเกษตรกร ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๒๔ และให้ใช้ประกาศฉบับนี้แทน โดยวางหลักการที่จะพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้ขายฝากหรือจำนองที่ดินของตนไว้กับเจ้าหนี้ ที่เป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ในกรณีต่อไปนี้

๑. กรณีที่กรรมสิทธิ์ในที่ดินซึ่งได้ขายฝากหรือจำนองไว้ได้ตกไปเป็นของเจ้าหนี้หรือบุคคลอื่นแล้ว และผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นยินดีที่จะขายคืนให้ในราคาที่เหมาะสม ให้เกษตรกรที่ประสงค์จะซื้อที่ดินคืน ไปยื่นแสดงความจำนงขอรับความช่วยเหลือได้ที่ อชก. ส่วนกลาง (สำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน หรือเรียกย่อว่า สำนักงาน กชก. ในทำเนียบรัฐบาล) หรือ อชก. ส่วนจังหวัด (๗ ศาลากลางจังหวัดทุกจังหวัด) หรือ อชก. ส่วนอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ (๗ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอทุกแห่ง) แล้วแต่กรณี เพื่อคณะอนุกรรมการดังกล่าวจะได้ดำเนินการไกล่เกลี่ยประนีประนอม และส่งเรื่องให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรพิจารณาดำเนินการต่อไป

๒. กรณีที่มีหนี้สินอันเกิดจากการขายฝากที่ดินและสัญญายังไม่ครบกำหนด หรือมีหนี้สินอันเกิดจากการจำนองที่ดินที่ยังไม่ครบกำหนดสัญญา หรือครบกำหนดสัญญาแล้ว แต่ยังไม่ถูกบังคับจำนอง ให้เกษตรกรที่ประสงค์จะไถ่และไถ่ถอนที่ดินคืน ไปยื่นแสดงความจำนงขอรับความช่วยเหลือที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ณ สำนักงานสาขาที่รับผิดชอบในเขตจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ เพื่อธนาคารจะได้พิจารณาให้ความช่วยเหลือตามควรแก่กรณี

การช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้ขายฝากหรือจำนองที่ดินของตนไว้กับเจ้าหนี้ดังกล่าวมาแล้วตามข้อ ๑-๒ นี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตามหลักเกณฑ์แนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๘

พลเอก

(เปรม ติณสูลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

หลักเกณฑ์ที่ ธ.ก.ส. จะรับได้และได้ถอนการขายฝากและจำนองให้แก่เกษตรกร

เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานร่วมกันของสำนักงาน กชก. กับ ธ.ก.ส. เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการช่วยเหลือทางการเงิน ในการได้และได้ถอนการขายฝากและจำนอง หรือซื้อที่ดินทำกินคืนให้แก่เกษตรกร

จึงเห็นสมควรวางหลักเกณฑ์ทั่วไปที่ ธ.ก.ส. จะช่วยเหลือทางการเงิน ในการได้และได้ถอน หรือซื้อที่ดินทำกินเกี่ยวกับการเกษตรคืนให้แก่เกษตรกรได้ ดังต่อไปนี้คือ

๑. ผู้จะขอกู้เงินจะต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

๑.๑ มีสัญชาติไทย

๑.๒ มีอายุี่สิบปีบริบูรณ์

๑.๓ เป็นเกษตรกรที่สามารถประกอบการเกษตรได้ด้วยตนเอง หรือด้วยแรงงานภายในครอบครัวของตนเองเป็นหลัก

๑.๔ เคยประกอบอาชีพการเกษตรมาแล้วพอสมควร

๑.๕ มีถิ่นที่อยู่และประกอบการเกษตรส่วนใหญ่ในท้องที่ซึ่ง ธ.ก.ส. มีหน่วยปฏิบัติการอยู่แล้ว เว้นแต่จะพิจารณาผ่อนผันให้เป็นกรณีพิเศษ

๑.๖ มีความประพฤติดี มีความสามารถ และขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ

๑.๗ ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

๑.๘ ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

๑.๙ ไม่เคยถูกให้ออกจากการเป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส.

๒. ลักษณะของการเป็นหนี้สินเดิมซึ่งอยู่ในข่ายที่ ธ.ก.ส. จะรับพิจารณาให้ความช่วยเหลือจะต้องมีดังต่อไปนี้

๒.๑ เป็นหนี้สินหรือสูญเสียดุลยกรรมสิทธิ์ในที่ดินไปโดยการขายฝากหรือจำนอง อันเกิดจากเหตุซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าจำเป็น และเป็นเหตุสืบเนื่องมาจากการประกอบอาชีพการเกษตร

๒.๒ หนี้สินนั้นเป็นภาระหนักแก่ผู้เป็นลูกหนี้ ทำให้ผู้เป็นลูกหนี้มีโอกาสที่จะได้และได้ถอนที่ดินคืนได้น้อยมาก

๒.๓ ผู้ขอกู้ได้เคยประกอบการเกษตรในที่ดินแปลงซึ่งได้นำไปขายฝากหรือจำนองอยู่ก่อน ทั้งมีเจตนาจะประกอบอาชีพการเกษตรในที่ดินแปลงนี้ต่อไป

๒.๔ ผู้ซึ่งได้นำที่ดินไปขายฝากหรือจำนองไว้กับบุคคลอื่น หลังจากวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๒๔ ธ.ก.ส. จะพิจารณาให้ความช่วยเหลือ เมื่อได้สอบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควร

๒.๕ ในกรณีที่ที่ดินซึ่งผู้ขอกู้ประสงค์จะไถ่หรือไถ่ถอนเป็นของบิดามารดาของตน หรือเป็นของคู่สมรส จะต้องหลักฐานแสดงว่าผู้ขอกู้ได้รับความยินยอม ให้ใช้ที่ดินนั้นเพื่อประกอบการเกษตร

๓. หลักประกันเงินกู้

ในกรณีที่ผู้กู้ขอกู้เงินมากกว่าครึ่งหนึ่งของราคาประเมินของที่ดินที่จะนำมาวางเป็นประกัน ผู้กู้จะต้องหาหลักทรัพย์อื่น หรือบุคคลอื่น ซึ่งเป็นที่เชื่อถือของธนาคารมาค้ำประกันเพิ่มเติม

๔. ประเภทของผู้กู้

ธนาคารมีนโยบายที่จะให้กู้ยืมแก่เกษตรกรรายชั้นเล็กเป็นสำคัญ ดังนั้น หากจำนวนเงิน ซึ่งจะขอกู้สูงเกินสมควร หรือเนื้อที่ดินมากเกินความจำเป็นในการประกอบอาชีพ ธ.ก.ส. อาจพิจารณาให้ความช่วยเหลือเฉพาะบางส่วน ตามที่เห็นสมควรก็ได้

๕. ความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้

เป็นผู้ที่ธนาคารพิจารณาแล้ว เห็นว่ามีรายได้เพียงพอชำระหนี้เงินกู้แก่ธนาคารตามกำหนด

๖. การประนอมหนี้

ในกรณีที่มีการประนอมหนี้ ธ.ก.ส. จะรับพิจารณาเฉพาะการประนอมหนี้โดย อชก. ส่วนกลาง อชก. ส่วนจังหวัด และ อชก. ส่วนอำเภอและกิ่งอำเภอ ซึ่งมีผู้แทน ธ.ก.ส. ร่วมพิจารณาด้วยเท่านั้น

๗. ลักษณะของเจ้าหน้าที่

ธ.ก.ส. จะให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ผู้มีหนี้สินอยู่กับเจ้าหน้าที่เป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ยกเว้น เจ้าหน้าที่ที่เป็นสถาบันการเงินหรือสถาบันเกษตรกร เช่น ธนาคารพาณิชย์ สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร เป็นต้น เพราะโดยทั่วไปสถาบันเหล่านี้มีข้อกำหนดที่เป็นธรรมและไม่เป็นภาระหนักแก่เกษตรกรอยู่แล้ว

หน้าว่าง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียน
ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘

หน้าว่าง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียน ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรที่เป็นปัญหาเฉพาะหน้าเร่งด่วน โดยจะดำเนินการช่วยเหลือในด้านหนี้สิน คดีความและการประกอบอาชีพ แก่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนทั้งเกษตรกรและผู้ยากจน สมควรปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียน กองทุนจัดหาที่ดินช่วยเหลือชาวนาชาวไร่ พ.ศ. ๒๕๑๕ เสียใหม่ เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปตามวัตถุประสงค์และบรรลุผลตามความมุ่งหมาย สำนักนายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียน ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๘

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียน กองทุนจัดหาที่ดินช่วยเหลือชาวนาชาวไร่ พ.ศ. ๒๕๑๕

(๒) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียน กองทุนจัดหาที่ดินช่วยเหลือชาวนาชาวไร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๐

ข้อ ๔ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ข้อ ๕ เงินทุนหมุนเวียนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

ข้อ ๖ *ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเปิดบัญชีไว้ที่กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) คลังจังหวัดและคลังอำเภอ เรียกว่า “บัญชีเงินทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน”

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานเงินทุนหมุนเวียน ให้มีบัญชีเงินฝากที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ภายในวงเงินและเงื่อนไขที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้อ ๗ เงินที่จะนำเข้าบัญชีเงินทุนหมุนเวียน ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ได้แก่

(๑) ยอดเงินคงเหลือจากบัญชีเงินทุนหมุนเวียน กองทุนจัดหาที่ดินช่วยเหลือชาวนาชาวไร่

*ความในข้อนี้แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อ ๓ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(๓) เงินรับอื่น ๆ ที่เกิดจากหรือเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินการงานของเงินทุนหมุนเวียนนี้

ข้อ ๘ เงินทุนหมุนเวียน ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ให้จ่ายได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินของตนเอง และปรับปรุงคุณภาพที่ดิน ทั้งนี้ ต้องเป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเห็นว่ามี ความจำเป็นเร่งด่วน

(๒) ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน เกี่ยวกับกรณีข้อพิพาท เรื่องกรรมสิทธิ์หรือสิทธิการเช่าที่ดิน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการดำเนินคดี

(๓) ค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนเกษตรกรและผู้ยากจนในการประกอบอาชีพให้มีรายได้สูงขึ้น

(๔) ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้ทราบถึงนโยบายการช่วยเหลือของรัฐบาล

(๕) ค่าใช้จ่ายอื่นที่นายกรัฐมนตรีเห็นสมควรให้จ่าย เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

ค่าใช้จ่ายตาม (๑) - (๔) ให้จ่ายได้ตามมติของคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

ข้อ ๙ ให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นผู้มีอำนาจอนุมัติการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียน ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

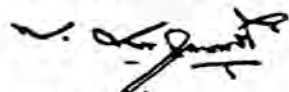
ข้อ ๑๐ วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเบิกเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำส่งเงินในกิจการของเงินทุนหมุนเวียน ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ให้ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

ข้อ ๑๑ การบัญชีให้ปฏิบัติตามระบบบัญชีคู่ เมื่อสิ้นปีงบประมาณให้ปิดบัญชีจัดทำงบการเงินส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อตรวจสอบรับรองภายใน ๙๐ วันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณของทุกปี

ข้อ ๑๒ ในกรณีไม่อาจปฏิบัติตามข้อกำหนดข้อหนึ่งข้อใดในระเบียบนี้ ให้ทำความตกลงกับกระทรวงการคลังก่อน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๘

พลเอก

(เปรม ติณสูลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียน
เพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน

พ.ศ. ๒๕๓๓

หน้าว่าง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน

พ.ศ. ๒๕๓๓

โดยที่รัฐบาลพิจารณาเห็นว่า มีเกษตรกรจำนวนไม่น้อยซึ่งมีหนี้สินอันเนื่องมาจากเหตุอันสุจริตและจำเป็น ได้ขายฝากหรือจำนองที่ดินของตนไว้กับบุคคลอื่นซึ่งมิใช่สถาบันการเงินหรือสถาบันของเกษตรกร และเกษตรกรเหล่านี้ไม่สามารถปลดปล่อยหนี้สินนั้นได้โดยลำพังตนเอง และไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่สถาบันการเงินและสถาบันของเกษตรกรจะช่วยปลดปล่อยให้ได้ นอกจากนี้ ยังมีเกษตรกรซึ่งได้สูญเสียสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนไปแล้ว เนื่องจากไม่สามารถไถ่ถอนหรือซื้อคืนที่ดินที่นำไปประกันหนี้ไว้แก่เจ้าหนี้ได้ สมควรที่รัฐบาลจะให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรดังกล่าวข้างต้น ให้กู้เงินเพื่อไถ่ถอนหรือซื้อคืนที่ดินที่ได้นำไปเป็นหลักประกันเงินกู้ หรือที่ได้ตกเป็นของเจ้าหนี้ไปแล้ว เพื่อให้เกษตรกรเหล่านี้ได้คงมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองต่อไป ในการนี้ สมควรให้มีเงินกองทุนไว้ใช้หมุนเวียนสำหรับให้ความช่วยเหลือปลดปล่อยหนี้สินเดิมแก่เกษตรกรดังกล่าว และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับเงินทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน เพื่อให้การดำเนินงานของเงินทุนหมุนเวียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล สำนักนายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป*

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“กองทุนหมุนเวียน” หมายความว่า กองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน

“ส.ปน.” หมายความว่า สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

“ธ.ก.ส.” หมายความว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้

ยากจน

* ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๓

ข้อ ๔ กองทุนหมุนเวียนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือด้านเงินกู้แก่เกษตรกรผู้ซึ่งไม่สามารถปลดปล่อยหนี้สินเดิมอันเนื่องมาจากเหตุอันสุจริตและจำเป็นจากเจ้าหน้าที่มิใช่สถาบันการเงินหรือสถาบันของเกษตรกรเอง และหนี้สินนั้นไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่สถาบันการเงินหรือสถาบันของเกษตรกรจะปลดปล่อยให้ได้ ในกรณีต่อไปนี้

(๑) เพื่อไถ่ถอนที่ดินเกษตรกรมคินจากการขายฝาก หรือจำนอง โดยมีพฤติการณ์ว่า สิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นจะหลุดเป็นของเจ้าหน้าที่ในที่สุด

(๒) เพื่อซื้อคืนที่ดินเกษตรกรมคินที่ได้สูญเสียสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ไปเนื่องจากการขายฝากหรือจำนอง

ข้อ ๕ ในการกู้ยืมเงินตามวัตถุประสงค์ในข้อ ๔ เกษตรกรผู้กู้ยืมต้องนำอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งปลดปล่อยหนี้สินหรือซื้อคืนด้วยเงินกู้จากกองทุนหมุนเวียนมาจำนองเป็นประกันเงินกู้ และอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวต้องมีราคาประเมินตามบัญชีประเมินราคาที่ดินและทรัพย์สินของกรมที่ดิน หรือตามราคาตลาด แล้วแต่ราคาใดจะสูงกว่ากัน ซึ่งราคาประเมินต้องไม่น้อยกว่าจำนวนเงินที่ให้กู้

ในกรณีที่อสังหาริมทรัพย์ที่นำมาจำนองเป็นประกันมีราคาประเมินน้อยกว่าจำนวนเงินที่ให้กู้ แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเงินที่ให้กู้ คณะกรรมการอาจพิจารณาให้นำอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีได้จำนองเป็นประกันต่อเจ้าหน้าที่อื่นมาจำนองเป็นประกัน หรือให้นำทรัพย์สินอื่นตามที่เห็นสมควรมาค้ำประกันเพิ่มเติม หรือให้นำบุคคลค้ำประกันร่วมด้วยก็ได้

ข้อ ๖ ให้ สปน. เปิดบัญชีเงินฝากไว้ที่กระทรวงการคลัง เรียกว่า “บัญชีกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน”

เพื่อความคล่องตัวในการบริหารงานของกองทุนหมุนเวียนให้ สปน. เปิดบัญชีเงินฝากไว้กับ ธ.ก.ส. เพื่อการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนภายในวงเงิน และตามเงื่อนไขในบันทึกข้อตกลงการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ ระหว่าง สปน. กับ ธ.ก.ส. ที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๗ เงินที่จะนำเข้าบัญชีกองทุนหมุนเวียน ได้แก่

- (๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (๒) รายได้จากการให้กู้เงินกองทุนหมุนเวียนแก่เกษตรกร
- (๓) ดอกผลที่ได้รับจากการฝากเงินกองทุนหมุนเวียนไว้กับ ธ.ก.ส.
- (๔) รายได้จากการบังคับชำระหนี้
- (๕) รายได้จากการจำหน่ายทรัพย์สินของกองทุนหมุนเวียน
- (๖) เงินที่มีผู้อุทิศให้
- (๗) รายรับอื่น ๆ

ข้อ ๘ ให้ สปน. จัดทำประมาณการรายรับรายจ่ายประจำปีของกองทุนหมุนเวียน
เสนอกระทรวงการคลัง พิจารณานุมัติภายในระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ข้อ ๙ การจ่ายเงิน ให้จ่ายได้ภายในวงเงินตามประมาณการรายรับรายจ่ายประจำปี
ที่กระทรวงการคลังอนุมัติ ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) จ่ายให้เกษตรกรกู้เพื่อวัตถุประสงค์ตามข้อ ๔
- (๒) จ่ายให้แก่ ธ.ก.ส. เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้แก่กองทุนหมุนเวียน
- (๓) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี
- (๔) ค่าใช้จ่ายอื่นเท่าที่จำเป็นแก่การดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนตามวัตถุประสงค์

ประสงค์

การจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหมุนเวียน ตาม (๑) (๓) และ (๔) ให้จ่ายตาม
มติของคณะกรรมการ

ข้อ ๑๐ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อนุมัติการใช้จ่ายเงินกองทุนหมุนเวียน

ข้อ ๑๑ วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเบิกเงิน การจ่ายเงิน การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน
และการนำส่งเงิน ของกองทุนหมุนเวียน ให้ สปน. ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทาง
ราชการ

ข้อ ๑๒ การบัญชี ให้ทำตามระบบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง
การปิดบัญชี ให้กระทำปีละครั้ง ตามรอบปีบัญชีของ ธ.ก.ส. และให้ทำ
งบการเงิน พร้อมรายละเอียดประกอบ ส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบรับรอง
ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับตั้งแต่วันสิ้นปีบัญชี เมื่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ
รับรองแล้ว ให้ส่งงบการเงินดังกล่าวให้กรมบัญชีกลางทราบต่อไป

ข้อ ๑๓ ให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการดำเนินงาน การเงินและการบัญชี
ของกองทุนหมุนเวียน แล้วรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อย
ปีละครั้ง

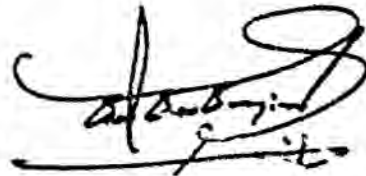
ข้อ ๑๔ ในกรณีที่ไม้อาจปฏิบัติตามข้อกำหนดข้อหนึ่งข้อใดในระเบียบนี้ให้ขอทำ
ความตกลงกับกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๕ วิธีปฏิบัติอื่นใด นอกจากที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบ
แบบแผนของทางราชการโดยอนุโลม

ข้อ ๑๖ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความ
และกำหนดวิธีการปฏิบัติงานที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๓

พลเอก

(ชาติชาย ชุณหะวัณ)

นายกรัฐมนตรี

ระเบียบสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อย
หนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓

หน้าว่าง

ระเบียบสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน

พ.ศ. ๒๕๓๓

โดยที่รัฐบาลพิจารณาเห็นว่า มีเกษตรกรจำนวนไม่น้อยซึ่งมีหนี้สินอันเนื่องมาจากเหตุอันสุดวิสัยและจำเป็น ได้ขายฝากหรือจำนองที่ดินของตนไว้กับบุคคลอื่นซึ่งมิใช่สถาบันการเงิน หรือสถาบันของเกษตรกร และเกษตรกรเหล่านี้ไม่สามารถปลดปล่อยหนี้สินนั้นได้โดยลำพังตนเอง และไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่สถาบันการเงินและสถาบันของเกษตรกรจะช่วยปลดปล่อยให้ได้ นอกจากนี้ ยังมีเกษตรกรซึ่งได้สูญเสียสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนไปแล้ว เนื่องจากไม่สามารถไถ่ถอนหรือซื้อคืนที่ดินที่นำไปประกันหนี้ไว้แก่เจ้าหนี้ได้ สมควรที่รัฐบาลจะให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรดังกล่าวข้างต้น ให้กู้เงินเพื่อไถ่ถอน หรือซื้อคืนที่ดินที่ได้นำไปเป็นหลักประกันเงินกู้หรือที่ได้ตกเป็นของเจ้าหนี้ไปแล้ว เพื่อให้เกษตรกรเหล่านี้ได้คงมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองต่อไป ในการนี้ สมควรให้มีเงินกองทุนไว้ใช้หมุนเวียนสำหรับให้ความช่วยเหลือปลดปล่อยหนี้สินเดิมให้แก่เกษตรกรดังกล่าว คณะรัฐมนตรีจึงเห็นชอบให้จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน ในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีตามที่คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.) เสนอ และสำนักนายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังได้วางระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินกองทุนหมุนเวียนให้เป็นไปโดยเรียบร้อย และบังเกิดประโยชน์แก่เกษตรกรอย่างแท้จริง และเพื่อให้การบริหารงานกองทุนหมุนเวียนเป็นไปด้วยความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ ข้อ ๑๖ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๓๓ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“เกษตรกร” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำนาเกลือ เลี้ยงสัตว์ หรือเกษตรกรอื่นตามที่คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนกำหนด ซึ่งเป็นผู้มีรายได้น้อย ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอและอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน
“คณะอนุกรรมการ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้

ยากจน

“สพน.” หมายความว่า สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

“ธ.ก.ส.” หมายความว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

“กองทุนหมุนเวียน” หมายความว่า กองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิม
ของเกษตรกรที่ยากจน

การจัดตั้งกองทุนหมุนเวียน

ข้อ ๔ ให้จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนชื่อว่า “กองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิม
ของเกษตรกรที่ยากจน” ขึ้นใน สพน. ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินตามข้อ ๗ เพื่อเป็นทุน
หมุนเวียนสำหรับให้ความช่วยเหลือปลดปล่อยหนี้สินเดิมแก่เกษตรกร

วัตถุประสงค์ของกองทุนหมุนเวียน

ข้อ ๕ กองทุนหมุนเวียนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือด้านเงินกู้แก่เกษตรกรผู้ซึ่งไม่
สามารถปลดปล่อยหนี้สินเดิมอันเนื่องมาจากเหตุอันสุจริตและจำเป็น จากเจ้าหน้าที่มิใช่สถาบันการเงิน
หรือสถาบันของเกษตรกรเอง และหนี้สินนั้นไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่สถาบันการเงินหรือสถาบันของ
เกษตรกรจะปลดปล่อยให้ได้ ในกรณีต่อไปนี้

(๑) เพื่อไถ่ถอนที่ดินเกษตรกรมคินจากการขายฝากหรือจำนองโดยมีพฤติการณ์ว่า
สิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นจะหลุดเป็นของเจ้าหน้าที่ในที่สุด

(๒) เพื่อซื้อคืนที่ดินเกษตรกรที่ได้สูญเสียสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ไปเนื่องจากการ
ขายฝากหรือจำนอง

บัญชีกองทุนหมุนเวียน

ข้อ ๖ ให้ สพน. เปิดบัญชีเงินฝากไว้ที่กระทรวงการคลัง เรียกว่า “บัญชีกองทุนหมุนเวียน
เพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน”

เพื่อความคล่องตัวในการบริหารงานของกองทุนหมุนเวียน ให้ สพน. เปิดบัญชี
เงินฝากไว้กับ ธ.ก.ส. เพื่อการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนภายในวงเงิน และตามเงื่อนไขใน
บันทึกข้อตกลงการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลด
ปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ ระหว่าง สพน. กับ ธ.ก.ส. ที่ได้รับความ
เห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๗ เงินที่จะนำเข้าบัญชีกองทุนหมุนเวียน ได้แก่

(๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(๒) รายได้จากการให้กู้เงินกองทุนหมุนเวียนแก่เกษตรกร

- (๓) ดอกผลที่ได้รับจากการฝากเงินกองทุนหมุนเวียนไว้กับ ธ.ก.ส.
- (๔) รายได้จากการบังคับชำระหนี้
- (๕) รายได้จากการจำหน่ายทรัพย์สินของกองทุนหมุนเวียน
- (๖) เงินที่มีผู้อุทิศให้
- (๗) รายรับอื่น ๆ

ข้อ ๘ ให้ สปน. โดยคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนตามระเบียบนี้ และให้ สปน. มีอำนาจมอบหมายให้ ธ.ก.ส. ดำเนินการแทนในการให้เงินกู้เพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมแก่เกษตรกรที่ยากจนในนามของ สปน. โดยใช้เงินกองทุนหมุนเวียนในส่วนที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือเกษตรกร โดย ธ.ก.ส. ตกกลงเป็นผู้ดำเนินการจัดทำคำขอกู้ การรับคำขอกู้ การตรวจสอบและประเมินราคาทรัพย์สินที่จำนองและวิเคราะห์คำขอกู้ การทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้กู้ การรับจำนองและการไถ่ถอนหลักประกัน การจ่ายเงินกู้ การตรวจสอบการใช้เงินกู้ การติดตามเร่งรัดเงินกู้ การรับชำระคืนเงินกู้ การเรียกคืนเงินกู้ และการทำบัญชีลูกหนี้ของเงินกองทุนหมุนเวียน ทั้งนี้ ตามความตกลงที่ สปน. ทำไว้กับ ธ.ก.ส.

ข้อ ๙ ในการบริหารกองทุนหมุนเวียนตามข้อ ๘ ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังนี้

- (๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบแก่ ธ.ก.ส. ในวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานในกิจการของเงินกองทุนหมุนเวียน
- (๒) พิจารณาอนุมัติคำขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียน ซึ่งผ่านการวิเคราะห์โดย ธ.ก.ส. แล้ว
- (๓) พิจารณาผ่อนผันให้ผู้กู้ใช้ทรัพย์สินอื่น หรือบุคคลค้ำประกันเพิ่มเติมจากอสังหาริมทรัพย์เป็นประกันเงินกู้ตามข้อ ๒๐
- (๔) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินตามข้อ ๑๑
- (๕) พิจารณากำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ตามข้อ ๒๒
- (๖) พิจารณาผ่อนผันการชำระหนี้เงินกู้ตามข้อ ๒๓ และ ข้อ ๒๕
- (๗) พิจารณาอนุญาตให้ผู้กู้ถอนจำนอง ถอนหรือเปลี่ยนแปลงหลักประกันอื่นตามข้อ ๒๐ และข้อ ๒๑
- (๘) พิจารณาอนุมัติให้ตัดหนี้สูญ ในรายที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลูกหนี้ชำระหนี้ แต่ไม่สามารถบังคับชำระหนี้เอาจากลูกหนี้รายนั้นได้

ข้อ ๑๐ วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานในกิจการของเงินกองทุนหมุนเวียนตาม

ข้อ ๘ (๑) อย่างน้อยจะต้องมีรายละเอียดต่อไปนี้

- (๑) การช่วยเหลือผู้กู้ในการจัดทำคำขอกู้ และรับคำขอกู้
- (๒) การตรวจสอบและประเมินราคาทรัพย์สินที่จำนอง

- (๓) การวิเคราะห์ค่าของกู้
- (๔) การทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้กู้
- (๕) การรับจำนองและไถ่ถอนหลักประกัน
- (๖) การจ่ายเงินกู้
- (๗) การตรวจสอบและแนะนำการใช้เงินกู้
- (๘) การติดตามเร่งรัดและเรียกคืนเงินต้นและดอกเบี้ย
- (๙) การรับชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยตามข้อ ๒๓
- (๑๐) การผ่อนผันเวลาชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยตามข้อ ๒๔ ข้อ ๒๕

และข้อ ๒๖

- (๑๑) การจัดทำบัญชีลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน
- (๑๒) การรายงานการรับจ่ายเงินกองทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนต่อคณะกรรมการทุก ๓ เดือน

ข้อ ๑๑ การจ่ายเงิน ให้จ่ายได้ภายในวงเงินตามประมาณการรายรับรายจ่ายประจำปี ที่กระทรวงการคลังอนุมัติในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ให้เกษตรกรกู้เพื่อวัตถุประสงค์ตามข้อ ๕
- (๒) จ่ายให้แก่ ธ.ก.ส. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้แก่กองทุนหมุนเวียน
- (๓) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี
- (๔) ค่าใช้จ่ายอื่นเท่าที่จำเป็นแก่การดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนตามวัตถุประสงค์

แต่ไม่เกินคราวละห้าพันบาท

การจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหมุนเวียน ตาม (๑) (๓) และ (๔) ให้จ่ายตามมติของคณะกรรมการ

ข้อ ๑๒ ผู้มีสิทธิขอกู้เงินตามระเบียบนี้ ต้อง

(๑) เป็นเกษตรกร หรือคู่สมรส หรือบุตร หรือบิดามารดาของเกษตรกร ซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรม

(๒) มีหนี้สินเดิมโดยนำที่ดินเกษตรกรรมไปขายฝาก หรือจำนองหรือได้สูญเสียสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินเกษตรกรรมไปแล้ว เนื่องจากการขายฝากหรือจำนอง

(๓) มีหนี้สินที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ ใช้บังคับและเป็นหนี้อันเกิดจากเหตุอันสุจริตและจำเป็น กับทั้งเป็นหนี้ที่มีได้กู้มาจากสถาบันการเงินหรือสถาบันของเกษตรกร

(๔) มีหนี้สินซึ่งเป็นภาระหนักแก่ผู้ขอกู้เงิน ทำให้ผู้ขอกู้เงินมีโอกาสที่จะไถ่ถอน หรือซื้อคืนซึ่งที่ดินเกษตรกรรมนั้นได้น้อยมาก และ

(๕) เป็นผู้ที่ ธ.ก.ส. อนุมัติให้กู้เงินเพื่อการนี้

ข้อ ๑๓ ที่ดินที่จะไถ่ถอนหรือซื้อคืน จะต้องเป็นที่ดินของเกษตรกรหรือเป็นของ บิดามารดา หรือคู่สมรส และเป็นแหล่งที่มาของรายได้ทางเกษตรกรรมที่เป็นหลักของ ครอบครัว

ข้อ ๑๔ หนี้ที่จะได้รับความช่วยเหลือตามระเบียบนี้ ได้แก่ หนี้ที่ได้รับการประนอมหนี้ โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการ หรือหนี้ตามคำพิพากษา

ข้อ ๑๕ ให้ผู้ซึ่งประสงค์จะขอกู้เงิน ยื่นคำร้องตามแบบที่ ธ.ก.ส. กำหนด ต่อคณะกรรมการส่วนอำเภอ หรือคณะกรรมการเขต ซึ่งผู้ร้องมีภูมิลำเนา หรือจะยื่นคำร้องต่อ คณะกรรมการส่วนกลางก็ได้ พร้อมทั้งเอกสารหลักฐานประกอบคำร้องตามที่กำหนดไว้ในข้อปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือ เพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน

ข้อ ๑๖ เมื่อได้รับคำร้องตามข้อ ๑๕ แล้ว ให้คณะกรรมการประนอมหรือไถ่ถอนหนี้สินระหว่างกู้กรณีเสียก่อน หรือในกรณีที่หนี้สินนั้นเป็นจำนวนที่ถูกต้องและเหมาะสม และคณะกรรมการได้ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้คณะกรรมการส่งเรื่องให้ ธ.ก.ส. สาขา หรือ ธ.ก.ส. หน่วยอำเภอในจังหวัดหรืออำเภอนั้น หรือ ธ.ก.ส. แล้วแต่กรณี พิจารณาคำขอกู้เงินตามหลักเกณฑ์ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ และข้อ ๑๔

ข้อ ๑๗(๑) เมื่อ ธ.ก.ส. พิจารณาและวิเคราะห์การขอกู้เงินแล้ว ในรายที่เห็นว่า เข้าหลักเกณฑ์ตามข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ และข้อ ๑๔ ให้ ธ.ก.ส. ส่งผลการวิเคราะห์ พร้อมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ สปน. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาช่วยรายที่ ธ.ก.ส. เห็นว่า ไม่เข้าหลักเกณฑ์ให้ส่งเรื่องให้ สปน. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เสนอคณะกรรมการเพื่อทราบต่อไป

ข้อ ๑๘(๒) ให้ สปน. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการให้ ธ.ก.ส. ทราบโดยเร็ว เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

จำนวนขั้นสูงของเงินกู้

ข้อ ๑๙ ให้คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติจำนวนเงินกู้ของผู้กู้แต่ละรายตามที่เห็นสมควร ภายในวงเงินไม่เกินสามแสนบาท

ข้อ ๒๐ ในการกู้ยืมเงินตามวัตถุประสงค์ในข้อ ๕ เกษตรกรผู้กู้ยืมต้องนำสังหาริมทรัพย์ซึ่งปลดปล่อยหนี้สินหรือซื้อคืนด้วยเงินกู้จากกองทุนหมุนเวียนมาจำนองเป็นประกันเงินกู้ และอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวต้องมีราคาประเมินตามบัญชีประเมินราคาที่ดินและทรัพย์สินของกรมที่ดิน หรือตามราคาตลาด แล้วแต่ราคาใดจะสูงกว่ากัน ซึ่งราคาประเมินต้องไม่น้อยกว่าจำนวนเงินที่ให้กู้

(๑), (๒) ความในข้อนี้แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อ ๓ แห่งระเบียบสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

ในกรณีที่อสังหาริมทรัพย์ที่นำมาจำนองเป็นประกัน มีราคาประเมินน้อยกว่าจำนวนเงินที่ให้กู้ แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเงินที่ให้กู้ คณะกรรมการอาจพิจารณาให้นำอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมิได้จำนองเป็นประกันต่อเจ้าหนี้อื่นมาจำนองเป็นประกัน หรือให้นำทรัพย์สินอย่างอื่นตามที่เห็นสมควรมาค้ำประกันเพิ่มเติม หรือให้นำบุคคลค้ำประกันร่วมด้วยก็ได้

การถอนจำนอง ถอนหรือเปลี่ยนแปลงหลักประกันอื่น จะกระทำได้อต่อเมื่อผู้กู้ได้ชำระหนี้เงินกู้ของตนเสร็จสิ้น หรือเมื่อได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

ข้อ ๒๑ การอนุญาตให้ผู้กู้เปลี่ยนแปลงหลักทรัพย์ที่นำมาประกันหนี้เงินกู้ในกรณีที่เป็นอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ ให้ถือราคาทรัพย์สินตามที่ ธ.ก.ส. ได้ตรวจสอบและประเมินราคาแล้วในขณะที่ยื่นขอเปลี่ยนแปลง

อัตราดอกเบี้ย

ข้อ ๒๒ ดอกเบี้ยที่จะเรียกเก็บจากผู้กู้ ให้กำหนดไว้ในอัตราร้อยละ 9.5 ต่อปี ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการอาจเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยได้ตามภาวะตลาด แต่ต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี โดยคำนวณตามจำนวนเงินต้น คงเป็นหนี้รายวัน นับแต่วันถัดจากวันรับเงินต้นจนถึงวันชำระคืนเสร็จ ทั้งนี้ ไม่เป็นการทบต้น

การชำระดอกเบี้ย ให้ชำระพร้อมกับการชำระคืนเงินต้น หรือเงินต้นที่ต้องชำระเป็นรายงวด

การชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย

ข้อ ๒๓ ให้ผู้กู้ชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นรายงวดให้แล้วเสร็จภายในเวลาไม่เกิน ๑๒ ปี นับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ได้รับเงินต้น ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีระยะเวลาที่ผู้กู้ยังไม่ต้องชำระเงินต้นก็ได้ แต่ไม่เกิน ๓ ปีแรก โดยพิจารณาเหตุผล ความจำเป็นของผู้กู้และความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ ตามที่ ธ.ก.ส. เสนอ

การผิดชำระหนี้และการขยายระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้

ข้อ ๒๔ ในกรณีที่ผู้กู้ไม่สามารถชำระเงินรายงวดงวดใดงวดหนึ่งได้ทั้งหมด หรือบางส่วนตามที่กำหนดไว้ เนื่องจากมีเหตุจำเป็นอันควรผ่อนผัน ธ.ก.ส. อาจอนุมัติให้ผิดการชำระเงินรายงวดนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนได้ตามที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินสองคราวติดต่อกัน คราวละไม่เกินหนึ่งปี ทั้งนี้ ต้องไม่เกินระยะเวลาชำระหนี้ที่กำหนดไว้ในสัญญา

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่ผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ให้เสร็จภายในระยะเวลาชำระหนี้ที่กำหนดไว้ในสัญญา เนื่องจากมีเหตุจำเป็นอันควรผ่อนผัน ให้ ธ.ก.ส. เสนอเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณา คณะกรรมการอาจพิจารณาขยายระยะเวลาชำระหนี้ให้ผู้กู้ได้ตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินสามคราว คราวละไม่เกินหนึ่งปี

ข้อ ๒๖ การผิดชำระหนี้และการขยายระยะเวลาชำระหนี้เงินต้นตามข้อ ๒๔ และข้อ ๒๕ ให้ ธ.ก.ส. และคณะกรรมการพิจารณาผ่อนผันตามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุผลความจำเป็นของผู้กู้ในการผิดชำระหนี้หรือขยายระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้ รวมทั้งความสามารถในการชำระหนี้ และประวัติการชำระหนี้ของผู้กู้

การเรียกคืนเงินกู้

ข้อ ๒๗ ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้ ธ.ก.ส. อาจเรียกคืนเงินกู้และให้ผู้กู้ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยโดยสิ้นเชิง แม้นั้นนั้นยังไม่ถึงกำหนดชำระก็ตาม

(๑) เมื่อผู้กู้เลิกประกอบอาชีพเกษตรกรรม และไม่มีคู่สมรสหรือบุตร หรือบิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมในที่ดินซึ่งปลดปล่อยหนี้สินหรือซื้อคืนด้วยเงินกู้จากกองทุนหมุนเวียนต่อไป

(๒) เมื่อผู้กู้ไม่ปฏิบัติตามสัญญากู้เงินโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๓) เมื่อผู้กู้ไม่ชำระเงินรายงวดตามที่กำหนดสำหรับงวดนั้น โดยไม่ได้รับอนุมัติให้ผิดชำระหนี้ หรือเมื่อผู้กู้ไม่ชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาชำระหนี้ที่กำหนดไว้ โดยไม่ได้รับอนุมัติให้ขยายระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้ หรือเมื่อผู้กู้ไม่ชำระเงินกู้ให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่ผ่อนผันให้

การดำเนินคดี

ข้อ ๒๘ การดำเนินคดีเกี่ยวกับเงินกู้ตามระเบียบนี้ ให้พนักงานอัยการกรมอัยการ^(๓) เป็นผู้ดำเนินการ

การจัดการทรัพย์สินที่ได้จากการบังคับชำระหนี้ตามสัญญากู้เงิน

ข้อ ๒๙ การบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเงินกู้ตามสัญญากู้เงิน ให้ดำเนินการโดยวิธีขายทอดตลาด

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๓๐ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อนุมัติการใช้จ่ายเงินของกองทุนหมุนเวียน

ข้อ ๓๑ วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดบัญชีเงินฝาก การเบิกเงิน การจ่ายเงิน การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำส่งเงินในกิจการของเงินกองทุนหมุนเวียน รวมทั้งการคิดและการจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานกองทุนหมุนเวียนให้แก่ ธ.ก.ส. ให้เป็นไปตามข้อตกลงที่ สปน. ทำไว้กับ ธ.ก.ส. โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้อ ๓๒ ให้ สปน. จัดทำประมาณการรายรับรายจ่ายประจำปีของกองทุนหมุนเวียน เสนอกระทรวงการคลังพิจารณาอนุมัติภายในระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(๓) ปัจจุบันเปลี่ยนเป็น สำนักงานอัยการสูงสุด

ข้อ ๓๓ ให้ สปน. จัดทำบัญชีตามระบบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

การปิดบัญชีให้กระทำปีละครั้งตามรอบปีบัญชีของ ธ.ก.ส. และให้ทางการเงินพร้อมรายละเอียดประกอบ ส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเพื่อตรวจสอบรับรองภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับตั้งแต่วันสิ้นปีบัญชี เมื่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบรับรองแล้ว ให้ส่งทางการเงินดังกล่าวให้กรมบัญชีกลางทราบต่อไป

ข้อ ๓๔ ให้ สปน. จัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการดำเนินงาน การเงิน การบัญชีของกองทุนหมุนเวียน และรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

ข้อ ๓๕ ในกรณีไม่อาจปฏิบัติตามข้อกำหนดข้อหนึ่งข้อใดในระเบียบนี้ ให้ขอความตกลงกับกระทรวงการคลัง

ข้อ ๓๖ วิธีปฏิบัติอื่นใด นอกจากที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการโดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

(นายอภิลาศ โอสถานนท์)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียน
เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน
ด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖

หน้าว่าง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน

พ.ศ. ๒๕๓๖

โดยที่รัฐบาลพิจารณาเห็นว่า ปัจจุบันมีเกษตรกรและผู้ยากจนเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีหนี้สินอันเนื่องจากเหตุสุจริตและจำเป็น โดยจำนองที่ดินไว้กับธนาคารพาณิชย์หรือนำที่ดินหรือหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้เจ้าหนี้ยึดถือไว้เป็นประกันหนี้เงินกู้ และไม่สามารถปลดปล่อยหนี้สินโดยลำพังตนเองและไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ จะให้ความช่วยเหลือได้ ในที่สุดจะต้องถูกฟ้องบังคับคดียึดทรัพย์ขายทอดตลาด ประกอบกับยังมีเกษตรกรและผู้ยากจนอีกจำนวนมาก ไม่น้อยซึ่งไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง เพื่อแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนดังกล่าว สมควรจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเหล่านี้ โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับกองทุนหมุนเวียนในเรื่องดังกล่าวให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“กองทุนหมุนเวียน” หมายความว่า กองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน

“สปน.” หมายความว่า สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

“ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘

“ผู้กู้ยืม” หมายความว่า เกษตรกรที่ยากจนและผู้ยากจนที่กู้ยืมเงินจากกองทุนหมุนเวียน

“เกษตรกร” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำนาเกลือ เลี้ยงสัตว์ หรืออาชีพเกษตรกรอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

“ผู้ยากจน” หมายความว่า ผู้ที่ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอและอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถจะช่วยเหลือตนเองได้ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๕ กองทุนหมุนเวียนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือด้านเงินกู้แก่เกษตรกรและผู้ยากจนซึ่งไม่สามารถปลดปล่อยหนี้สินอันเนื่องมาจากเหตุอันสุจริตและจำเป็นจากเจ้าหน้าที่มิใช่ธนาคาร และหนี้นั้นไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ธนาคารจะให้ความช่วยเหลือได้ และเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามกฎหมายในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อไถ่ถอนที่ดินจากการขายฝากหรือจำนอง โดยมีพฤติการณ์ว่าสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นจะหลุดเป็นของเจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่นในที่สุด

(๒) เพื่อชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมซึ่งผู้กู้ยืมได้นำที่ดินหรือหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้เจ้าหน้าที่ยึดถือไว้เป็นประกัน โดยมีพฤติการณ์ว่าสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นจะหลุดเป็นของเจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่นในที่สุด

(๓) เพื่อซื้อคืนที่ดินที่ได้สูญเสียสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ไป เนื่องจากการขายฝาก จำนอง หรือการกู้ยืม

(๔) เพื่อซื้อที่ดินจากการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียน หรือซื้อที่ดินตามสิทธิแห่งกฎหมายว่าด้วยการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ข้อ ๖ ในการกู้ยืมเงินตามวัตถุประสงค์ในข้อ ๕ ผู้กู้ยืมต้องนำอสังหาริมทรัพย์ซึ่งปลดปล่อยหนี้สินหรือซื้อคืน หรือซื้อด้วยเงินกู้จากกองทุนหมุนเวียนมาจำนองเป็นประกันเงินกู้ และอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวต้องมีราคาประเมินตามราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของกรมที่ดินหรือตามราคาตลาด แล้วแต่ราคาใดจะสูงกว่ากันซึ่งราคาประเมินต้องไม่น้อยกว่าจำนวนเงินที่ให้กู้

ในกรณีที่อสังหาริมทรัพย์ที่นำมาจำนองเป็นประกันมีราคาประเมินน้อยกว่าจำนวนเงินที่ให้กู้ แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเงินที่ให้กู้ คณะกรรมการอาจพิจารณาให้นำอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมิได้จำนองเป็นประกันต่อเจ้าหน้าที่อื่นมาจำนองเป็นประกัน หรือให้นำทรัพย์สินอื่นตามที่เห็นสมควรมาจำนองหรือจำนำเพิ่มเติม หรือให้นำบุคคลค้ำประกันร่วมด้วยก็ได้

ข้อ ๗ ให้ สปน. เปิดบัญชีเงินฝากไว้ที่กระทรวงการคลัง เรียกว่า “บัญชีกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน”

เพื่อความคล่องตัวในการบริหารงานของกองทุนหมุนเวียน ให้ สปน. เปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารเพื่อการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนภายในวงเงินและตามเงื่อนไขในบันทึกข้อตกลงการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ระหว่าง สปน. กับธนาคารที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๘ เงินหรือทรัพย์สินที่จะนำเข้าบัญชีกองทุนหมุนเวียน ได้แก่

(๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

- (๒) รายได้จากการให้กู้เงินกองทุนหมุนเวียน
- (๓) ดอกผลที่ได้รับจากการฝากเงินกองทุนหมุนเวียนไว้กับธนาคาร
- (๔) รายได้จากการบังคับชำระหนี้
- (๕) รายได้จากการจำหน่ายทรัพย์สินของกองทุนหมุนเวียน
- (๖) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้ทูลเกล้าฯ
- (๗) รายรับอื่น ๆ

ข้อ ๘ ให้ สปน. จัดทำประมาณการรายรับรายจ่ายประจำปีของกองทุนหมุนเวียนเสนอกระทรวงการคลังพิจารณาอนุมัติภายในระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ข้อ ๑๐ การจ่ายเงินให้จ่ายได้ภายในวงเงินตามประมาณการรายรับรายจ่ายประจำปีที่กระทรวงการคลังอนุมัติ ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) จ่ายให้ผู้กู้ยืมเพื่อวัตถุประสงค์ตามข้อ ๕
- (๒) จ่ายให้แก่ธนาคารเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้แก่กองทุนหมุนเวียน
- (๓) จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี
- (๔) จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อที่ดินตามหลักทรัพย์ในข้อ ๖ จากการบังคับคดี
- (๕) จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายอื่นเท่าที่จำเป็นแก่การดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนตามวัตถุประสงค์

การจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหมุนเวียนตาม (๑) (๓) (๔) และ (๕) ให้จ่ายตามมติของคณะกรรมการ

ข้อ ๑๑ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อนุมัติการใช้จ่ายเงินกองทุนหมุนเวียน

ข้อ ๑๒ วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเบิกเงิน การจ่ายเงิน การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำส่งเงินของกองทุนหมุนเวียน ให้ สปน. ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

ข้อ ๑๓ การบัญชีให้ทำตามระบบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

การปิดบัญชีให้กระทำปีละครั้งตามรอบปีบัญชีของธนาคาร และให้ทำงบการเงินพร้อมรายละเอียดประกอบส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบรับรองภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับตั้งแต่วันที่สิ้นปีบัญชี เมื่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบรับรองแล้ว ให้ส่งงบการเงินดังกล่าวให้กรมบัญชีกลางทราบต่อไป

ข้อ ๑๔ ให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการดำเนินงาน การเงินและการบัญชีของกองทุนหมุนเวียน แล้วรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่ไม้อาจปฏิบัติตามข้อกำหนดข้อหนึ่งข้อใดในระเบียบนี้ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๖ วิธีปฏิบัติอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการโดยอนุโลม

ข้อ ๑๗ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและกำหนดวิธีการปฏิบัติงานที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖

(นายชวน หลีกภัย)
นายกรัฐมนตรี

ระเบียบสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย
การบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร
และผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖

หน้าว่าง

ระเบียบสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖

โดยที่รัฐบาลพิจารณาเห็นว่า ปัจจุบันมีเกษตรกรและผู้ยากจนเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีหนี้สินอันเนื่องมาจากเหตุสุจริตและจำเป็น โดยจำนองที่ดินไว้กับธนาคารพาณิชย์ หรือนำที่ดินหรือหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้เจ้าหนี้ยึดถือไว้เป็นประกันหนี้เงินกู้ และไม่สามารถปลดปล่อยหนี้สินโดยลำพังตนเอง และไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ จะให้ความช่วยเหลือได้ ในที่สุดจะต้องถูกฟ้องบังคับคดียึดทรัพย์ขายทอดตลาด ประกอบกับยังมีเกษตรกรและผู้ยากจนอีกจำนวนมากไม่น้อย ซึ่งไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าวของเกษตรกรและผู้ยากจนเหล่านี้ สมควรให้มีเงินกองทุนไว้ใช้หมุนเวียนสำหรับให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรและผู้ยากจนดังกล่าว คณะรัฐมนตรีจึงเห็นชอบให้จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดินในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ตามที่คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเสนอ และนายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีได้วางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับเงินทุนหมุนเวียนดังกล่าวให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และเพื่อให้การบริหารกองทุนหมุนเวียนเป็นไปด้วยความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖ ข้อ ๑๗ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในกรณีไม่อาจปฏิบัติตามข้อกำหนดใดในระเบียบนี้ ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง

วิธีปฏิบัติอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการโดยอนุโลม

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“กองทุนหมุนเวียน” หมายความว่า กองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร และผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน

“สปน.” หมายความว่า สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

“ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘

“คณะอนุกรรมการ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘

“ผู้กู้ยืม” หมายความว่า เกษตรกรที่ยากจนและผู้ยากจนที่กู้ยืมเงินจากกองทุนหมุนเวียน

“เกษตรกร” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำนาเกลือ เลี้ยงสัตว์ หรืออาชีพเกษตรกรรมอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

“ผู้ยากจน” หมายความว่า ผู้ที่ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอ และอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถจะช่วยเหลือตนเองได้ตามที่คณะกรรมการกำหนด

การจัดตั้งกองทุนหมุนเวียน

ข้อ ๕ ให้จัดตั้งกองทุนหมุนเวียน ชื่อว่า “กองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร และผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน” ขึ้นใน สปน. ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินตามข้อ ๘ เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนสำหรับให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน

วัตถุประสงค์ของกองทุนหมุนเวียน

ข้อ ๖ กองทุนหมุนเวียนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือด้านเงินกู้แก่เกษตรกรและผู้ยากจน ผู้ซึ่งไม่สามารถปลดปล่อยหนี้สินอันเนื่องมาจากเหตุอันสุดวิธิตและจำเป็นจากเจ้าหน้าที่มิใช่ธนาคาร และหนี้สินไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ธนาคารจะให้ความช่วยเหลือได้ และเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามกฎหมายในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อได้ถอนที่ดินคืนจากการขายฝากหรือจำนอง โดยมีพฤติการณ์ว่า สิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นจะหลุดเป็นของเจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่นในที่สุด

(๒) เพื่อชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืม ซึ่งผู้กู้ยืมได้นำที่ดินหรือหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้เจ้าหน้าที่ยึดถือไว้เป็นประกัน โดยมีพฤติการณ์ว่า สิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นจะหลุดเป็นของเจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่นในที่สุด

(๓) เพื่อซื้อที่ดินที่^๕ดินที่ได้สูญเสี^๕สิทธิหรือกรรมสิทธิ์ไป เนื่องจากการขายฝาก จำนอง หรือการกู้ยืม

(๔) เพื่อซื้อที่ดินจากการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียน หรือซื้อที่ดินตามสิทธิแห่งกฎหมายว่าด้วยการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

บัญชีกองทุนหมุนเวียน

ข้อ ๗ ให้ สปน. เปิดบัญชีเงินฝากไว้ที่กระทรวงการคลัง เรียกว่า “บัญชีกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน”

เพื่อความคล่องตัวในการบริหารงานของกองทุนหมุนเวียน ให้ สปน. เปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารเพื่อการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนภายในวงเงิน และตามเงื่อนไขในบันทึกข้อตกลงการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖ ระหว่าง สปน. กับธนาคาร โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๘ เงินหรือทรัพย์สินที่จะนำเข้าบัญชีกองทุนหมุนเวียน ได้แก่

- (๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (๒) รายได้จากการให้กู้เงินกองทุนหมุนเวียน
- (๓) ดอกผลที่ได้รับจากการฝากเงินกองทุนหมุนเวียนไว้กับธนาคาร
- (๔) รายได้จากการบังคับชำระหนี้
- (๕) รายได้จากการจำหน่ายทรัพย์สินของกองทุนหมุนเวียน
- (๖) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้
- (๗) รายรับอื่น ๆ

ข้อ ๙ ให้ สปน. โดยคณะกรรมการ เป็นผู้บริหารกองทุนหมุนเวียนตามระเบียบนี้ และให้ สปน. มีอำนาจมอบหมายให้ธนาคารดำเนินการแทนในการให้เงินกู้เพื่อปลดปล่อยหนี้สิน และให้ได้มาซึ่งสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินของเกษตรกรและผู้ยากจนในนามของ สปน. โดยใช้เงินกองทุนหมุนเวียนในส่วนที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน โดยธนาคารตกลงเป็นผู้ดำเนินการจัดทำคำขอกู้ การรับคำขอกู้ การตรวจสอบและประเมินราคาทรัพย์สินที่จำนองและวิเคราะห์คำขอกู้ การทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้กู้ยืม การทำสัญญาค้ำประกัน การรับจำนองและการไถ่ถอนหลักประกัน การจ่ายเงินกู้ การตรวจสอบการใช้เงินกู้ การติดตามเร่งรัดเงินกู้ การรับชำระคืนเงินกู้ การเรียกคืนเงินกู้ การเปลี่ยนตัวลูกหนี้ในกรณีลูกหนี้ตายหรือมีเหตุอันสมควร การทำบัญชีลูกหนี้ของเงินกองทุนหมุนเวียน การวางทรัพย์สินแทนผู้กู้ยืม การซื้อที่ดินจากการขายทอดตลาดตามข้อ ๓๔ และการจำหน่ายจ่ายโอนที่ดินให้ผู้มีสิทธิตามข้อ ๓๕ ทั้งนี้ ตามความตกลงที่ สปน. ทำไว้กับธนาคาร

ข้อ ๑๐ ในการบริหารกองทุนหมุนเวียนตามข้อ ๘ ให้คณะกรรมการมีอำนาจ ดังนี้

(๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบแก่ธนาคารในวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงาน
ในกิจการของเงินกองทุนหมุนเวียน

(๒) พิจารณาอนุมัติค่าของกู้เงินกองทุนหมุนเวียน ซึ่งผ่านการวิเคราะห์โดย
ธนาคารแล้ว

(๓) พิจารณาผ่อนผันให้ผู้กู้ยืมใช้ทรัพย์สินอื่น หรือบุคคลค้ำประกันเพิ่มเติม
จากอสังหาริมทรัพย์เป็นประกันเงินกู้ตามข้อ ๒๕

(๔) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินตามข้อ ๑๒

(๕) พิจารณากำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ตามข้อ ๒๗

(๖) พิจารณาผ่อนผันการชำระหนี้เงินกู้ตามข้อ ๒๘ และข้อ ๓๐

(๗) พิจารณาอนุญาตให้ผู้กู้ยืมถอนจำนวน ถอนหรือเปลี่ยนแปลงหลักประกัน
อื่นตามข้อ ๒๕ และข้อ ๒๖

(๘) พิจารณาอนุมัติให้ตัดหนี้สูญ ในรายที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลูกหนี้
ชำระหนี้ แต่ไม่สามารถบังคับชำระหนี้เอาจากลูกหนี้นั้นได้

ข้อ ๑๑ วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานในกิจการของเงินกองทุนหมุนเวียนตาม
ข้อ ๑๐ (๑) อย่างน้อยจะต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) การช่วยเหลือผู้กู้ยืมในการจัดทำคำขอกู้ และรับคำขอกู้

(๒) การตรวจสอบและประเมินราคาทรัพย์สินที่จำนอง

(๓) การวิเคราะห์คำขอกู้

(๔) การทำสัญญาผู้ยืมเงินกับผู้กู้ยืม

(๕) การรับจำนองและได้ถอนหลักประกัน

(๖) การจ่ายเงินกู้

(๗) การตรวจสอบและแนะนำการใช้เงินกู้

(๘) การติดตามเร่งรัดและเรียกคืนเงินต้นและดอกเบี้ย

(๙) การรับชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยตามข้อ ๒๘

(๑๐) การผ่อนผันเวลาชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยตามข้อ ๒๘ ข้อ ๓๐ และ

ข้อ ๓๑

(๑๑) การจัดทำบัญชีลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน

(๑๒) การรายงานการรับจ่ายเงินกองทุนหมุนเวียนและผลการดำเนินงานของ
กองทุนหมุนเวียนต่อคณะกรรมการทุก ๓ เดือน

ข้อ ๑๒ การจ่ายเงิน ให้จ่ายได้ภายในวงเงินตามประมาณการรายรับรายจ่ายประจำปี
ที่กระทรวงการคลังอนุมัติ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) จ่ายให้ผู้กู้ยืมเพื่อวัตถุประสงค์ตามข้อ ๖

(๒) จ่ายให้แก่ธนาคารเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้แก่กองทุนหมุนเวียน

เวียน

(๓) จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

(๔) จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อที่ดินตามหลักทรัพย์ในข้อ ๒๕ จากการ

บังคับคดี

(๕) จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายอื่นเท่าที่จำเป็นแก่การดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียน

ตามวัตถุประสงค์

การจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหมุนเวียนตาม (๑) (๓) (๔) และ (๕) ให้จ่ายตามมติของคณะกรรมการ

การกู้ยืมเพื่อปลดปล่อยหนี้สินหรือซื้อคืนที่ดินเนื่องจากหนี้สิน

ข้อ ๑๓ ผู้มีสิทธิขอกู้เงินเพื่อวัตถุประสงค์ตามข้อ ๖ (๑) (๒) หรือ (๓) ต้อง

(๑) เป็นเกษตรกรหรือผู้ยากจน หรือเป็นบิดามารดา หรือคู่สมรส หรือบุตรของเกษตรกรหรือผู้ยากจน

(๒) มีหนี้สินเนื่องจากการนำที่ดินไปขายฝาก จำนอง หรือกู้ยืมเงิน โดยได้นำที่ดินหรือหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้จำหนี้ยึดถือไว้เป็นประกัน หรือได้สูญเสียสิทธิหรือกรรมสิทธิในที่ดินไปแล้ว เนื่องจากการขายฝาก จำนอง หรือการกู้ยืม

(๓) มีหนี้สินอันเกิดจากเหตุสุจริตและจำเป็น กับทั้งเป็นหนี้ที่มีได้กู้มาจากธนาคารและเป็นภาระหนักแก่ผู้ขอกู้เงิน ทำให้ผู้ขอกู้เงินมีโอกาสที่จะได้ถอนหรือชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืม หรือซื้อคืนที่ดินได้น้อยมาก

(๔) เป็นผู้ที่ธนาคารไม่อนุมัติให้กู้เงินเพื่อการนี้

ข้อ ๑๔ ที่ดินที่จะได้ถอนหรือซื้อคืน จะต้องเป็นที่ดินของเกษตรกรหรือผู้ยากจน หรือเป็นของบิดามารดา หรือคู่สมรส หรือบุตรของเกษตรกรหรือผู้ยากจน

ข้อ ๑๕ หนี้ที่จะได้รับความช่วยเหลือตามข้อ ๖ ได้แก่ หนี้ที่ได้รับการประนอมหนี้ หรือโดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการ หรือหนี้ตามคำพิพากษา เว้นแต่การซื้อที่ดินจากการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียน

ข้อ ๑๖ ให้ผู้ประสงค์จะขอกู้เงิน ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการส่วนอำเภอหรือคณะกรรมการเขต ซึ่งผู้ร้องมีภูมิลำเนา หรือจะยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการส่วนกลางก็ได้ พร้อมทั้งเอกสารหลักฐานประกอบคำร้อง

ข้อ ๑๗ เมื่อได้รับคำร้องตามข้อ ๑๖ แล้ว ให้คณะกรรมการประนอมหรือไกล่เกลี่ยหนี้สินระหว่างคู่กรณีเสียก่อน หรือในกรณีที่หนี้สินนั้นเป็นจำนวนที่ถูกต้องและเหมาะสม และคณะกรรมการได้ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้คณะกรรมการส่งเรื่องให้ธนาคารสาขา

หรือธนาคารหน่วยอำเภอ ในจังหวัดหรืออำเภอนั้น หรือธนาคาร แล้วแต่กรณีพิจารณาคำขอ
กู้เงินตามหลักเกณฑ์ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕

ข้อ ๑๘^(๑) เมื่อธนาคารพิจารณาและวิเคราะห์การขอกู้เงินแล้ว ให้ธนาคารส่งผลการ
วิเคราะห์พร้อมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ สปน. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ข้อ ๑๙ ในกรณีขอกู้เงินเพื่อปลดปล่อยหนี้สินกับธนาคารพาณิชย์ ให้อยู่ในดุลพินิจ
ของคณะกรรมการที่จะพิจารณาช่วยเหลือ ตามที่เห็นสมควรเป็นกรณี ๆ ไป

ข้อ ๒๐^(๒) ให้ สปน. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการให้ธนาคารทราบโดยเร็ว เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

การกู้ยืมเพื่อซื้อที่ดิน

ข้อ ๒๑ ผู้มีสิทธิขอกู้เงินเพื่อวัตถุประสงค์ตามข้อ ๖ (๔) ต้อง

(๑) เป็นเกษตรกรที่ยากจนหรือผู้ยากจน

(๒) มีสัญชาติไทย

(๓) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ

(๔) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเป็นผู้มีหนี้สินส่วนตัว

(๕) มีความประพฤติดี มีความสามารถประกอบอาชีพ และขยันขันแข็ง

ในการประกอบอาชีพ

(๖) ไม่มีที่ดินทำกินหรือที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง หรือมีแต่ไม่เพียงพอ

(๗) เป็นผู้ที่ธนาคารไม่อนุมัติให้กู้เงินเพื่อการนี้

ข้อ ๒๒ ให้ผู้ประสงค์จะขอกู้เงิน ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการส่วนอำเภอหรือ
คณะกรรมการเขต ซึ่งผู้ร้องมีภูมิลำเนา หรือจะยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการส่วนกลาง
ก็ได้ พร้อมทั้งเอกสารหลักฐานประกอบคำร้อง

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคแรกแล้ว ให้คณะกรรมการส่งเรื่องให้ธนาคาร
สาขา หรือธนาคารหน่วยอำเภอ ในจังหวัดหรืออำเภอนั้น หรือธนาคาร แล้วแต่กรณีพิจารณา
คำขอกู้เงินตามหลักเกณฑ์ข้อ ๒๑

หากเป็นกรณีการซื้อที่ดินตามสิทธิแห่งกฎหมายว่าด้วยการเช่าที่ดินเพื่อ
เกษตรกรรม ให้คณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น เรียกเจ้าของที่ดินมาทำความตกลงหรือ
ไกล่เกลี่ยให้ได้ราคาที่เหมาะสมก่อน

(๑) ความในข้อนี้แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อ ๓ แห่งระเบียบสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหาร
กองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

(๒) ความในข้อนี้แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อ ๔ แห่งระเบียบสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหาร
กองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

ข้อ ๒๓^(๓) เมื่อธนาคารพิจารณาและวิเคราะห์การขอกู้เงินแล้ว ให้ธนาคารส่งผลการวิเคราะห์ พร้อมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ สเปน. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการเป็นประการใด ให้ สเปน. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แจ้งให้ธนาคารทราบโดยเร็ว เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

จำนวนขั้นสูงของเงินกู้

ข้อ ๒๔ ให้คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติจำนวนเงินกู้ของผู้กู้ยืมแต่ละรายตามที่เห็นสมควร ภายในวงเงินไม่เกินห้าแสนบาท ถ้าเกินกว่าห้าแสนบาท ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติเป็นราย ๆ ไป

ข้อ ๒๕ ในการกู้ยืมเงินตามวัตถุประสงค์ในข้อ ๖ ผู้กู้ยืมต้องนำอสังหาริมทรัพย์ซึ่งปลดปล่อยหนี้สินหรือซื้อคืน หรือซื้อด้วยเงินกู้จากกองทุนหมุนเวียนมาจำนองเป็นประกันเงินกู้ และอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวต้องมีราคาประเมินตามราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของกรมที่ดิน หรือตามราคาตลาด แล้วแต่ราคาใดจะสูงกว่ากัน ซึ่งราคาประเมินต้องไม่น้อยกว่าจำนวนเงินที่ให้กู้

ในกรณีที่อสังหาริมทรัพย์ที่นำมาจำนองเป็นประกัน มีราคาประเมินน้อยกว่าจำนวนเงินที่ให้กู้ แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเงินที่ให้กู้ คณะกรรมการอาจพิจารณาให้นำอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมิได้จำนองเป็นประกันต่อเจ้าหนี้รายอื่นมาจำนองเป็นประกัน หรือนำทรัพย์สินอย่างอื่นตามที่เห็นสมควรมาจำนองหรือจำนำเพิ่มเติม หรือนำบุคคลค้ำประกันร่วมด้วยก็ได้

การถอนจำนอง ถอนหรือเปลี่ยนแปลงหลักประกันอื่น จะกระทำได้ต่อเมื่อผู้กู้ยืมได้ชำระหนี้เงินกู้ของตนเสร็จสิ้น หรือเมื่อได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

ข้อ ๒๖ การอนุญาตให้ผู้กู้ยืมเปลี่ยนแปลงหลักทรัพย์ที่นำมาประกันหนี้เงินกู้ในกรณีที่เป็นอสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ ให้ถือราคาทรัพย์ตามที่ธนาคารได้ตรวจสอบและประเมินราคาแล้วในขณะที่ขอเปลี่ยนแปลง

อัตราดอกเบี้ย

ข้อ ๒๗ ดอกเบี้ยที่จะเรียกเก็บจากผู้กู้ยืม ให้กำหนดไว้ในอัตราร้อยละ ๘.๕ ต่อปี ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการอาจเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยได้ตามภาวะตลาด แต่ต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี โดยคำนวณตามจำนวนเงินต้น คงเป็นหนี้รายวัน นับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันรับเงินต้นจนถึงวันชำระคืนเสร็จ ทั้งนี้ ไม่เป็นการทบต้น

(๓) ความในข้อนี้แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อ ๕ แห่งระเบียบสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

การชำระดอกเบี้ย ให้ชำระพร้อมกับการชำระคืนเงินต้น หรือเงินต้นที่ต้องชำระเป็นรายงวด

การชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย

ข้อ ๒๘ ให้ผู้กู้ยืมชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยดังนี้

(๑) กรณีผู้กู้ยืมเพื่อปลดปล่อยหนี้สิน หรือซื้อที่ดินเนื่องจากหนี้สินให้ชำระเป็นรายงวดให้แล้วเสร็จภายในเวลาไม่เกิน ๑๒ ปี นับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ได้รับเงินต้น

(๒) กรณีผู้กู้ยืมเพื่อซื้อที่ดิน ให้ชำระเป็นรายงวดให้แล้วเสร็จภายในเวลาไม่เกิน ๒๐ ปี นับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ได้รับเงินต้น

ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีระยะเวลาที่ผู้กู้ยืมยังไม่ต้องชำระเงินต้นก็ได้ แต่ไม่เกิน ๓ ปีแรก โดยพิจารณาเหตุผล ความจำเป็นของผู้กู้ยืม และความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ยืม ตามที่ธนาคารเสนอ

การผิดชำระหนี้และการขยายระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้

ข้อ ๒๙ ในกรณีที่ผู้กู้ยืมไม่สามารถชำระเงินรายงวดงวดใดงวดหนึ่งได้ทั้งหมด หรือบางส่วนตามที่กำหนดไว้ เนื่องจากมีเหตุจำเป็นอันควรผ่อนผัน ธนาคารอาจอนุมัติให้ผิดการชำระเงินรายงวดนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนได้ตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินสองคราวติดต่อกัน คราวละไม่เกินหนึ่งปี ทั้งนี้ ต้องไม่เกินระยะเวลาชำระหนี้ที่กำหนดไว้ในสัญญา

ข้อ ๓๐ ในกรณีที่ผู้กู้ยืมไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ให้เสร็จภายในระยะเวลาชำระหนี้ที่กำหนดไว้ในสัญญา เนื่องจากมีเหตุจำเป็นอันควรผ่อนผัน ให้ธนาคารเสนอเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณา คณะกรรมการอาจพิจารณาขยายระยะเวลาชำระหนี้ให้ผู้กู้ยืมได้ตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินสามคราว คราวละไม่เกินสองปี

ข้อ ๓๑ การผิดชำระหนี้และการขยายระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้ตามข้อ ๒๙ และข้อ ๓๐ ให้ธนาคารและคณะกรรมการพิจารณาผ่อนผันตามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุผลความจำเป็นของผู้กู้ยืมในการผิดชำระหนี้หรือขยายระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้ รวมทั้งความสามารถในการชำระหนี้ และประวัติการชำระหนี้ของผู้กู้ยืม

การเรียกคืนเงินกู้

ข้อ ๓๒ ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้ ธนาคารอาจเรียกคืนเงินกู้ และให้ผู้กู้ยืมชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยโดยสิ้นเชิง แม้หนี้้นั้นยังไม่ถึงกำหนดชำระก็ตาม

(๑) เมื่อผู้กู้ยืมไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ่ายเงิน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๒) เมื่อผู้กู้ยืมไม่ชำระเงินรายงวดตามที่กำหนดสำหรับงวดนั้น โดยไม่ได้รับอนุมัติให้ผิดชำระหนี้ หรือเมื่อผู้กู้ยืมไม่ชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาชำระหนี้ที่กำหนดไว้ โดยไม่ได้รับอนุมัติให้ขยายระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้ หรือเมื่อผู้กู้ยืมไม่ชำระเงินกู้ให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่ผ่อนผันให้

การดำเนินคดี

ข้อ ๓๓ การดำเนินคดีเกี่ยวกับเงินกู้ตามระเบียบนี้ ให้พนักงานอัยการสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นผู้ดำเนินการ

การจัดการทรัพย์สินที่ได้จากการบังคับชำระหนี้ตามสัญญากู้เงิน

ข้อ ๓๔ การบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเงินกู้ตามสัญญากู้เงินให้ดำเนินการโดยวิธีขายทอดตลาด หรือเรียกเอาทรัพย์สินจำนองหลุด

ข้อ ๓๕ เมื่อได้ที่ดินจากการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ให้ สปน. นำส่งขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ เมื่อจะดำเนินการจัดให้แก่ผู้มีสิทธิตามข้อ ๒๑ ให้ขอทำความเข้าใจกับกระทรวงการคลัง

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๓๖ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อนุมัติการใช้จ่ายเงินของกองทุนหมุนเวียน

ข้อ ๓๗ วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดบัญชีเงินฝาก การเบิกเงิน การจ่ายเงิน การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำส่งเงินในกิจการของเงินกองทุนหมุนเวียน รวมทั้งการคิดและการจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนให้แก่ธนาคารให้เป็นไปตามข้อตกลงที่ สปน. ทำไว้กับธนาคารโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

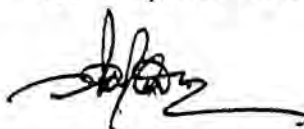
ข้อ ๓๘ ให้ สปน. จัดทำประมาณการรายรับรายจ่ายประจำปีของกองทุนหมุนเวียน เสนอกระทรวงการคลังพิจารณาอนุมัติภายในระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ข้อ ๓๙ ให้ สปน. จัดทำบัญชีตามระบบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

การปิดบัญชีให้กระทำปีละครั้งตามรอบปีบัญชีของธนาคาร และให้ทำงบการเงินพร้อมรายละเอียดประกอบ ส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเพื่อตรวจสอบรับรองภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับตั้งแต่วันสิ้นปีบัญชี เมื่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบรับรองแล้ว ให้ส่งงบการเงินดังกล่าวให้กรมบัญชีกลางทราบต่อไป

ข้อ ๔๐ ให้ สปน. จัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการดำเนินงาน การเงิน การบัญชีของกองทุนหมุนเวียน และรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

ประกาศ ณ วันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

(นายอภิลาศ โอสมานนท์)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

สำนักนายกรัฐมนตรีร่วมกับจังหวัด
ต่าง ๆ จัดประชุมสัมมนาโครงการ
“กชก.สัญจร” เพื่อชี้แจงนโยบาย
บทบาท อำนาจหน้าที่ของ กชก. ใน
การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนแก่ อชก. ส่วนจังหวัด อชก.
ส่วนอำเภอ รวมทั้งกำนันและผู้นำ
ท้องถิ่น

วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานอัยการสูงสุด และ ช.ก.ส. นำโดยนายจีระพงษ์ สิวาชะวิโรจน์ ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี กำลังตอบข้อซักถามของผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาโครงการ "กชก. สัจจร"

เจ้าหน้าที่ ช.ก.ส. ออกสอบข้อเท็จจริงหาข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาในการอนุมัติเงินกู้

สำนักนายกรัฐมนตรีร่วมกับ ธ.ก.ส. จัดโครงการประชุมสัมมนาคณะกรรมการการบริหารสินเชื่อเกษตรกรแห่งชาติส่วนจังหวัดและส่วนอำเภอในภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร

เจ้าหน้าที่สำนักงานกลาง ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนรับเรื่องร้องเรียนขอความช่วยเหลือของเกษตรกรและผู้ยากจน

วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักนายกรัฐมนตรี และ ธ.ก.ส. นำโดยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (พันเอก ดร.ชินวุธ สุนทรสีมะ) ประธาน กชก. กำลังตอบข้อซักถามของผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติส่วนจังหวัดและส่วนอำเภอ

คณะผู้ดำเนินการจัดประชุมสัมมนา คณะอนุกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติส่วนจังหวัดและส่วนอำเภอ

สำนักนายกรัฐมนตรีจัดประชุม
สัมมนาเรื่อง "การช่วยเหลือเกษตรกร
และผู้ยากจน" ประจำภาค ซึ่งผู้เข้า
ร่วมประชุมสัมมนาประกอบด้วย จ่า
จังหวัด นายอำเภอ และปลัดอำเภอผู้
เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอในภาค
ต่าง ๆ ทั่วประเทศ

การประชุมคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนหรือ กชก. โดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (พันเอก ดร.ชินวุธ สุนทรสิมะ) เป็นประธานเพื่อกำหนดนโยบายและวางมาตรการในการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

การประชุมคณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนกลางหรือ อชก. ส่วนกลาง โดยมีรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุทธิชัย เลียงชยศ) เป็นประธาน

คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ของ
คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกร
และผู้ยากจน หรือ อ.ปชส. ของ กชก.
โดยมีผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี
(นายจีระพงษ์ สีวาชะวิโรจน์)
เป็นประธาน

เกษตรกรและผู้ยากจนซักถามปัญหา
ข้อสงสัยในการให้ความช่วยเหลือ
เกษตรกรและผู้ยากจนของรัฐบาลจาก
เจ้าหน้าที่สำนักงานกลางช่วยเหลือ
เกษตรกรและผู้ยากจน

เจ้าหน้าที่
สำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกร
และผู้ยากจนร่วมกับคณะกรรมการ
ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน
ส่วนจังหวัดหรือ อชก. ส่วนจังหวัด
ชี้แจงหลักเกณฑ์ วิธีการในการให้
ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน
ของรัฐบาลให้แก่เกษตรกรและผู้
ยากจนได้ทราบ

เจ้าหน้าที่ ช.ก.ส. กำลังประชุม
ชี้แจงกลุ่มเกษตรกรและผู้ยากจน
เพื่อให้รับทราบนโยบายและวิธีการให้
ความช่วยเหลือของรัฐบาลพร้อมทั้ง
รับฟังปัญหาข้อสงสัย

เจ้าหน้าที่ ช.ก.ส. ออกตรวจพื้นที่
และประเมินราคาที่ดินเพื่อใช้เป็น
หลักประกันประกอบการพิจารณาใน
การอนุมัติเงินกู้

เจ้าหน้าที่ ช.ก.ส. กำลังจ่ายเงินให้
เจ้าหน้าที่ภายหลังได้ดำเนินการไถ่ถอน
หรือซื้อที่ดินคืนให้แก่เกษตรกรและผู้
ยากจน

**ข้อปฏิบัติในการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน
ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อย
หนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓
และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือ
เกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖**

ด้วยคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๓๖ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๖ ครั้งที่ ๑/๒๕๓๗ เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๓๗ และครั้งที่ ๒/๒๕๓๗ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๗ ได้มีมติมอบอำนาจการพิจารณาอนุมัติ คำขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน และกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖ ให้ อชก. ส่วนอำเภอ และ อชก. ส่วนจังหวัด เป็นผู้พิจารณาอนุมัติคำขอกู้เงิน ภายในวงเงินที่ขอกู้ไม่เกินรายละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท และไม่เกินรายละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท ตามลำดับ สำหรับ อชก. ส่วนกลาง มีอำนาจในการอนุมัติ คำขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ ให้แก่ผู้ขอกู้ได้ทั่วประเทศโดยไม่จำกัดวงเงิน ทั้งนี้ เพื่อให้การช่วยเหลือด้านเงินกู้กองทุนดังกล่าวเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

ฉะนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของ อชก. ธ.ก.ส. สปน. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับการมอบอำนาจดังกล่าว จึงได้กำหนดข้อปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนตามระเบียบฯ ดังนี้

๑. สถานที่ยื่นคำขอ

ผู้ประสงค์จะขอความช่วยเหลือด้านเงินกู้จากกองทุนหมุนเวียนฯ ให้ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานต่อคณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน แห่งใดแห่งหนึ่งที่ผู้ขอกู้มีภูมิลำเนา คือ

๑.๑ ส่วนภูมิภาค ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือต่อคณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกร และผู้ยากจนส่วนอำเภอ (อชก.ส่วนอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ) ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ (นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้ได้รับมอบหมาย) หรือยื่นต่อหน่วยอำเภอของ ธ.ก.ส.ที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนาอยู่ (ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการช่วยเหลือเกี่ยวกับหนี้สินของเกษตรกร ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๘)

๑.๒ ส่วนกลาง ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือต่อคณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกร และผู้ยากจนเขต (อชก.เขต) ณ สำนักงานเขต (ผู้อำนวยการเขต)

สำหรับผู้ขอกู้ที่ไม่ประสงค์จะยื่นคำขอต่อคณะอนุกรรมการดังกล่าวข้างต้น สามารถยื่นคำขอได้ที่คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนกลาง (อชก.ส่วนกลาง) ณ สำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ในฐานะฝ่ายเลขานุการของ อชก.ส่วนกลาง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สปน.) ในบริเวณทำเนียบรัฐบาล เมื่อสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนได้รับคำขอแล้ว จะดำเนินการตรวจสอบพยานหลักฐาน หรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญา โดยดำเนินการให้ความช่วยเหลือเช่นเดียวกับ อชก.ส่วนอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ หรือ อชก.เขต แต่โดยที่เกษตรกรและผู้ยากจนที่มาขอรับความช่วยเหลือส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาอยู่ในส่วนภูมิภาค การที่จะให้ผู้ขอความช่วยเหลือ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องเดินทางไปยังสำนักงาน กชก. ในกรุงเทพมหานคร เพื่อสอบปากคำหรือนำเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณา ย่อมเป็นการไม่สะดวก สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและเสียเวลาในการประกอบอาชีพ ฉะนั้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอ กู้กรณีและบุคคลที่เกี่ยวข้อง อชก.ส่วนกลาง อาจพิจารณาส่งเรื่องให้จังหวัดเพื่อส่งการให้ทางอำเภอหรือกิ่งอำเภอซึ่งอยู่ในเขตท้องที่ความรับผิดชอบมอบหมายให้ อชก.ส่วนอำเภอ ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงและไต่ถามไต่ถามประนีประนอมผู้กรณีให้ก็ได้ หรือจะจัดส่งเจ้าหน้าที่ออกไปดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐาน หรือไต่ถามไต่ถาม ประนีประนอมหนี้สิน

ในกรณีที่ อชก.ส่วนกลางส่งเรื่องให้ อชก.ส่วนจังหวัด เพื่อมอบให้ อชก.ส่วนอำเภอ ท้องที่ภูมิลำเนาของผู้ร้อง ดำเนินการ ให้ อชก.ส่วนกลาง ส่งเรื่องภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่รับเรื่องร้องเรียน และมีหนังสือแจ้งผู้ขอความช่วยเหลือทราบ พร้อมแนบสำเนา หนังสือการขอให้ อชก.ส่วนจังหวัด อชก.ส่วนอำเภอ ดำเนินการดังกล่าวให้ผู้ร้องทราบเพื่อ ติดตามเรื่องต่อไป กรณีเป็นคำขอผ่านหน่วยงานอื่น ให้แจ้งผลการดำเนินการให้หน่วยงานที่ ส่งเรื่องมาให้ทราบด้วย และให้ อชก.ส่วนจังหวัดมอบเรื่องให้ อชก.ส่วนอำเภอ ดำเนินการ ภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจาก อชก.ส่วนกลาง

๒. การดำเนินการของ อชก.

๒.๑ ให้ อชก.ที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือหรือได้รับเรื่องจาก อชก.ส่วนกลาง สอบสวนข้อเท็จจริง ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน และจัดทำบันทึกถ้อยคำ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะให้ความช่วยเหลือด้านเงินกู้ได้ตามระเบียบฯ ให้นัดผู้กู้เพื่อดำเนินการไต่ถามรายละเอียดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘ ภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่รับคำร้อง (ในการไต่ถามผู้กู้ ประนีประนอมให้กำหนดเวลาสำหรับผู้ร้อง จะสามารถปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของผู้ถูกร้อง ได้เหมาะสมกับการดำเนินงานด้านเงินกู้ของทางราชการได้ทันกำหนดเวลา ซึ่งโดยปกติควรกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๔ เดือนขึ้นไป นับตั้งแต่วันที่ได้มีการไต่ถามผู้กู้ประนีประนอมขอมความ) เมื่อผู้กู้สามารถตกลงกันได้ให้ดำเนินการ นำผลการไต่ถามลงสารบบความแพ่งเป็นหลักฐาน แล้วส่งเรื่องให้ ธ.ก.ส.สาขา หรือ ธ.ก.ส.สาขาอำเภอ ซึ่งผู้ร้องมีภูมิลำเนา ภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ดำเนินการไต่ถามและลงสารบบความแพ่ง

ในกรณีที่อนุกรรมการคนใดคนหนึ่ง ใน อชก.เป็นผู้ดำเนินการไต่ถามผู้กู้ประนีประนอม เมื่อได้ดำเนินการแล้วผลเป็นประการใดให้นำเสนอประธาน อชก.นั้น ๆ ให้ความเห็นชอบและนำลงสารบบความแพ่ง แล้วดำเนินการส่งเรื่องให้ ธ.ก.ส.สาขา หรือ ธ.ก.ส.สาขาอำเภอ ซึ่งผู้ร้องมีภูมิลำเนาเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการให้เงินกู้ต่อไป (ตามคำสั่ง กชก.ที่ ๒/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๓๕)

ในกรณีที่พนักงาน ธ.ก.ส.ซึ่งเป็นผู้แทนใน อชก. เป็นผู้ดำเนินการไต่ถามผู้กู้ เมื่อผู้กู้สามารถตกลงกันได้ ให้นำเสนอประธาน อชก.นั้น ๆ ให้ความเห็นชอบและนำลงสารบบความแพ่ง แล้วดำเนินการวิเคราะห์ค่าชอกู้เงินตาม ๓ ต่อไป

๒.๒ กรณีดังต่อไปนี้ไม่จำเป็นต้องดำเนินการไต่ถาม หากปรากฏหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับหนี้สินโดยชัดเจน และได้สอบสวนข้อเท็จจริงแล้วอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะให้ความช่วยเหลือตามระเบียบฯ ได้ คือ

(๑) กรณีขายฝาก ไต่ถามสิ้นสุดระยะเวลาไต่ถามตามสัญญา ให้ดำเนินการส่งเรื่องให้ ธ.ก.ส.สาขา หรือ ธ.ก.ส.สาขาอำเภอ ภายใน ๒ วันทำการ นับแต่วันที่รับเรื่องร้องเรียน

(๒) กรณีหนี้สินตามคำพิพากษา ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อบังคับคดีหรืออยู่ระหว่างการบังคับคดี (ประกาศขายทอดตลาด) ให้ อชก. ที่รับคำร้องหรือรับเรื่องดำเนินการช่วยเหลือผู้ร้องเพื่อขอลดหรือถอนการบังคับคดีโดยด่วน ก่อนจะได้มีการบังคับหรือก่อนการบังคับคดีจะเสร็จสิ้น แล้วดำเนินการส่งเรื่องให้ ธ.ก.ส.สาขา หรือ ธ.ก.ส.สาขาอำเภอ ซึ่งผู้ร้องมีภูมิลำเนาอยู่ภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ทราบว่าได้มีการงดหรือถอนการบังคับคดีนั้นแล้ว

(๓) กรณีหนี้สินตามคำพิพากษา ที่ยังมีได้มีการบังคับคดี ให้ดำเนินการส่งเรื่องให้ ธ.ก.ส.สาขา หรือ ธ.ก.ส.สาขาอำเภอ ที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนาอยู่ภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่รับเรื่องร้องเรียน

(๔) กรณีการกู้ยืมเพื่อซื้อที่ดินจากการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนฯ

๒.๓ หนี้สินตามสัญญากู้ยืมที่ผู้ขอกู้ได้นำที่ดินหรือเอกสารสิทธิในที่ดินให้เจ้าหนี้ยึดถือไว้เป็นประกัน ในการสอบสวนข้อเท็จจริงและตรวจสอบเอกสารหลักฐาน หาก อชก. ผู้รับเรื่องพิจารณาเห็นว่าผู้ร้องได้รับความเดือดร้อนจากหนี้สินดังกล่าว ให้ดำเนินการช่วยเหลือตามระเบียบฯ ต่อไปตาม ๒.๑ ในกรณีที่มีข้อสงสัยว่า คู่กรณีจะมีหนี้สินต่อกันจริงหรือไม่ ก็ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ณ ภูมิลำเนาของผู้ร้องซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ ภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่รับเรื่องร้องเรียน เพื่อสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหนี้สินว่าคู่กรณีมีหนี้สินต่อกันจริง แล้วให้กำนันผู้ทำหน้าที่ผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ หรือผู้ใหญ่บ้านท้องที่ แล้วแต่กรณี เป็นผู้รับรองหนี้สินดังกล่าว เพื่อประกอบการพิจารณาช่วยเหลือของ อชก. โดยกำหนดให้ กม. ดำเนินการให้แล้วเสร็จพร้อมส่งเรื่องคืนให้ อชก. เจ้าของเรื่องภายใน ๑๕ วันทำการ นับแต่วันที่ กม. ได้รับเรื่องจาก อชก. นั้น ๆ สำหรับท้องที่ที่ไม่มี กม. ก็ให้อยู่ในดุลพินิจของ อชก. นั้น ๆ จะพิจารณา ทั้งนี้ให้พิจารณาถึงสภาพความเดือดร้อนจำเป็น จำนวนหนี้สิน และราคาทรัพย์สินที่จะใช้เป็นหลักประกันหนี้เงินกู้ประกอบด้วย (ตามมติ กชก. ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๓๗ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๗)

ในกรณีที่ กม. ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ขออนุญาตต่อประธาน อชก. นั้น ๆ พร้อมเหตุผลความจำเป็น เพื่อขอขยายเวลาในการพิจารณารับรองหนี้สินดังกล่าว ได้ไม่เกินสองคราว คราวละไม่เกิน ๗ วันทำการ

ในกรณีที่มีการรับรองหนี้สินตามที่กล่าวข้างต้นแล้ว ให้ อชก. พิจารณาดำเนินการตาม ๒.๑ ต่อไป แล้วส่งเรื่องให้ ธ.ก.ส.สาขา หรือ ธ.ก.ส.สาขาอำเภอ ที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนาอยู่ภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ได้นำดำเนินการไต่ถามและลงสารบบความแพ้

๒.๔ กรณี อชก. หรืออนุกรรมการใน อชก. คนใดคนหนึ่งได้ดำเนินการตาม ๒.๑ แต่เจ้าหนี้หรือคู่กรณีไม่มาพบเพื่อดำเนินการไต่ถามปรึกษาประนีประนอม โดยไม่แจ้งข้อขัดข้องให้ทราบแต่ประการใด หรือไม่ให้ความร่วมมือในการไต่ถามปรึกษา หรือมีพฤติการณ์อื่นใดที่แน่ชัดว่า ไม่ได้ให้ความร่วมมือจากเจ้าหนี้หรือคู่กรณี ให้ อชก. รวบรวมหลักฐานแห่งหนี้ (เช่น สัญญาขายฝาก จำนอง) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) พร้อมเรื่องเดิม ส่งให้ ธ.ก.ส. พิจารณาดำเนินการภายในระยะเวลาที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้อง

ในกรณีการกู้ยืมที่มีหลักทรัพย์จำนองเป็นประกัน หรือการขายฝาก หากผู้ร้องไม่สามารถแสดงหลักฐานแห่งหนี้ได้ ให้ อชก. หรืออนุกรรมการคนใดคนหนึ่งสั่งให้ผู้ร้อง

คัดสำเนาหลักฐานแห่งนี้จากสำนักงานที่ดินหรือที่ว่าการอำเภอ แล้วแต่กรณี เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณา

สำหรับหนี้สินตามสัญญากู้ยืมซึ่งได้มีการนำเอกสารสิทธิสำหรับที่ดินให้เจ้าหนี้ยึดถือเป็นประกัน หากผู้ร้องสามารถแสดงหลักฐานแห่งนี้ให้ปรากฏโดยชัดแจ้ง ก็ให้ดำเนินการส่งเรื่องให้ ธ.ก.ส.ดำเนินการตามกำหนดเวลาดังกล่าวข้างต้นต่อไป

๓. การพิจารณาและวิเคราะห์ค่าของกู้เงินของ ธ.ก.ส.

๓.๑ เมื่อ ธ.ก.ส. ได้รับเรื่องจาก อชก. ตาม ๒.๑-๒.๔ แล้วให้ดำเนินการพิจารณาและวิเคราะห์ค่าของกู้เงินให้แล้วเสร็จภายใน ๑ เดือน นับแต่วันที่รับเรื่องจาก อชก.

๓.๒ กรณีการขายฝากใกล้สิ้นสุดระยะเวลาได้ หรือการซื้อที่ดินคืน หรือซื้อที่ดินใกล้สิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลง ให้พิจารณาดำเนินการโดยด่วน เพื่อทางราชการดำเนินการด้านเงินกู้ได้ทันกับเงื่อนไขเวลาที่กำหนด หากเห็นว่าจะดำเนินการไม่ทันกำหนดเวลา ก็ให้ดำเนินการเพื่อขอขยายเวลาการปฏิบัติตามข้อตกลงออกไปในเวลาที่เหมาะสมเว้นการขายฝาก

๓.๓ กรณี ธ.ก.ส.อนุมัติเงินกู้แก่เกษตรกรผู้ขอกู้ตามหลักเกณฑ์ของ ธ.ก.ส. โดยใช้จ่ายเงินของ ธ.ก.ส. เอง ให้ ธ.ก.ส.แจ้งผลการพิจารณาให้ อชก. เจ้าของเรื่องทราบภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ได้อนุมัติเงินกู้

๓.๔ กรณี ธ.ก.ส. ไม่อนุมัติเงินกู้ตาม ๓.๓ เมื่อ ธ.ก.ส. ได้วิเคราะห์ค่าของกู้เงินตามระเบียบฯ แล้วให้พิจารณาดำเนินการดังนี้

๓.๔.๑ หนี้สินและการกู้ยืมเงินกองทุนหมุนเวียนฯ ทั้งสองกองทุนซึ่งมีวงเงินที่ขอกู้รายละไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ให้ส่งผลการพิจารณาและวิเคราะห์ค่าของกู้เงินและเรื่องเดิมให้อำเภอเพื่อนำเสนอ อชก. ส่วนอำเภอ ท้องที่ภูมิลำเนาของผู้ร้องภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ได้พิจารณาและวิเคราะห์ค่าของกู้เงินดังกล่าวแล้ว

๓.๔.๒ หนี้สินและการกู้ยืมเงินกองทุนหมุนเวียนฯ ทั้งสองกองทุนซึ่งมีวงเงินที่ขอกู้รายละเกินกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ให้ส่งผลการพิจารณาและการวิเคราะห์ค่าของกู้เงินและเรื่องเดิมให้จังหวัดเพื่อนำเสนอ อชก. ส่วนจังหวัด ท้องที่ภูมิลำเนาของผู้ร้องภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ได้พิจารณาและวิเคราะห์ค่าของกู้เงินดังกล่าวแล้ว

๓.๔.๓ หนี้สินและการกู้ยืมเงินกองทุนหมุนเวียนฯ ทั้งสองกองทุนซึ่งมีวงเงินที่ขอกู้รายละเกินกว่า ๓๐๐,๐๐๐ บาท และการกู้ยืมเงินทุกกรณีที่ผู้ขอกู้มีภูมิลำเนา อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ ธ.ก.ส. สาขา หรือ ธ.ก.ส. สาขาอำเภอ ส่งผลการพิจารณาและการวิเคราะห์ค่าของกู้เงินและเรื่องเดิมให้ ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ ภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ได้พิจารณาและวิเคราะห์ค่าของกู้เงินดังกล่าวแล้ว และให้ ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ส่งผล

การพิจารณาและวิเคราะห์คำขอกู้เงินและเรื่องเดิมให้ สเปน. ภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่
ที่ได้รับเรื่องจาก ธ.ก.ส. สาขา หรือ ธ.ก.ส.สาขาอำเภอ

๓.๔.๔ กรณีหนี้สินหรือการกู้ยืมเงินตาม ๓.๒ ซึ่งไม่สามารถดำเนินการให้มีการ
การขยายเวลาได้ กับกรณีการขายฝากใกล้สิ้นสุดระยะเวลาได้ ให้ ธ.ก.ส. สาขาหรือ ธ.ก.ส.
สาขาอำเภอ หรือ ธ.ก.ส.สำนักงานใหญ่ แล้วแต่กรณี ส่งผลการพิจารณาและการวิเคราะห์
การขอกู้เงินให้ อชก.ส่วนจังหวัด อชก.ส่วนอำเภอ หรือ อชก.ส่วนกลาง (สปน.) แล้วแต่
กรณี โดยด่วน โดยลำดับการปฏิบัติในเรื่องการขายฝากเป็นลำดับแรก เพื่อทางราชการ
สามารถดำเนินงานด้านเงินกู้ให้ผู้ขอกู้ได้ทันกับเงื่อนไขเวลาที่กำหนด

๔. การพิจารณาอนุมัติคำขอกู้เงิน

เมื่อ อชก. ได้รับแจ้งผลการพิจารณาวิเคราะห์คำขอกู้เงินจาก ธ.ก.ส. ตาม ๓ แล้ว
ให้พิจารณาดำเนินการดังนี้

๔.๑ กรณีเร่งด่วนที่ผู้ขอกู้ยืมเงินจะต้องไถ่ถอนหรือซื้อที่ดินคืนตามสัญญาหรือข้อ
ตกลงภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ อชก. นั้น ๆ ได้รับแจ้งผลการวิเคราะห์ด้านเงินกู้จาก
ธ.ก.ส. ให้ประธาน อชก. หรืออนุกรรมการที่ประธาน อชก. นั้น ๆ มอบหมาย แล้วแต่กรณี
เป็นผู้พิจารณาอนุมัติคำขอกู้เงินของผู้ขอกู้แต่ละรายไปก่อนภายใน ๒ วันทำการ นับแต่วันที่
ได้รับแจ้งผลการพิจารณาและวิเคราะห์คำขอกู้เงิน แล้วนำเสนอที่ประชุม อชก.ทราบ ใน
คราวประชุมครั้งต่อไป

๔.๒ กรณีที่ไม่มีปัญหาที่จะต้องใช้ดุลพินิจเพื่อพิจารณาให้ผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมุนเวียนฯ
ตามผลการพิจารณาและวิเคราะห์คำขอกู้เงินของ ธ.ก.ส. ประธาน อชก. หรืออนุกรรมการ
ที่ประธาน อชก. นั้น ๆ มอบหมายแล้วแต่กรณี สามารถพิจารณาอนุมัติคำขอกู้เงินของ
ผู้ขอกู้แต่ละรายไปก่อนภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ ได้รับแจ้งผลการพิจารณาและวิเคราะห์
คำขอกู้เงิน แล้วนำเสนอที่ประชุม อชก. ทราบ ในคราวประชุมครั้งต่อไป

๔.๓ ในกรณีที่มึปัญหาในการใช้ดุลพินิจเพื่อให้ผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมุนเวียนฯ ตาม
ผลการพิจารณาและวิเคราะห์คำขอกู้เงินของ ธ.ก.ส. อาทิเช่น ผู้ขอกู้ยืมมีรายได้ไม่เพียงพอ
แก่การชำระหนี้ หรือการทำกินอ่อน หรืออาจมีปัญหากเกี่ยวกับที่ดินที่จะนำมาเป็นประกัน
หรือกรณีหนี้สินที่ต้องมีการรับรองโดย กม. ตาม ๒.๓ ให้นำเสนอที่ประชุม อชก. พิจารณา
อนุมัติคำขอกู้เงินของผู้ขอกู้แต่ละรายภายใน ๑๒ วันทำการ นับแต่วันที่ ได้รับแจ้งผลการ
พิจารณาและวิเคราะห์คำขอกู้เงินจาก ธ.ก.ส.

๔.๔ การพิจารณาอนุมัติคำขอกู้เงินในกรณีเร่งด่วนตาม ๔.๑ และกรณีมีปัญหาก
ในการใช้ดุลพินิจตาม ๔.๓ ให้ส่วนกลางพิจารณาอนุมัติคำขอกู้เงินได้โดยไม่จำกัดวงเงิน (ตาม
มติ กชก. เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๖) ส่วนจังหวัดรายละไม่เกินกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท แต่
ไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนอำเภอรายละไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท

ส่วนกรณีที่ไม่มีปัญหาในการใช้ดุลพินิจตาม ๔.๒ ให้ส่วนกลางพิจารณาอนุมัติ คำขอกู้เงินได้ภายในวงเงินรายละไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนจังหวัดรายละเกินกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท และส่วนอำเภอรายละไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (ตามมติ กชก. เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๓๗ และวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๗)

กรณีการขอกู้เงินที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาอนุมัติของ อชก.ส่วนจังหวัด หรือ อชก. ส่วนอำเภอ หาก อชก.ส่วนจังหวัด หรือ อชก.ส่วนอำเภอ พิจารณาแล้วเห็นว่าการขอกู้เงิน ของผู้ร้องรายใดมีเหตุผลที่สมควรให้ อชก.ส่วนกลางเป็นผู้พิจารณา ก็ให้จังหวัดหรืออำเภอ แล้วแต่กรณี ส่งเรื่องให้ สปน. ภายใน ๕ วันทำการ นับแต่วันที่ อชก. นั้น ๆ มีมติ เพื่อ สปน. นำเสนอ อชก. ส่วนกลางพิจารณาอนุมัติคำขอกู้เงินต่อไป

๕. การดำเนินการเมื่อมีการอนุมัติเงินกู้

๕.๑ การอนุมัติคำขอกู้เงินในกรณีเร่งด่วนตาม ๔.๑ ให้ สปน. จังหวัด อำเภอ หรือ กิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี แจ้งผลการพิจารณาอนุมัติคำขอกู้ให้ ธ.ก.ส.สาขา หรือ ธ.ก.ส. สาขาอำเภอ หรือ ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่แล้วแต่กรณี ทราบพร้อมเรื่องเดิมภายใน ๒ วันทำการ นับแต่วันที่ประธานอชก. หรืออนุกรรมการที่ประธาน อชก. มอบหมายได้พิจารณา อนุมัติคำขอกู้เงินแล้ว

๕.๒ การอนุมัติคำขอกู้เงินในกรณีที่ไม่มีปัญหาในการใช้ดุลพินิจตาม ๔.๒ และใน กรณีที่มีปัญหาในการใช้ดุลพินิจตาม ๔.๓ ให้แจ้งผลการพิจารณาอนุมัติคำขอกู้ให้ ธ.ก.ส. สาขา หรือ ธ.ก.ส.สาขาอำเภอ หรือ ธ.ก.ส.สำนักงานใหญ่ แล้วแต่กรณีทราบพร้อมเรื่องเดิม ภายใน ๕ วันทำการ นับแต่วันที่ประธาน อชก. หรืออนุกรรมการที่ประธาน อชก.มอบหมาย ได้พิจารณาอนุมัติคำขอกู้เงินแล้ว หรือ อชก.ได้พิจารณามีมติแล้ว

๕.๓ การอนุมัติให้กู้เงินตาม ๔.๑, ๔.๒ หรือ ๔.๓ เมื่อจังหวัด อำเภอ หรือกิ่งอำเภอ ได้ดำเนินการตาม ๕.๑ หรือ ๕.๒ แล้วให้โทรสารบัญชีรายชื่อผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้กองทุน หมุนเวียนฯ ตามแบบที่กำหนด ให้ สปน.ทราบทันที แล้วแจ้งเป็นทางการภายใน ๕ วันทำการ นับแต่วันที่ได้แจ้งโทรสาร ทั้งนี้เพื่อ สปน. ดำเนินการจัดทำใบถอนเงินฝากให้ ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ เพื่อโอนเงินฝากให้ ธ.ก.ส.สาขา หรือ ธ.ก.ส.สาขาอำเภอที่เกี่ยวข้องดำเนินการ เพื่อจ่ายเงินกู้ให้ผู้ขอกู้ต่อไป

๕.๔ เมื่อ สปน. ได้รับโทรสาร แจ้งผลการอนุมัติให้กู้เงินตาม ๕.๓ หรือผลการ อนุมัติให้กู้เงินของ อชก.ส่วนกลาง ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีอนุมัติให้กู้เงินโดยเร่งด่วนตาม ๔.๑ ให้จัดทำใบถอนเงินฝาก พร้อมสำเนา บัญชีรายชื่อผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้กองทุนหมุนเวียนฯ ส่งให้ ธ.ก.ส.สำนักงานใหญ่ ภายใน ๒ วันทำการ นับแต่วันที่ประธาน อชก.ส่วนกลาง หรืออนุกรรมการฯ ที่ประธาน อชก. ส่วนกลางมอบหมายได้อนุมัติให้กู้ หรือวันที่ได้รับแจ้งทางโทรสารตาม ๕.๓

(๒) กรณีอนุมัติให้กู้เงินในกรณีที่ไม่มีปัญหาในการใช้ดุลพินิจตาม ๔.๒ และในกรณีที่มีปัญหาในการใช้ดุลพินิจตาม ๔.๓ ให้ดำเนินการตาม (๑) ภายใน ๕ วันทำการ นับแต่วันที่ประธาน อชก. ส่วนกลาง หรืออนุกรรมการฯ ที่ประธาน อชก. ส่วนกลางมอบหมาย ได้อนุมัติให้กู้ หรือวันที่ อชก. ส่วนกลางมีมติอนุมัติให้กู้ หรือวันที่ได้รับแจ้งทางโทรสาร ตาม ๕.๓

๕.๕ กรณี อชก. มีมติไม่อนุมัติให้กู้เงิน สำหรับ อชก. ส่วนจังหวัด อชก. ส่วนอำเภอ ให้จังหวัด อำเภอ หรือกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี แจ้งผลการไม่อนุมัติให้กู้ให้ผู้ขอกู้ทราบ สำหรับผู้ยื่นคำขอกู้ต่อ อชก. ส่วนกลาง ให้สำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนแจ้งผลการไม่อนุมัติให้กู้ให้ผู้ขอกู้ทราบ ทั้งนี้ ภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ อชก. มีคำวินิจฉัยพร้อมมูลคดีเรื่อง และสำเนาแจ้งผลดังกล่าวให้ ธ.ก.ส. สาขาหรือ ธ.ก.ส. สาขาอำเภอ หรือ ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ที่เกี่ยวข้องทราบด้วย

๕.๖ ให้ สปน. รายงานผลการดำเนินการตาม ๕.๔ และ ๕.๕ พร้อมเงินคงเหลือกองทุนหมุนเวียนฯ ให้ กชก. ทราบ

๖. การดำเนินการของ ธ.ก.ส. เมื่อมีการอนุมัติเงินกู้แล้ว

เมื่อ ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ได้รับใบถอนเงินฝากจาก สปน. ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีอนุมัติให้กู้โดยเร่งด่วนตาม ๔.๑ ให้แจ้งผลการอนุมัติพร้อมโอนเงินกองทุนหมุนเวียนฯ ให้ ธ.ก.ส. สาขา หรือ ธ.ก.ส. สาขาอำเภอที่เกี่ยวข้องภายใน ๒ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับใบถอนเงินฝากจาก สปน. และให้ ธ.ก.ส. สาขาที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ผู้ขอกู้มาทำสัญญาและจ่ายเงินกู้ให้แล้วเสร็จภายใน ๒ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับโอนเงินกองทุนหมุนเวียนฯ จาก ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ และแจ้งให้ อชก. เจ้าของเรื่องทราบต่อไป

(๒) กรณีอนุมัติให้กู้เงินในกรณีที่ไม่มีปัญหาในการใช้ดุลพินิจตาม ๔.๒ และในกรณีที่มีปัญหาในการใช้ดุลพินิจตาม ๔.๓ ให้แจ้งผลการอนุมัติพร้อมโอนเงินกองทุนหมุนเวียนฯ ให้ ธ.ก.ส. สาขา หรือ ธ.ก.ส. สาขาอำเภอ ที่เกี่ยวข้องภายใน ๕ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับใบถอนเงินฝากจาก สปน. และให้ ธ.ก.ส. สาขาที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ผู้ขอกู้มาทำสัญญาและจ่ายเงินกู้ให้แล้วเสร็จภายใน ๕ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับโอนเงินกองทุนหมุนเวียนฯ จาก ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ และแจ้งให้ อชก. เจ้าของเรื่องทราบต่อไป

(๓) กรณีที่ไม่สามารถจ่ายเงินกู้ได้เพราะเจ้าหนี้บอกรับปิดไม่ยอมรับชำระหนี้ หรือไม่ให้ความร่วมมือไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้ดำเนินการวางทรัพย์ต่อสำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ประจำศาล ณ ภูมิลำเนาของเจ้าหนี้ หากจังหวัดใดยังไม่มีสำนักงานประจำจังหวัด ก็ให้ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดนั้นก่อน ถ้าเจ้าหนี้มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ก็ให้ยื่นคำร้องต่อสำนักงานวางทรัพย์กลาง กรมบังคับคดี บางขุนนนท์ ภายในระยะเวลาที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้อง

๗. การดำเนินการทางคดี

๗.๑ ในกรณีที่มีเหตุให้ผู้ต้องหาต้องถูกเรียกคืนเงินกู้ และผู้กู้ไม่ชำระหนี้เงินกู้ภายในกำหนดเวลาที่ ธ.ก.ส.สาขาเรียกคืนเงินกู้ ให้ ธ.ก.ส. สาขารายงานการเรียกคืนเงินกู้ให้ ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ทราบภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด และให้ ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ แจ้ง สปน. ภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจาก ธ.ก.ส.สาขา

เมื่อ สปน.ได้รับเรื่องดังกล่าว ให้พิจารณาและส่งเรื่องให้สำนักงานคุ้มครองสิทธิ และช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (สคช.) สำนักงานอัยการสูงสุด ภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจาก ธ.ก.ส.สำนักงานใหญ่ เพื่อดำเนินการทางคดี แล้วนำเสนอที่ประชุม อชก.ส่วนกลาง และ กชก.ทราบ และติดตามผลทางคดีต่อไป

ผลทางคดีเป็นประการใดให้ สปน.แจ้ง ธ.ก.ส.สำนักงานใหญ่ พิจารณาดำเนินการ แล้วรายงานให้ อชก.ส่วนกลาง และ กชก.ทราบ

๗.๒ กรณีเจ้าหนี้ไม่ยอมรับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่วางตาม ๖(๓) ภายในเวลาที่ ธ.ก.ส. สาขาผู้ดำเนินการวางทรัพย์สินกำหนด ให้ ธ.ก.ส. สาขาที่วางทรัพย์สินส่งเรื่องพร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ สปน. จังหวัด อำเภอหรือกิ่งอำเภอซึ่งเกี่ยวข้องกับ อชก. ผู้อนุมัติ คำขอกู้ ภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่เจ้าหนี้ผิดนัด

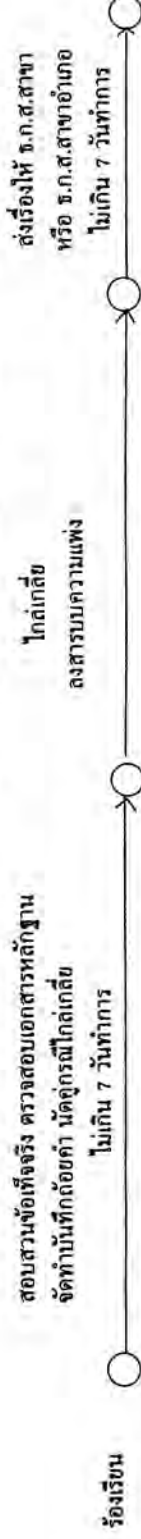
เมื่อ สปน. จังหวัด อำเภอหรือกิ่งอำเภอได้รับเรื่องดังกล่าว ให้พิจารณาและส่งเรื่องให้ สคช.สำนักงานอัยการสูงสุด หรือ สคช.จังหวัด แล้วแต่กรณี ภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจาก ธ.ก.ส. เพื่อดำเนินการทางคดี แล้วนำเสนอที่ประชุม อชก.นั้น ๆ ทราบ และติดตามผลทางคดีต่อไป

กรณีศาลมีคำสั่งถึงที่สุดให้เจ้าหนี้ดังกล่าวจดทะเบียนแปลงสิทธิในที่ดินทางทะเบียน กับเจ้าพนักงานที่ดิน หรือให้เจ้าหนี้คืนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินซึ่งเจ้าหนี้ยึดไว้เป็นประกันหนี้ ให้ สปน. จังหวัด อำเภอหรือกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี แจ้งคำสั่งศาลดังกล่าวพร้อมเรื่องเดิมให้ ธ.ก.ส.ผู้ดำเนินการวางทรัพย์สินดังกล่าวดำเนินการต่อไป แล้วรายงานให้ อชก.ทราบ

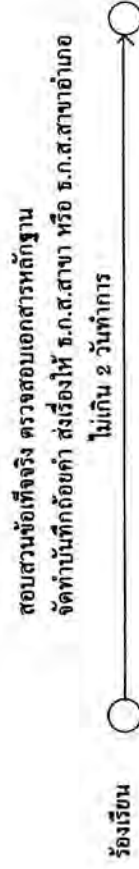
ให้จังหวัด อำเภอหรือกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี แจ้งผลการดำเนินการของ ธ.ก.ส. ดังกล่าว ให้ สปน.ทราบ เพื่อประมวลรายงานให้ อชก.ส่วนกลาง และ กชก.ทราบต่อไป

แนวทางการปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือด้านเงินกู้จากกองทุนหมุนเวียนฯ กรณีไม่เร่งด่วน ตาม 2.1

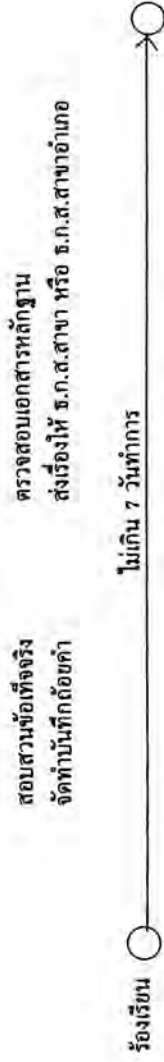
แนวทางการปฏิบัติกรณีขายฝากไกล่เกลี่ยสิ้นสุดระยะเวลา ตาม 2.2 (1)

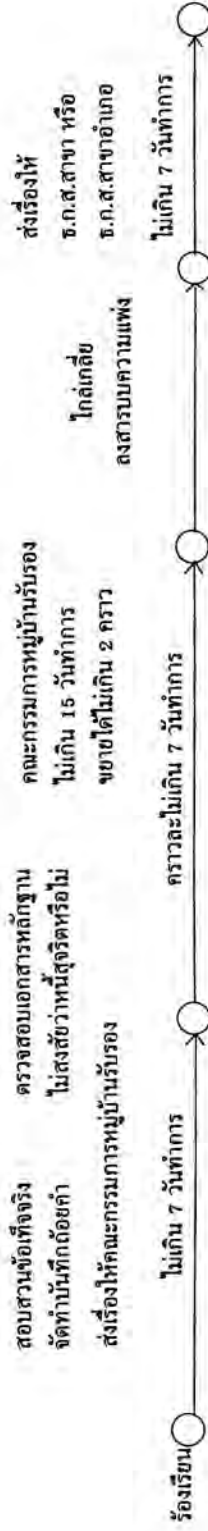
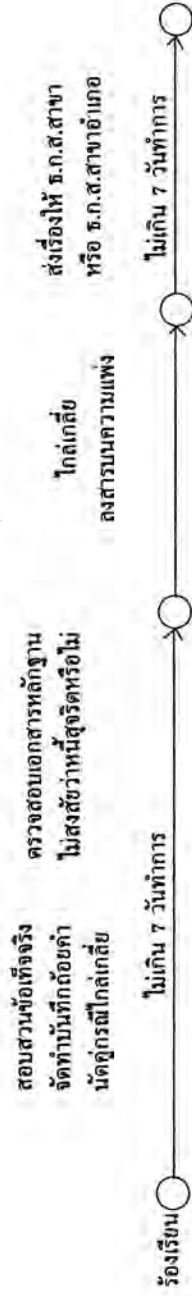
แนวทางการปฏิบัติกรณีหนี้สินตามคำพิพากษาซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อบังคับคดีหรืออยู่ระหว่างการบังคับคดี ตาม 2.2 (2)

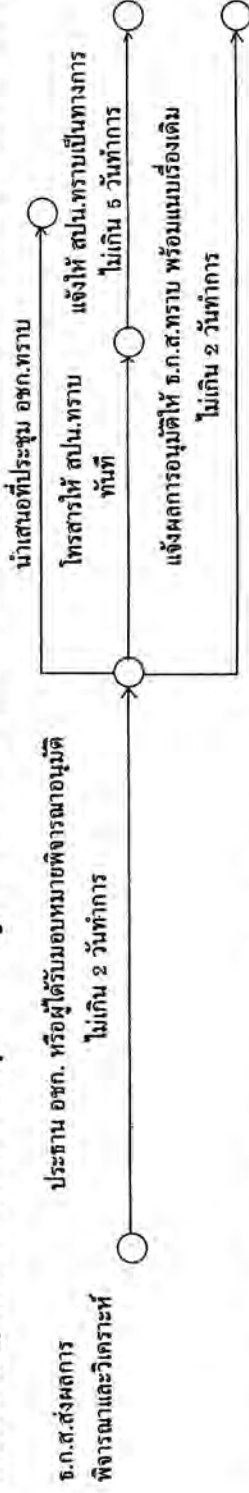
แนวทางปฏิบัติกรณีหนี้สินตามคำพิพากษาที่ยังมีได้มีการบังคับคดี ตาม 2.2 (3)

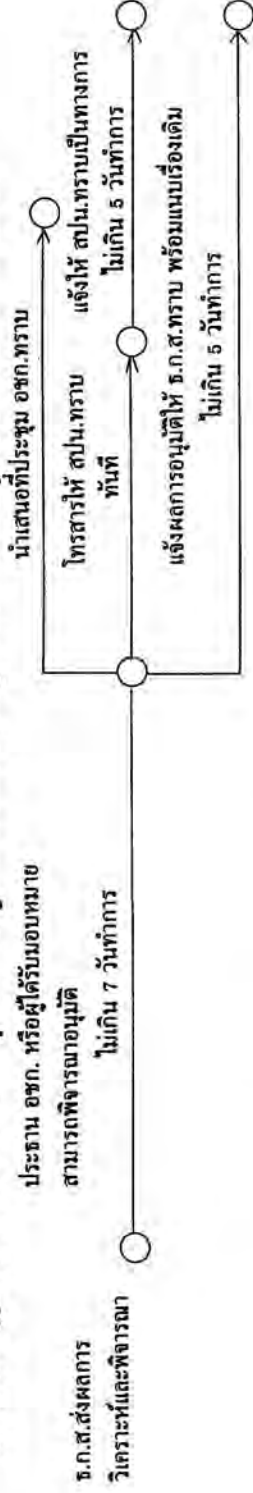
แนวทางปฏิบัติกรณีสัญญากู้ยืม ตาม 2.3

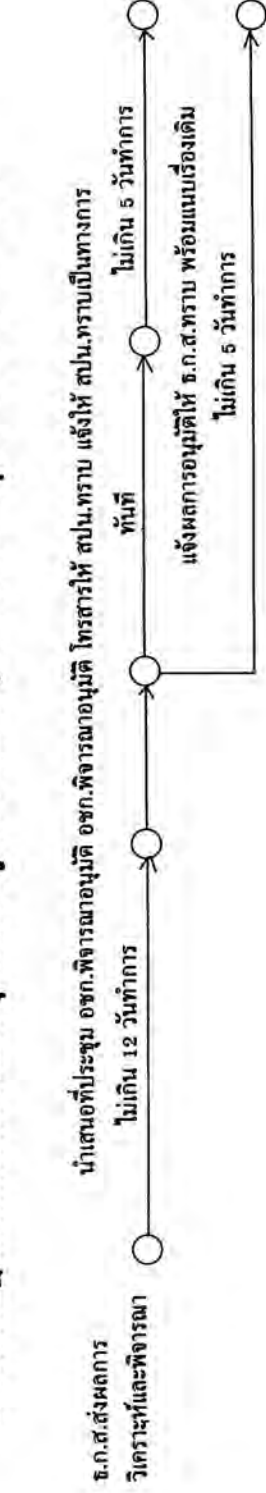
แนวทางการปฏิบัติในการพิจารณาอนุมัติค่าของเงิน กรณีเร่งด่วนต้องทำตามสัญญาหรือข้อตกลงภายใน 15 วัน ตาม 4.1 5.1 และ 5.3

แนวทางการปฏิบัติในการพิจารณาอนุมัติค่าของเงิน กรณีไม่มีปัญหาที่จะต้องใช้เวลาพิง ตาม 4.2 5.2 และ 5.3

แนวทางการปฏิบัติในการพิจารณาอนุมัติค่าของเงิน กรณีมีปัญหาที่จะต้องใช้เวลาพิง ตาม 4.3 5.2 และ 5.3

บัญชีรายชื่อผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้กองทุนหมุนเวียนฯ ( ) ปี ๒๕๓๓ ( ) ปี ๒๕๓๖ ( ) กรณีเร่งด่วน ( ) กรณีไม่ด่วน

( ) อชก.ส่วน.....จังหวัด.....ในคราวประชุมครั้งที่.....วันที่.....

ผู้อนุมัติ( ) ประธาน อชก.ส่วน.....จังหวัด.....เมื่อวันที่.....

( ) อนุกรรมการที่ประธานฯ มอบหมาย อชก.ส่วน.....จังหวัด.....เมื่อวันที่.....

ลำดับ ที่	ชื่อ-นามสกุล	ที่อยู่	ร.ก.ส. สาขา	จำนวนเงินที่ อนุมัติให้กู้	ค่าจดทะเบียน จำนวนกับกองทุน	จำนวนที่ดิน (ไร่)	วัตถุประสงค์	หมายเหตุ
ยอดรวม								

คำชี้แจง

ลงชื่อ.....ประธานที่ประชุม/ผู้มีอำนาจอนุมัติ/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย
(.....)

ตำแหน่ง.....

๑. จัดทำแยกเป็นรายกองทุน แยกตามผู้อนุมัติ

และแยกเป็นกรณีเร่งด่วนกับไม่เร่งด่วน

๒. ผู้ให้กู้รับผิดชอบค่าที่จดทะเบียนจำนวน ร้อยละ ๑ ของจำนวนเงินที่อนุมัติให้กู้

๓. กรณีเร่งด่วนที่การขยายฝากไปใกล้สิ้นสุดระยะเวลาได้ หนี้ตามคำพิพากษาหรือหนี้ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการบังคับคดี หรือกรณี
ผู้ร้องจะต้องไต่ถอนหรือซื้อที่ดินคืนตามข้อตกลงภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการวิเคราะห์จาก ช.ก.ส. ให้ชี้แจงไว้ในหมายเหตุ
เพื่อความรวดเร็วในการโอนเงิน

ทำไมจึงทำกินไม่ขึ้น ?

โดย เรืออากาศเอก ดร.บุญเสริม บุญเจริญผล
ที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
(พันเอก ดร.ชินวุธ สุนทรสีมะ)

คำว่า “ทำกินไม่ขึ้น” ผมหมายถึงทำมาหากินเท่าไร ๆ ก็ยังจนกรอบเหมือนเดิม ไม่ได้หมายความว่ากินแล้วไม่อ้วนหรือทำแล้วไม่ได้กิน

ถ้าท่านสังเกตชีวิตคนหลาย ๆ ชีวิต ท่านคงทราบว่ามีคนบางคนหรือบางครอบครัว ขยันขันแข็งในการทำมาหากิน กระหมัดกระหมေးใช้จ่าย แต่ก็มิมีรายได้ไม่พอใช้จ่าย ปัญหาในการทำมาหากินมีต่าง ๆ นานาเกิดขึ้นสารพัด พอทำทำจะดีสักหน่อย ก็มีอันเป็นไปต้องเสียทรัพย์หรือกิจการงานแห่งฝ่อไปเสียแล้ว

อะไรคือ อำนาจลึกลับที่ทำให้เขาผู้นั้นหรือครอบครัวนั้นมีอันเป็นไปต้องให้เกิดสภาพ “ทำกินไม่ขึ้น”

ท่านคงนึกถึงสาเหตุประกอบหลายอย่างที่ทำให้เกิดสภาวะ “ทำกินไม่ขึ้น” เช่น ความสุร่ยสุร่าย หูเบาเชื่อง่ายให้เขาหลอก ไม่รอบคอบ ฯลฯ และอะไรอีกสารพัดประการ แต่ท่านอาจลืมเหตุปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งมันเป็นเหตุสำคัญที่คนส่วนมากลืมนึก

คนรู้จักบุญคุณ ทำกินขึ้น

ในบ้านเรา ถ้ากล่าวถึงคนที่ทำมาหากินขึ้นเร็ว เรามักนึกถึงคนจีนหลายคน คนจีนก่อร่างสร้างตัวเป็นเจ้าของขึ้นมาได้รวดเร็ว ผลประจักษ์นี้เกิดจากเหตุหลายอย่าง แต่ผมเชื่อว่ามีเหตุลึกลับเหตุหนึ่งที่คนมองข้ามไป คือ

“คนรู้จักบุญคุณ ทำกินขึ้น”

เพราะคนจีนหลายคนพิถีพิถันในเรื่องบุญคุณ สาเหตุนี้เองทำให้คนจีนเจริญมั่งคั่ง ขอให้พิจารณาคุณสมบัติเด่นของคนจีนกันดีกว่า ดั้นเข้าขึ้น ก่อนจะเปิดร้าน คนจีนจะแสดงความขอบคุณต่อผีสงเทวดาทั้งหลาย ด้วยการจัดขนม ผลไม้ และน้ำชา ใส่ถ้วยน้อย ๆ วางบนถาด นำไปเช่นไหว้เทวดาทั้งหลาย เช่น เจ้าที่บนพื้นห้อง เทวดาทั้งสาม (มั่งคั่ง อายุยืน มีเกียรติ) เป๊ะกง บรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว ฯลฯ คนจีนบางคนบูชาตามหิ้งต่าง ๆ ถึง ๑๐ กว่าที่ เดินเช่นไหว้กันจนเหนื่อยกว่าจะเปิดร้านได้

เขาให้เหตุผลว่า ผีสงเทวดาเหล่านี้ช่วยให้เขามีความเจริญในอาชีพและมีความสุข การกระทำดังนี้จะเป็นเรื่องงมงายหรือไม่ ผมไม่อาจตอบได้ และคุณก็คงตอบไม่ได้ถูกต้อง

แต่ผมมองเพียงว่า คนจีนเขาไม่บังอาจคิดว่า การที่เขาเจริญขึ้นมาเป็นเพราะเขามีฝีมือโดย
ไม่ต้องพึ่งใคร ตรงข้ามเขาคิดว่าการที่เขาเจริญได้ เพราะเทวดาฟ้าดินได้มีส่วนช่วยเขา

อาจเป็นเรื่องของกำลังใจ แต่ผมมองต่อไปว่า ถ้ามนุษย์ผู้ใดมีความโน้มเอียงที่จะคิดว่า
“การที่เขาเจริญได้นั้น เขาได้เป็นหนี้บุญคุณใครต่อใครมากมาย” มนุษย์ผู้นั้นย่อมดีกว่ามนุษย์
ที่คิดว่า “การที่ฉันเจริญขึ้นมาได้ เพราะฉันมีความสามารถ ฉันไม่ต้องพึ่งไม่ต้องง้อใคร”

ท่านคงสังเกตเห็นว่า คนจีนตั้งตัวไม่ยากนัก เพราะญาติมิตรเขาช่วยกัน เช่น ให้ยืมเงิน
ลงทุนโดยไม่คิดดอกเบี้ย หากสินค้าเข้าร้านให้ก่อน ตลอดจนมอบลูกค้าบางส่วนให้ การช่วย
เกื้อกูลกันเช่นนี้ทำให้กิจการของผู้ที่เริ่มตั้งตัวดำเนินไปได้ราบรื่นพอควร

ครั้นเมื่อกิจการของเขาไปได้ดีพอควร เขาก็เริ่มทยอยส่งเงินทุนคืน พร้อมคำขอบุคคล
เหลือเก็บไว้แต่ “บุญคุณในความรู้สึกรู้สึก อันไม่มีทางจะลืมเลือนได้ง่าย ๆ” และทุกปีเขาจะแสดง
ความระลึกถึงบุญคุณโดยนำชิ้นหมูชิ้นใหญ่ขูดวางบนถาด เเทินทับด้วยเส้นหมี่ อันหมายถึง
ความยั่งยืนยาวนาน และมีกระดาษแดงแสดงความเป็นมงคลปิดทับลงไป นำไปมอบให้ผู้มี
พระคุณ สำหรับคนจีนสมัยใหม่อาจเปลี่ยนเป็นกระเช้าผลไม้และกระเช้ากาแฟ-คอฟฟี่เมท-
โอวัลติน-แยม ซึ่งก็เหมาะสมไปตามกาลสมัย เพราะเจ้าสมัยนี้ยังใช้รถเบนซ์ (กงเต็ก) แทน
ช้างม้าไปแล้ว ทำไมผู้มีพระคุณของเขาจะเปลี่ยนแปลงการรับของเช่นไหว้บ้างไม่ได้

คนลืมนบุญคุณทำกินไม่ขึ้น

มองในทางตรงข้าม ใครก็ตามจะเป็นจีน-ฝรั่ง-แขก-ไทย ก็ตามที่ หากเป็นคนออกดีบุญ
ไม่รู้คุณ ก็ย่อมทำกินไม่ขึ้น ถึงจะทำกินขึ้นแต่ในไม่ช้าก็ต้องล่มจม

ผมเคยเห็นคนหลายคนจนมาก่อน ต่อมาเขาได้รับความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณ
ทั้งทางตรงและทางอ้อม จนเขาร่ำรวยขึ้นพอควร แม้จะไม่ถึงระดับเศรษฐีชั้นแนวหน้าก็ตาม
จากนั้นเขาก็เริ่มหัวสูง ทำตัวให้เด่น พูดจาเสียงดังหัวหาญ แล้วก็เริ่มหยิ่งจองหอง ไม่ง้อใคร
อีกต่อไป และที่สำคัญที่สุด เขาเริ่มวัดรอยเท้ากับผู้มีพระคุณ ดูว่าเดินใครจะโตกว่ากัน
หมายความว่าใครกันแน่ที่ยิ่งใหญ่ ผมเฝ้ามองคนเหล่านี้ได้อย่างสนใจ ในที่สุดก็สรุปได้ว่า “ไป
ไม่รอด” ไม่ช้านักคนพวกนี้ก็จนเหมือนเก่า แถมมีโทษสมบัติติดตัวมาใหม่อีกสองประการ คือ

๑. จองหอง และ ๒. คุยอวดว่า ในกาลครั้งหนึ่งฉันเคยร่ำรวยมาก่อน แม้จะไม่ยาวนานนัก
หลายรายที่ผมเคยเห็น ได้รับการเกื้อหนุนด้านเงินทุนที่ให้ยืมเปล่า ไม่มีดอกเบี้ย
ครั้นคนพวกนี้มีฐานะขึ้นมา ก็นำรายได้ไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไม่ยอมใช้หนี้คืน บางครั้งยังทำท่า
เหมือนกับว่า “แกอยากโง่มาให้ฉันยืมทำไม?” แล้วก็จัดการโกงเสียดามระเบียบ บางคน
บอกด้วยว่า “ถ้าไม่โง่ก็โง่”

บุคคลดังกล่าวเหล่านี้ ถือว่าเนรคุณต่อผู้มีคุณ จะทำมาหากินอย่างไรก็ไม่ขึ้น ถึงจะ
ร่ำรวยขึ้นมาทีชั่วครั้งชั่วคราว ไม่นานนักก็จนอย่างเดิม แต่อาจปกปิดคราบแห่งความจน

เอาไว้ โดยการอยู่บ้านหลังใหญ่ที่อยู่ในระหว่างการฟ้องขับไล่ นั่งรถยนต์คันงามที่ยืมเขามา และกินอาหารในร้านหรู ๆ โดยเซ็นชื่อไว้เรื่อย ๆ

พูดถึงเรื่องนี้ ผมเป็นห่วงชาวบางคนที่ใช้วัวควายไถนา วัวควายเหล่านั้นเป็นเพื่อนร่วมทำมาหากินกันมา เป็นมิตรแท้ที่ช่วยงานอาชีพโดยไม่ปัน ครั้นวัวควายเหล่านี้สูงอายุขึ้น กลายเป็นพลเมืองอาวุโส ชักเลอะเทอะ ก็จัดการขับไล่เข้าสู่โรงฆ่าสัตว์ อย่างนี้พอจะเรียกได้ว่าทรยศต่อเพื่อน เห็นเพื่อนหมดประโยชน์แล้วก็ฆ่าเสียหรือให้เขาเอาไปฆ่าเสีย จะได้ไม่เป็นภาระ อย่างนี้ก็เป็นบาปที่แก้ตัวไม่ขึ้น กรรมที่ทำไว้อย่อมส่งผลให้ ไม่เร็วก็ช้า อย่างน้อยก็ส่งผลให้ทำมาหากินไม่ขึ้น อย่างมากผมไม่ทราบ แต่ผลก็คงเท่ากับเหตุนั้นแหละ

บุคคลสองพวกที่หาได้ยากในโลก

ในพุทธศาสนามีคำสอนอย่างหนึ่งที่น่าสนใจมาก คือ “คนที่หาได้ยากสองพวก” พวกที่ ๑ ได้แก่ อยู่ดี ๆ ก็ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน คือเป็นพวกที่มีความกรุณาสูง เห็นใครตกทุกข์ก็ได้ดูค้าย เต็มใจเข้าไปช่วยให้เขาพ้นทุกข์ ที่เราเห็นอยู่ทั่วไปมีแต่พวกที่คอยตั้งคำถามว่า “ช่วยเขาทำไม ? ช่วยแล้วได้อะไร ?” พวกที่ ๒ ได้แก่ คนที่เห็นบุญคุณคน คือใครเขาทำความดีต่อเรา เราก็ดูเขาซึ่งในบุญคุณ แม้จะทดแทนตอบแทนบุญคุณไม่ได้ก็ไม่ลืมบุญคุณ คอยระลึกคอยพูดถึง ไม่กล่าวร้ายไม่เนรคุณ ไม่ซ้ำเติมเมื่อผู้มีพระคุณเพลี่ยงพล้ำ ผู้ที่คิดจะยกฐานะของตนจากคนเป็นมนุษย์ อย่าลืมคุณสมบัติ ๒ ประการนี้ จึงสร้างให้มีขึ้นในตัวเราให้ได้

แล้วตัวเราเอง รู้จักบุญคุณคนหรือเปล่า

ถ้ามีใครมาถามคุณว่า “คุณเป็นคนหนึ่งใช่ไหม ? ที่ไม่รู้จักบุญคุณคน” รับรองว่า ร้อยทั้งร้อยปฏิเสธ ไม่มีใครบอกว่า “บางทีอาจเป็นฉันคนหนึ่งก็ได้” ลองสำรวจตัวเองดูเถิด ครับ ไม่นานนักเราจะพบว่าคนที่เราได้ดีเป็นผู้เป็นคนขึ้นมาได้ เป็นเพราะ...คนนั้น...คนโน้น... คนนี้ ได้ช่วยเหลือเราไว้ มิฉะนั้นแล้วเราคงมีชีวิตที่เลวกว่านี้ ลองสำรวจรายชื่อผู้มีพระคุณต่อเราให้ครบเถิดครับ ผมรับรองว่ามีผู้มีพระคุณที่เราลืมไปแล้วไม่น้อยกว่า ๒๐ คน จึงนึกถึงชื่อของท่าน คุณงามความดีของท่านที่มีต่อเรา แล้วยกมือขึ้นท่วมหัวกราบไหว้ท่าน ปีหนึ่งทำอย่างนี้สักหน รับรองว่าชีวิตของคุณจะไม่มีตกต่ำ

ถ้าเป็นข้าราชการ ก็นึกถึงว่า เราเป็นหนี้บุญคุณผู้ที่เขาเสียภาษีเงินมาเป็นเงินเดือนของเรา แล้วเต็มใจตอบแทนด้วยการทำงานให้เต็มที่ ถ้าเป็นชาวไร่ชาวนาได้รับความช่วยเหลือจากหลวงช่วยเปลี่ยนเจ้าหนีดอกเบี้ยแพงมาเป็นดอกเบี้ยถูก ผ่อนชำระนาน ก็จงนึกถึงว่าเราเป็นหนี้บุญคุณแผ่นดิน ขอให้ตั้งหน้าตั้งตาชำระหนี้ให้หมด อย่าได้คิดว่า “ถ้าไม่โกงหลวงก็โกงเต็มที ใคร ๆ เขาก็โกงกันทั้งนั้น” ถ้าคิดอย่างนี้ เพียงแต่คิดก็ทำกินไม่ขึ้นแล้ว

จะเชื่อหรือไม่เชื่อ แต่กฎแห่งกรรมก็มีอยู่นะ จะบอกให้

บทบาทของรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี พันเอก ดร.ชินวุธ สุนทรสีมะ (ประธาน กชก.) กับงานให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

โดย นายสมประสงค์ เอกจิตต์

เลขานุการรัฐมนตรี (พันเอก ดร.ชินวุธ สุนทรสีมะ)

งานช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากจนเป็นงานที่ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (พันเอก ดร.ชินวุธ สุนทรสีมะ) มีความตั้งใจอยากจะทำแก้ปัญหาคความยากจนของเกษตรกรผู้ยากจน ซึ่งเป็นประชากรจำนวนมาก ถึง ๗๐-๘๐% ของประเทศไทย ท่านได้ริเริ่มกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาคความยากจนของเกษตรกรมาตั้งแต่สมัยที่ท่านเคยดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ทวี จุลทรัพย์) เมื่อปี ๒๕๑๔ โดยจัดทำข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาคความยากจนของเกษตรกรเสนอรัฐบาลมาเป็นระยะ ๆ จนสมัยเมื่อ ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลของ ฯพณฯ พลเอกเปรมฯ ได้มีการสั่งการให้นำข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาคความยากจนของเกษตรกร ซึ่งท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (พันเอก ดร.ชินวุธ สุนทรสีมะ) ได้จัดทำเสนอรัฐบาล ส่งเรื่องให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำไปดำเนินการ

ครั้งนี้ ท่านได้รับโปรดเกล้าฯ ให้เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ประกอบกับ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (นายชวน หลีกภัย) ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๐๘/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๓๕ มอบหมายการปฏิบัติราชการให้ท่านกำกับดูแลเป็นประธานคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ซึ่งเป็นงานที่ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีมีความพอใจที่จะได้มาทำหน้าที่ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากจนด้วยตนเองอย่างจริงจัง เมื่อท่านได้เข้ามาดำเนินงานนั้น ได้มีการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจนแล้ว ซึ่งกองทุนฯนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านเงินกู้แก่เกษตรกรที่ยากจน เพื่อนำเงินไปไถ่ถอนหรือซื้อที่ดินคืน กรณีที่ดินเกษตรกรรกรกำลังจะสูญเสียกรรมสิทธิ์ หรือได้สูญเสียกรรมสิทธิ์ไปแล้วเนื่องจากการจำนองหรือขายฝาก โดยหนี้สินดังกล่าวจะต้องมีเจ้าหนี้เอกชนซึ่งมิใช่สถาบันการเงินหรือสถาบันของเกษตรกร และเป็นหนี้ซึ่งเกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้ด้วยตนเองได้ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือด้านเงินกู้ได้ แต่ปรากฏว่า ในการดำเนิน

งานกองทุนฯ ดังกล่าวไม่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรได้กว้างขวางเท่าที่ควร เนื่องจากมีข้อจำกัดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือหลายประการ ซึ่งเมื่อท่านเข้ามาทำหน้าที่เป็นประธาน กชก. นั้น ได้มีการอนุมัติเงินกองทุนฯ ไปเพียง ๖๘ ราย จำนวนเงินที่อนุมัติ ๘,๗๕๑,๐๐๐ บาทเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่มีงบประมาณดำเนินการในเบื้องต้นจำนวน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ด้วยเหตุนี้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (พันเอก ดร.ชินวุธ สุนทรสิมะ) ได้พิจารณาเห็นว่า การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนในการให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อให้เกษตรกรสามารถเปลี่ยนเจ้าหนี้จากเอกชนมาเป็นหนี้กับรัฐบาลนั้น เป็นแนวทางการให้ความช่วยเหลือที่ดี สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล สมควรจะได้รับการช่วยเหลือให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และจากการที่ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีได้ไปสัมผัสด้วยการไปตรวจราชการ หรือได้เป็นประธานในการประชุมสัมมนาตามโครงการ กชก. สำญจร การประชุมสัมมนาการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนประจำภาค และร่วมบรรยายพิเศษตามโครงการดังกล่าวนั้น ทำให้ได้รับทราบข้อคิดเห็น แนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จากอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (อชก.) ส่วนจังหวัด อชก. ส่วนอำเภอ ซึ่งได้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ สมควรขยายขอบเขตหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือในการขอกู้เงินจากกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ซึ่งต่อมามีหลักการที่จะขยายขอบเขตและวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือจากกองทุนเดิมจัดตั้งเป็นกองทุนใหม่ ชื่อกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน โดยได้ขยายขอบเขตและวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เดิมช่วยเหลือเฉพาะหนี้ที่เกิดโดยการจำนองและขายฝาก ได้แก้ไขใหม่ให้รวมถึงผู้ที่ทำสัญญากู้เงิน โดยนำหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินให้เจ้าหนี้ยึดถือไว้เป็นประกันด้วย

๒. เดิมให้ความช่วยเหลือเฉพาะที่ดินเกษตรกรรม ได้แก้ไขใหม่โดยให้รวมถึงที่ดินอยู่อาศัยด้วย

๓. ขยายวงเงินให้กู้จากรายละไม่เกินสามแสนบาท เป็นห้าแสนบาท

๔. ปลดเงื่อนไขในการก่อกู้จากไม่เกินวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๓ เป็นไม่มีกำหนดเวลา

๕. ขยายกลุ่มผู้ให้ความช่วยเหลือซึ่งเดิมช่วยเหลือเฉพาะเกษตรกร โดยขยายให้ช่วยเหลือแก่ผู้ยากจนด้วย

๖. ช่วยเหลือในการซื้อที่ดินแก่เกษตรกรผู้มีสิทธิซื้อที่ดินเช่าตามกฎหมายว่าด้วยการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๗. เดิมให้ความช่วยเหลือเฉพาะเจ้าหนี้เอกชน ระเบียบใหม่ให้ความช่วยเหลือรวมถึงกรณีเป็นหนี้กับธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินอื่นด้วย ยกเว้น ธ.ก.ส.

๘. ให้มีการวางทรัพย์สินเจ้าหนี้ไม่ยอมรับชำระหนี้

ซึ่ง กชก. ได้ให้ความเห็นชอบ และคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๓๖ เห็นชอบในเรื่องดังกล่าว และนายกรัฐมนตรีได้ลงนามประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๖ เป็นต้นไป

นอกจากจะมีส่วนผลักดัน สนับสนุน ให้มีการขยายขอบเขต หลักเกณฑ์ วัตถุประสงค์ของกองทุนฯ แล้ว ยังได้พยายามให้มีการเพิ่มวงเงินกองทุนฯ ซึ่งแต่เดิมได้รับงบประมาณเริ่มแรกดำเนินการจำนวน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และในปีงบประมาณ ๒๕๓๖ ได้รับอนุมัติเพิ่มเติมอีก ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยได้ขอให้ตั้งงบประมาณในปี ๒๕๓๗ จำนวน ๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาทเพื่อจะได้ช่วยเหลือเกษตรกรได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งปรากฏว่าได้รับอนุมัติจำนวน ๒๔๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และในปีงบประมาณ ๒๕๓๘ นี้ ได้สนับสนุนให้ขอตั้งงบประมาณในการดำเนินการจำนวน ๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยเล็งเห็นว่า กองทุนฯ ใหม่มีขอบเขตการให้ความช่วยเหลือกว้างขวาง และมีเกษตรกรและผู้ยากจนจำนวนมากที่มีปัญหาเรื่องหนี้สิน สมควรจะได้รับงบประมาณเพื่อดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น และได้พิจารณาเห็นว่าดอกเบี้ยเงินกู้เดิมคือร้อยละ ๘.๕ ต่อปี นั้นสูงเกินไป จึงได้พิจารณาลดเหลือร้อยละ ๘ ต่อปี มีกำหนดผ่อนส่งถึง ๑๒ ปี โดยให้มีผลตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๓๗

เนื่องจากท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเห็นว่า จำนวนผู้ขอกู้เงินกองทุนฯ มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น การดำเนินงานขออนุมัติค่าของกู้เงินซึ่งผ่านการวิเคราะห์จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรแล้ว ซึ่ง กชก. มอบให้ อชก. ส่วนกลางเป็นผู้พิจารณาอนุมัติค่าของกู้แทนนั้น สำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ดำเนินการให้ไม่ทันกับความต้องการของผู้ขอความช่วยเหลือ จึงได้เห็นชอบในการที่จะมอบอำนาจให้ อชก. ส่วนจังหวัด อชก. ส่วนอำเภอ อนุมัติค่าของกู้เงินแทน ซึ่ง กชก. มีมติเห็นชอบในการมอบอำนาจแก่ อชก. ส่วนจังหวัด ในวงเงินรายละเกินกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท และ อชก. ส่วนอำเภอ ในวงเงินรายละไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งมติดังกล่าวจะสามารถทำให้การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเป็นไปโดยรวดเร็วทั่วถึงยิ่งขึ้น

นับได้ว่า ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (พันเอก ดร.ชินวุธ สุนทรสีมะ) ประธาน กชก. ท่านนี้ มีบทบาทสำคัญในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หลักเกณฑ์ วิธีการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ให้ดำเนินงานได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังจะเห็นว่าจำนวนผู้ได้รับการช่วยเหลือด้านเงินกู้จากกองทุนหมุนเวียนฯ จนถึงสิ้นเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๗ นี้ มีจำนวนถึง ๘๔๐ ราย จำนวนเงินที่ให้กู้ ๑๒๓,๒๘๘,๐๘๓ บาท

บทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ผู้ทำหน้าที่ประนีประนอมยอมความควรทราบ

รวบรวมโดย นางขวัญใจ สีสั่งข์
ผู้ชำนาญงาน (นักวิชาการวิเคราะห์ ระบบงาน 9) ธ.ก.ส.

1. การประนีประนอมยอมความ

มาตรา ๘๕๐ อันว่าประนีประนอมยอมความนั้น คือ สัญญาซึ่งผู้เป็นคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายระงับข้อพิพาทอันใดอันหนึ่งซึ่งมีอยู่ หรือจะมีขึ้นนั้นให้เสร็จไปด้วยต่างยอมผ่อนผันให้แก่กัน

มาตรา ๘๕๑ อันสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ หรือลายมือชื่อตัวแทนของฝ่ายนั้นเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่

มาตรา ๘๕๒ ผลของสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น ย่อมทำให้การเรียกร้องซึ่งแต่ละฝ่ายได้ยอมสละนั้นระงับสิ้นไป และทำให้แต่ละฝ่ายได้สิทธิตามที่แสดงในสัญญานั้นว่าเป็นของตน

๒. นิติกรรมที่เป็นโมฆะ

มาตรา ๑๕๐ การใดมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย เป็นการพันวิสัยหรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การนั้นเป็นโมฆะ

3. การตีความเกี่ยวกับมูลหนี้

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่มีข้อสงสัย ให้ตีความไปในทางที่เป็นคุณแก่คู่กรณีฝ่ายซึ่งจะเป็นผู้ต้องเสียในมูลหนี้

มาตรา ๑๗๑ ในการตีความการแสดงเจตนา นั้น ให้ฟังเสียงเจตนาอันแท้จริงยิ่งกว่าถ้อยคำสำนวนหรือตัวอักษร

มาตรา ๓๖๘ สัญญานั้นท่านให้ตีความไปตามความประสงค์ในทางสุจริต โดยพิเคราะห์ถึงปกติประเพณีด้วย

4. ดอกเบี้ย

มาตรา ๗ ถ้าจะต้องเสียดอกเบี้ยแก่กันและมีได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้โดยนิติกรรมหรือโดยบทกฎหมายอันชัดแจ้ง ให้ใช้อัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี

มาตรา ๒๒๔ หนี้เงินนั้น ท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดถึงต่อปี ถ้าเจ้าหนี้อาจจะเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่านั้นโดยอาศัยเหตุอย่างอื่นอันชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้คงส่งดอกเบี้ยต่อไปตามนั้น

ท่านห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยซ้อนดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัด

การพิสูจน์ค่าเสียหายอย่างอื่นนอกกว่านั้น ท่านอนุญาตให้พิสูจน์ได้

มาตรา ๖๕๔ ท่านห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละสิบห้าต่อปี ถ้าในสัญญากำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้น ก็ให้ลดลงมาเป็นร้อยละสิบห้าต่อปี (ข้อความตอนท้ายที่ว่า “...ถ้าในสัญญากำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้น ก็ให้ลดลงมาเป็นร้อยละสิบห้าต่อปี” ข้อความส่วนนี้ได้ถูกเลิกใช้ไปโดยปริยายแล้ว ตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๔๗๕)

มาตรา ๖๕๕ ท่านห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยในดอกเบี้ยที่ค้างชำระ แต่ทว่าเมื่อดอกเบี้ยค้างชำระไม่น้อยกว่าปีหนึ่งคู่สัญญาผู้ยืมจะตกลงกันให้เอาดอกเบี้ยนั้นทบเข้ากับต้นเงินแล้วให้คิดดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่ทบเข้ากันนั้นก็ได้ แต่การตกลงเช่นนั้นต้องทำเป็นหนังสือ

ส่วนประเพณีการค้าขายที่คำนวณดอกเบี้ยต้นในบัญชีเดินสะพัดก็ดีในการค้าขายอย่างอื่นทำนองเช่นนี้ก็ดีหาอยู่ในบังคับแห่งบทบัญญัติซึ่งกล่าวมาในวรรคก่อนนั้นไม่

มาตรา ๗๔๕ ผู้รับจ้างจะบังคับจ้างเองแม้เมื่อหน้าที่ประกันนั้นขาดอายุความแล้วก็ได้ แต่จะบังคับเอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระในการจ้างเองเกินกว่าห้าปีไม่ได้

๕. อายุความ

มาตรา ๑๕๓/๒๔ เมื่ออายุความครบกำหนดแล้ว ลูกหนี้จะสละประโยชน์แห่งอายุความนั้นเสียก็ได้ แต่การสละประโยชน์เช่นนี้ไม่มีผลกระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลภายนอกหรือผู้กำกับประกัน

มาตรา ๑๕๓/๒๕ เมื่ออายุความครบกำหนดแล้ว ให้มีผลย้อนหลังขึ้นไปถึงวันที่เริ่มนับอายุความ

มาตรา ๑๕๓/๒๖ เมื่อสิทธิเรียกร้อง ส่วนที่เป็นประธานขาดอายุความให้สิทธิเรียกร้องส่วนที่เป็นอุปกรณนั้นขาดอายุความด้วย แม้ว่าอายุความของสิทธิเรียกร้องส่วนที่เป็นอุปกรณนั้นจะยังไม่ครบกำหนดก็ตาม

มาตรา ๑๕๓/๒๗ ผู้รับจ้าง ผู้รับจำนำ ผู้ทรงสิทธิยึดหน่วง หรือผู้ทรงนุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้อันตนได้ยึดถือไว้ ยังคงมีสิทธิบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนองจำนำ หรือที่ได้ยึดถือไว้แม้ว่าสิทธิเรียกร้องส่วนที่เป็นประธานจะขาดอายุความแล้วก็ตาม แต่จะใช้สิทธินั้นบังคับให้ชำระดอกเบี้ยที่ค้างย้อนหลังเกินห้าปีขึ้นไปไม่ได้

มาตรา ๑๕๓/๒๘ การชำระหนี้ตามสิทธิเรียกร้องซึ่งขาดอายุความแล้วนั้นไม่ว่ามากน้อยเพียงใดจะเรียกคืนไม่ได้ แม้ว่าผู้ชำระหนี้จะไม่ว่ารู้หรือไม่รู้ขาดอายุความแล้วก็ตาม

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับแก่การที่ลูกหนี้รับสภาพความรับผิดโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือหรือโดยการให้ประกันด้วย แต่จะอ้างความข้อนี้ขึ้นเป็นโทษแก่ผู้กำกับประกันเดิมไม่ได้

มาตรา ๑๕๓/๒๘ เมื่อไม่ได้ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้ ศาลจะอ้างเอาอายุความมาเป็นเหตุยกฟ้องไม่ได้

มาตรา ๑๕๓/๓๐ อายุความนั้น ถ้าประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมิได้บัญญัติไว้ โดยเฉพาะให้มีกำหนดสิบปี

มาตรา ๑๕๓/๓๒ สิทธิเรียกร้องที่เกิดขึ้นโดยคำพิพากษาของศาลที่ถึงที่สุดหรือโดยสัญญาประนีประนอมยอมความ ให้มีกำหนดอายุความสิบปี ทั้งนี้ ไม่ว่าสิทธิเรียกร้องเดิมจะมีกำหนดอายุความเท่าใด

มาตรา ๑๕๓/๓๓ สิทธิเรียกร้องดังต่อไปนี้ให้มีกำหนดอายุความห้าปี

(๑) ดอกเบี้ยค้างชำระ

(๒) เงินที่ต้องชำระเพื่อผ่อนทุนคืนเป็นงวด ๆ

(๓) ค่าเช่าทรัพย์สินค้างชำระ เว้นแต่ค่าเช่าสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา ๑๕๓/๓๔ (๖)

(๔) เงินค้างจ่าย คือ เงินเดือน เงินปี เงินบำนาญ ค่าอุปการะเลี้ยงดู และเงินอื่น ๆ

ในลักษณะทำนองเดียวกับที่มีการกำหนดจ่ายเป็นระยะเวลา

(๕) สิทธิเรียกร้องตามมาตรา ๑๕๓/๓๔ (๑) (๒) และ (๕) ที่ไม่อยู่ในบังคับอายุความสองปี

มาตรา ๑๕๓/๓๔ สิทธิเรียกร้องดังต่อไปนี้ ให้มีกำหนดอายุความสองปี

(๑) ผู้ประกอบการค้าหรืออุตสาหกรรม ผู้ประกอบหัตถกรรม ผู้ประกอบศิลปอุตสาหกรรมหรือช่างฝีมือ เรียกเอาค่าของที่ได้ส่งมอบ ค่าแรงงานที่ได้ทำหรือค่าดูแลกิจการของผู้อื่น รวมทั้งเงินที่ได้ออกทดลองไป เว้นแต่เป็นการที่ได้ทำเพื่อกิจการของฝ่ายลูกหนี้นั่นเอง ฯลฯ

มาตรา ๑๕๓/๓๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๕๓/๒๗ สิทธิเรียกร้องที่เกิดขึ้นจากการที่ลูกหนี้รับสภาพความรับผิดโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือหรือโดยการให้ประกันตามมาตรา ๑๕๓/๒๘ วรรคสอง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่ได้รับสภาพความรับผิดหรือให้ประกัน

๖. จ้างนอง

มาตรา ๗๑๒ อันว่าจ้างนองนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าผู้จ้างนอง เอาทรัพย์สินตราไว้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้รับจ้างนอง เป็นประกันการชำระหนี้ โดยไม่ส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับจ้างนอง

ผู้รับจ้างนองชอบที่จะได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จ้างนองก่อนเจ้าหนี้สามัญ มิพักต้องพิเคราะห์ว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจะได้โอนไปยังบุคคลภายนอกแล้วหรือหาไม่

มาตรา ๗๑๕ ทรัพย์สินซึ่งจ้างนองยอมเป็นประกันเพื่อการชำระหนี้กับทั้งค่าอุปการณ์ต่อไปนี้ด้วย คือ

- (๑) ดอกเบี๋ย
- (๒) คำสินไหมทดแทนในการไม่ชำระหนี้
- (๓) ค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับจำนอง

มาตรา ๓๒๘ เมื่อจะบังคับจำนองนั้น ผู้รับจำนองต้องมีจดหมายบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ก่อนว่าให้ชำระหนี้ภายในเวลาอันสมควรซึ่งกำหนดไว้ในคำบอกกล่าวนั้น ถ้าและลูกหนี้ละเลยเสียไม่ปฏิบัติตามคำบอกกล่าว ผู้รับจำนองจะฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้พิพากษาสั่งให้ยึดทรัพย์สินซึ่งจำนองและให้ขายทอดตลาดก็ได้

มาตรา ๓๒๙ นอกจากทางแก้ดั่งบัญญัติไว้ในมาตราก่อนนั้น ผู้รับจำนองยังชอบที่จะเรียกเอาทรัพย์จำนองหลุดได้ภายในบังคับแห่งเงื่อนไขดั่งจะกล่าวต่อไปนี้

- (๑) ลูกหนี้ได้ขาดส่งดอกเบี๋ยมาแล้วเป็นเวลาถึงห้าปี
- (๒) ผู้จำนองมิได้แสดงให้เห็นเป็นที่พอใจแก่ศาลว่าราคาทรัพย์สินนั้นท่วมจำนวนเงินอันค้างชำระและ
- (๓) ไม่มีการจำนองรายอื่น หรือบุริมสิทธิอื่นได้จดทะเบียนไว้เหนือทรัพย์สินอันเดียวกันนี้เอง

มาตรา ๓๔๔ อันจำนองย่อมระงับสิ้นไป

- (๑) เมื่อหนี้ที่ประกันระงับสิ้นไปด้วยเหตุประการอื่นใดมิใช่เหตุอายุความ
- (๒) เมื่อปลดจำนองให้แก่ผู้จำนองด้วยหนังสือเป็นสำคัญ
- (๓) เมื่อผู้จำนองหลุดพ้น
- (๔) เมื่อถอนจำนอง
- (๕) เมื่อขายทอดตลาดทรัพย์สินซึ่งจำนองตามคำสั่งศาล อันเนื่องมาแต่การบังคับจำนองหรือถอนจำนอง
- (๖) เมื่อเอาทรัพย์สินซึ่งจำนองนั้นหลุด

๗. ขายฝาก

มาตรา ๔๕๑ อันว่าขายฝากนั้น คือสัญญาซื้อขายซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตกไปยังผู้ซื้อ โดยมีข้อตกลงกันว่าผู้ขายอาจไถ่ทรัพย์นั้นคืนได้

มาตรา ๔๕๒ ทรัพย์สินซึ่งขายฝากนั้น ถ้าไถ่ภายในเวลาที่กำหนดในสัญญาก็ดี หรือภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ดี ท่านให้ถือเป็นอันว่ากรรมสิทธิ์ไม่เคยกตกไปแก่ผู้ซื้อเลย

มาตรา ๔๕๓ ในการขายฝาก คู่สัญญาจะตกลงกันไม่ให้ผู้ซื้อจำหน่ายทรัพย์สินซึ่งขายฝากก็ได้ ถ้าและผู้ซื้อจำหน่ายทรัพย์สินนั้นฝ่าฝืนสัญญาไปชั่ว ก็ต้องรับผิดชอบผู้ขายในความเสียหายใด ๆ อันเกิดแต่การนั้น

มาตรา ๔๕๔ ท่านห้ามมิให้ใช้สิทธิไถ่ทรัพย์สินซึ่งขายฝากเมื่อพ้นเวลาดังจะกล่าวต่อไปนี้

(๑) ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ กำหนดสิบปีนับแต่เวลาซื้อขาย

(๒) ถ้าเป็นสังหาริมทรัพย์ กำหนดสามปีนับแต่เวลาซื้อขาย

มาตรา ๔๕๕ ถ้าในสัญญาที่กำหนดเวลาได้เกินไปกว่านั้น ท่านให้ลดลงมาเป็นสิบปี และสามปีตามประเภททรัพย์

มาตรา ๔๕๖ ถ้าในสัญญาที่กำหนดเวลาได้ต่ำกว่าสิบปีหรือสามปีไซ้ ท่านว่าหาอาจจะขยายเวลานั้นในภายหลังได้ไม่

มาตรา ๔๕๗ สิทธิในการไถ่ทรัพย์สินนั้น จะพึงใช้ได้แต่บุคคลเหล่านี้ คือ

(๑) ผู้ขายเดิม หรือทายาทของผู้ขายเดิม หรือ

(๒) ผู้รับโอนสิทธินั้น หรือ

(๓) บุคคลซึ่งในสัญญาขอมไว้โดยเฉพาะว่าให้เป็นผู้ไถ่ได้

มาตรา ๔๕๘ สิทธิในการไถ่ทรัพย์สินนั้น จะพึงใช้ได้เฉพาะต่อบุคคลเหล่านี้ คือ

(๑) ผู้ซื้อเดิม หรือทายาทของผู้ซื้อเดิม หรือ

(๒) ผู้รับโอนทรัพย์สิน หรือรับโอนสิทธิเหนือทรัพย์สินนั้น แต่ในข้อนี้ถ้าเป็นสังหาริมทรัพย์จะใช้สิทธิได้ต่อเมื่อผู้รับโอนได้รู้ในเวลาโอน ว่าทรัพย์สินตกอยู่ในบังคับแห่งสิทธิไถ่กิน

มาตรา ๔๕๙ สินไถ่นั้น ถ้าไม่ได้กำหนดกันไว้ว่าเท่าใดไซ้ ท่านให้ไถ่ตามราคาซื้อขายฝาก

8. หนี้ที่มีได้กำหนดเวลาชำระหรือกำหนดเวลาชำระมิชัดเจน

มาตรา ๒๐๓ ถ้าเวลาอันจะพึงชำระหนี้นั้นมีได้กำหนดลงไว้ หรือจะอนุมานจากพฤติการณ์ทั้งปวงก็ไม่ได้ไซ้ ท่านว่าเจ้าหนี้อย่อมจะเรียกให้ชำระหนี้ได้โดยพลัน และฝ่ายลูกหนี้ก็ย่อมจะชำระหนี้ของตนได้โดยพลันด้วยกัน

ถ้าได้กำหนดเวลาไว้ แต่หากกรณีเป็นที่สงสัย ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าหนี้จะเรียกให้ชำระหนี้ก่อนถึงเวลานั้นหาได้ไม่ แต่ฝ่ายลูกหนี้จะชำระหนี้ก่อนกำหนดนั้นก็ไ้

9. วางทรัพย์

มาตรา ๒๐๗ ถ้าลูกหนี้ขอปฏิบัติการชำระหนี้ และเจ้าหนี้ไม่รับชำระหนี้นั้นโดยปราศจากมูลเหตุอันจะอ้างกฎหมายได้ไซ้ ท่านว่าเจ้าหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัด

มาตรา ๒๑๒ ถ้ามิได้กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ก็ดี หรือถ้าลูกหนี้มีสิทธิที่จะชำระหนี้ได้ก่อนเวลากำหนดก็ดี การที่เจ้าหนี้มีเหตุขัดข้องชั่วคราวไม่อาจรับชำระหนี้ที่เขาขอปฏิบัติแก่ตนได้นั้น หากทำให้เจ้าหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัดไม่ เว้นแต่ลูกหนี้จะได้บอกกล่าวการชำระหนี้ไว้ล่วงหน้าโดยเวลาอันสมควร

มาตรา ๒๒๑ หนี้เงินอันต้องเสียดอกเบี้ยนั้น ท่านว่าจะคิดดอกเบี้ยในระหว่างที่เจ้าหนี้
ผิดนัดหาได้ไม่

มาตรา ๓๑๕ อันการชำระหนี้นั้นต้องทำให้แก่ตัวเจ้าหนี้หรือแก่บุคคลผู้มีอำนาจรับ
ชำระหนี้แทนเจ้าหนี้ การชำระหนี้ทำให้แก่บุคคลผู้ไม่มีอำนาจรับชำระหนี้นั้น ถ้าเจ้าหนี้ให้
สัตยาบันก็นับว่าสมบูรณ์

มาตรา ๓๓๐ เมื่อขอปฏิบัติชำระหนี้โดยชอบแล้ว บรรดาความรับผิดชอบอันเกิด
แต่การไม่ชำระหนี้ก็เป็นอันปลดปล่อยไป นับแต่เวลาที่ขอปฏิบัติชำระหนี้

มาตรา ๓๓๑ ถ้าเจ้าหนี้บอกปิดไม่ยอมรับชำระหนี้ก็ดี หรือไม่สามารถจะรับชำระหนี้
ได้ก็ดี หากบุคคลผู้ชำระหนี้วางทรัพย์อันเป็นวัตถุแห่งหนี้ไว้เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้แล้ว
ก็ย่อมจะเป็นอันหลุดพ้นจากหนี้ได้ ความข้อนี้ท่านให้ใช้ตลอดถึงกรณีที่บุคคลผู้ชำระหนี้ไม่
สามารถจะหยั่งรู้ถึงสิทธิ หรือไม่รู้จักตัวเจ้าหนี้ได้แน่นอนโดยมิใช่เป็นความผิดของคน

มาตรา ๓๓๓ การวางทรัพย์นั้นต้องวาง ณ สำนักงานวางทรัพย์ประจำตำบล ที่จะต้อง
ชำระหนี้

ถ้าไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือกฎข้อบังคับเฉพาะการในเรื่องสำนักงานวางทรัพย์
เมื่อบุคคลผู้ชำระหนี้ร้องขอ ศาลจะต้องกำหนดสำนักงานวางทรัพย์และแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์
ที่วางนั้นขึ้น

ผู้วางต้องบอกกล่าวให้เจ้าหนี้ทราบการที่ได้วางทรัพย์นั้นโดยพลัน

มาตรา ๓๓๔ ลูกหนี้มีสิทธิจะถอนทรัพย์ที่วางนั้นได้ ถ้าลูกหนี้ถอนทรัพย์นั้น ท่าน
ให้ถือเสมือนว่ามีได้วางทรัพย์ไว้เลย

สิทธิถอนทรัพย์นี้เป็นอันขาดในกรณีต่อไปนี้

(๑) ถ้าลูกหนี้แสดงต่อสำนักงานวางทรัพย์ว่าตนยอมสละสิทธิที่จะถอน

(๒) ถ้าเจ้าหนี้แสดงต่อสำนักงานวางทรัพย์ว่าจะรับเอาทรัพย์นั้น

(๓) ถ้าการวางทรัพย์นั้นได้เป็นไปโดยคำสั่งหรืออนุมัติของศาล และได้บอกกล่าว
ความนั้นแก่สำนักงานวางทรัพย์

มาตรา ๓๓๘ ค่าฤชาธรรมเนียมในการวางทรัพย์หรือขายทอดตลาดนั้นให้ฝ่ายเจ้าหนี้
เป็นผู้ออก เว้นแต่ลูกหนี้จะได้ถอนทรัพย์ที่วาง

มาตรา ๓๓๕ สิทธิของเจ้าหนี้เหนือทรัพย์ที่วางไว้นั้นเป็นอันระงับสิ้นไปเมื่อพ้นเวลา
สิบปี นับแต่ได้รับคำบอกกล่าวการวางทรัพย์

อนึ่ง เมื่อสิทธิของเจ้าหนี้ระงับสิ้นไปแล้วถึงแม้ลูกหนี้จะได้ละสิทธิถอนทรัพย์ก็ยัง
ชอบที่จะถอนทรัพย์นั้นได้

บทบาทอัยการในการช่วยเหลือ ทางกฎหมายแก่เกษตรกรและผู้ยากจน

โดย ร.ต.วิจิตร อยู่สุภาพ

รองอัยการพิเศษฝ่ายช่วยเหลือทางกฎหมาย

สถาบันอัยการมีประวัติความเป็นมายาวนานมาก นับย้อนหลังไปตั้งแต่เริ่มมีประเทศไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาปรากฏหลักฐานอยู่ในกฎมณเฑียรบาล โดยมีคำว่า “บทพระอัยการ” ซึ่งหมายถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ และคำว่า “พนักงานรักษาพระอัยการ” ซึ่งหมายถึง ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินอรรถคดีการสืบสวนสอบสวน การดูแลราชทัณฑ์ และการร่างกฎหมาย รวมทั้งถวายคำปรึกษาปัญหากฎหมายต่าง ๆ ด้วย สำหรับในหัวเมืองเรียก พนักงานรักษาพระอัยการว่า “ยกกระบัตร์” ซึ่งมีอำนาจหน้าที่กว้างขวางกว่าพนักงานรักษาพระอัยการในเมืองหลวง เพราะทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจราชการต่างพระเนตรพระกรรณและทำหน้าที่พิจารณาคดีร่วมกับเจ้าเมือง รวมทั้งเป็นนายทัพยามเกิดศึกสงครามด้วย ดังเช่น สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงเป็นยกกระบัตร์เมืองตากมาก่อน และพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เคยทรงดำรงตำแหน่งยกกระบัตร์เมืองราชบุรีมาก่อน

เมื่อกาลเวลาผ่านไป กิจการบ้านเมืองได้ขยายตัวตลอดจนมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น ความจำเป็นของการใช้กฎหมายของฝ่ายบริหารมีมากขึ้นเช่นเดียวกัน ทั้งในด้านการดำเนินอรรถคดีและด้านการให้คำปรึกษาแนะนำในทางกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐ รวมทั้งระบบกฎหมายและการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ล้ำสมัยสมควรได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทัดเทียมอารยประเทศ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กรมอัยการจึงได้ก่อกำเนิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ร.ศ.๑๑๒ ซึ่งตรงกับปีพุทธศักราช ๒๔๓๖ ซึ่งนับว่าเป็นก้าวแรกของระบบอัยการไทยตามแบบแผนใหม่

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ กรมอัยการได้โอนจากกระทรวงยุติธรรมไปสังกัดเป็นกรมหนึ่งในกระทรวงมหาดไทย จนเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ได้มีประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๗ ปรับปรุงระบบการบริหารงานยุติธรรมในส่วนที่เกี่ยวกับงานของกรมอัยการ ให้มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดในการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนและพิทักษ์ผลประโยชน์ของประเทศชาติ โดยแยกกรมอัยการออกจากสังกัดกระทรวงมหาดไทย มาอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีโดยตรง และเปลี่ยนชื่อเป็น “สำนักงานอัยการสูงสุด” โดยตำแหน่งของหัวหน้าส่วนราชการ เรียกว่า “อัยการสูงสุด” จนถึงปัจจุบันนี้

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด

ปัจจุบันสามารถแบ่งหน้าที่หลักที่สำคัญของสำนักงานอัยการสูงสุดได้ ๓ ประการคือ

๑. อำนาจความยุติธรรมทางอาญา โดยพิจารณาสำนวนการสอบสวนคดีอาญาที่พนักงานสอบสวนมีความเห็นเสนอมาก่อนที่จะวินิจฉัยสั่งคดีอาญาและดำเนินคดีอาญา เพื่อปกป้องคุ้มครองรัฐและสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ตลอดจนช่วยแก้ต่างเจ้าพนักงานของรัฐที่ถูกฟ้องคดีอาญาอันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ นอกจากนี้สำนักงานอัยการสูงสุดยังเป็นสื่อกลางในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาในเรื่องการสืบสวนสอบสวน ฟ้องคดี ริบทรัพย์สินและการดำเนินงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา เพื่อช่วยกันป้องกันและปราบปรามการประกอบอาชญากรรมที่มีเครือข่ายในดินแดนของหลายประเทศ

๒. รักษาผลประโยชน์ของรัฐ โดยทำหน้าที่ตอบข้อหารือปัญหาข้อกฎหมายของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ตรวจพิจารณาร่างสัญญาที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ จะทำกับเอกชนทั้งในและต่างประเทศเพื่อช่วยดูแลการทำสัญญาของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งในแต่ละปีคิดเป็นจำนวนทุนทรัพย์นับเป็นหมื่นล้านบาทให้เป็นไปโดยรอบคอบรัดกุมทั้งในข้อกฎหมาย และระเบียบของทางราชการเพื่อป้องกันมิให้รัฐต้องเสียเปรียบ แต่ขณะเดียวกันก็ให้ความเป็นธรรมแก่เอกชนที่เข้ามาเป็นคู่สัญญากับรัฐด้วย นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ว่าต่างคดีแพ่ง ในกรณีที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจยื่นฟ้องเอกชน หรือแก้ต่างคดีแพ่งที่ถูกเอกชนฟ้องร้อง คิดเป็นจำนวนทุนทรัพย์มหาศาลในแต่ละปีเช่นกัน

๓. คุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน เนื่องจากยังมีประชาชนจำนวนมากกระทำความผิดเพราะไม่รู้กฎหมายหรือต้องตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบหรือไม่อาจใช้หรือเรียกร้องสิทธิซึ่งตนพึงมีพึงได้ นอกจากความไม่รู้กฎหมาย ดังนั้น สำนักงานอัยการสูงสุดจึงมีนโยบายในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยการเผยแพร่ความรู้ด้านประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ยังให้บริการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ไม่ว่าจะในด้านให้คำปรึกษาหรือช่วยดำเนินคดีในชั้นศาลและยังทำหน้าที่ช่วยประนอมข้อพิพาทของประชาชน อันเป็นการช่วยให้คู่กรณีสามารถตกลงปรองดองกันด้วยดี โดยไม่ต้องฟ้องร้องคดีในศาล ซึ่งเป็นการลดจำนวนคดีในศาลทางหนึ่งด้วย

การคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนของอัยการ

มีภาคีกฎหมายอยู่บทหนึ่งว่า “จงยังความยุติธรรมให้เป็นไป แม้ฟ้าจะถล่มดินจะทลาย” ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความยุติธรรมเป็นเรื่องสำคัญมาก ดังนั้น รัฐบาลทุกสมัยรวมทั้งรัฐบาลชุดปัจจุบันได้ถือว่าความยุติธรรมเป็นนโยบายเร่งด่วนประการหนึ่งของรัฐบาล เพราะจากความเป็นจริงในสังคมปัจจุบันนั้น ประชาชนเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ชาวชนบทยังไม่รู้กฎหมายจริงอยู่แม้ว่าจะมีกฎหมายบัญญัติบังคับไว้ว่า “ทุกคนต้องรู้กฎหมาย จะยกเอาความไม่รู้กฎหมายมาเป็นข้อแก้ตัวให้พ้นผิดไม่ได้” แต่ในสภาพความเป็นจริงของสังคมนั้น ผู้ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาทางกฎหมายมักจะตกอยู่ในฐานะเสียเปรียบ ดังนั้น ปัญหาความไม่รู้กฎหมายจึงก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคมหรือการเอาเปรียบเกิดขึ้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวข้างต้นรัฐบาลสามารถที่จะขจัดหรือทำให้บรรเทาเบาบางลงได้ โดยการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน จัดฝึกอบรมความรู้เบื้องต้นทางกฎหมายให้กับผู้นำหมู่บ้าน เพื่อให้เป็นที่พึ่งเบื้องต้นในหมู่บ้านได้ เป็นต้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” และ “ในกรณีที่ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้ยากไร้ให้สามารถจัดหาทนายความสำหรับตนเองได้ บุคคลดังกล่าวย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายกำหนด” ซึ่งการเสมอภาคในกฎหมายและการได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายโดยเท่าเทียมกันนั้น จะทำได้โดยรัฐจะต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตน รวมทั้งกฎหมายพื้นฐานต่าง ๆ นอกจากนี้ต้องมีหน่วยงานที่สามารถให้คำปรึกษาให้ความช่วยเหลือประชาชนได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลมหาราช รัชกาลปัจจุบัน ได้ทรงมีพระบรมราโชวาทตอนหนึ่งว่า “ประชาชนในที่บางส่วนนั้นไม่ทราบถึงกฎหมาย ด้วยเหตุที่เจ้าหน้าที่หรือฝ่ายปกครองไม่ได้มีโอกาสไปชี้แจง และประชาชนเหล่านั้นก็ไม่มีโอกาสที่จะทราบว่า เราวางหลักเกณฑ์ไว้อย่างไร อันนี้เป็นปัญหาใหญ่ที่จะให้ปกครองหรือความเรียบร้อยเกิดขึ้นได้ ก็ต้องนำความรู้ไปถึงประชาชน”

รัฐบาลได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้มอบหมายภาระกิจสำคัญนี้ให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้นที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เข้าใจกลไกการใช้อกฎหมาย เพื่อป้องกันมิให้มีการใช้อกฎหมายเบียดเบียนกันอันเป็นการขจัดการเอาเปรียบและความไม่เป็นธรรมทางสังคม สำนักงานอัยการสูงสุดได้สนองนโยบายของรัฐบาล และสนองพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวดังกล่าว จึงได้จัดตั้ง “สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (สคช.)” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน อันจะช่วยให้ประชาชนได้ทราบถึงสิทธิหน้าที่ของตนตามกฎหมาย รวมทั้งกลไกของการใช้อกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อขจัดความไม่รู้ทางกฎหมาย และเพื่อป้องกันมิให้ประชาชนผู้ยากไร้ และผู้สุจริตต้องถูกเอาเปรียบ ถูกกดขี่ข่มเหงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม อันเป็นการคุ้มครองรักษาความยุติธรรมและความสงบสุขให้เกิดขึ้นในแผ่นดิน

สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (สคช.) ได้จัดตั้งเป็นหน่วยงานภายในของกรมอัยการเดิม ตามคำสั่งที่ ๑๗๔/๒๕๒๕ เพื่อดำเนินงานด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของประชาชน ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๒๖ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้โอนโครงการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนชนบทในเขตยากจนให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ และเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๒๗ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติให้ สคช. รับผิดชอบงานช่วยเหลือทางด้านอรรถคดีแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ตามโครงการความร่วมมือจากสำนักงานอัยการสูงสุดในการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ดังนั้น สคช. จึงมีขอบข่ายการดำเนินงานกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดอำนาจหน้าที่ของ สคช. มีดังนี้

๑. ดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของประชาชน รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย เผยแพร่ความรู้ทางด้านสิทธิมนุษยชน และความรู้ทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน

๒. พัฒนาระบบ รูปแบบ วิธีการและแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน ให้กับส่วนราชการสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุดที่ประจำอยู่ในส่วนภูมิภาค

๓. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

โครงการความร่วมมือจากสำนักงานอัยการสูงสุดในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่เกษตรกรและผู้ยากจน

สำนักงานอัยการสูงสุดได้มอบหมายให้ สทช. รับผิดชอบดำเนินงานให้ความช่วยเหลือทางด้านอรรถคดีและเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายพื้นฐานอันเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน แก่เกษตรกรและผู้ยากจนมาตั้งแต่วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๒๗ เป็นต้นมา โดยได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้กำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานไว้ดังนี้

- ๑) เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายพื้นฐานอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน แก่เกษตรกรและผู้ยากจน ๖๐ ครั้ง/๖๐๐๐ คน/ปี
- ๒) เพื่อช่วยเหลือทางด้านอรรถคดีแก่เกษตรกรและผู้ยากจนในชั้นศาล จำนวน ๕๐๐ คดี/ปี
- ๓) ประenomข้อพิพาทแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ๓๐๐ ราย/ปี
- ๔) เพื่อระดมทรัพยากรบุคคลจากภาคเอกชนและข้าราชการอัยการที่เกษียณอายุให้มาทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ โดยให้คำปรึกษากฎหมายและช่วยเหลือในการจัดทำนิติกรรมสัญญา จำนวน ๖๐๐ ราย/ปี

วิธีการให้ความช่วยเหลือในด้านกฎหมายและคดีความแก่เกษตรกรและผู้ยากจน

การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนของสำนักงานอัยการสูงสุดได้ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งได้ให้ความหมายของ “เกษตรกร” และ “ผู้ยากจน” ไว้ว่า

“เกษตรกร” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำนาเกลือ เลี้ยงสัตว์ หรือเกษตรกรรมอื่นตามที่ กชก. กำหนด

“ผู้ยากจน” หมายความว่า ผู้ที่ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอและอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถจะช่วยตนเองได้

รวมทั้งได้กำหนดความมุ่งหมายและขอบเขตของการช่วยเหลือไว้ในหมวด ๒ ของระเบียบ ดังนี้ ฯลฯ

ข้อ ๑๓ การให้ความช่วยเหลือตามระเบียบนี้ มีความมุ่งหมายดังต่อไปนี้

(๑) ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ปรีกษา หรือชี้แจงแก่ผู้ขอความช่วยเหลือที่เป็นเกษตรกร หรือผู้ยากจนทางด้านกฎหมาย ให้เข้าใจและดำเนินการได้ถูกต้อง โดยประสงค์จะให้ผู้ขอ สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้

(๒) ช่วยระงับข้อพิพาทในเรื่องกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองในที่ดินหรือข้อพิพาท อื่นที่มีอยู่ หรือจะเกิดขึ้น

(๓) ช่วยเหลือในทางกฎหมายและคดีความ

(๔) ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาทางแก้ไข ปรับปรุงมาตรการในการ ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

(๕) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การ ช่วยเหลือเป็นไปตามความมุ่งหมาย

การให้ความช่วยเหลือตามระเบียบนี้ ผู้ขอความช่วยเหลือไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือ ค่าตอบแทนใด ๆ เว้นแต่ค่าใช้จ่ายตามข้อ ๑๘

ข้อ ๑๔ ผู้มีสิทธิขอความช่วยเหลือตามระเบียบนี้ ได้แก่ เกษตรกรและผู้ยากจน การยื่นขอความช่วยเหลือให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กชก. (คณะกรรมการ ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน) กำหนด

เมื่อได้รับคำขอความช่วยเหลือแล้ว ให้คณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามระเบียบนี้โดยไม่ชักช้า

ข้อ ๑๖ การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย จะให้ความช่วยเหลือโดยให้คำแนะนำ ปรีกษา หรือให้ความช่วยเหลือทางด้านอื่น ๆ อันไม่เกี่ยวกับคดี

ข้อ ๑๗ การให้ความช่วยเหลือทางคดี จะช่วยเหลือในกรณีที่เป็นข้อพิพาทหรือคดี ระหว่างเอกชนด้วยกัน ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา ซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ขอความช่วยเหลือมีความจำเป็นต้องใช้สิทธิทางศาล เพราะได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย เนื่องจากไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือถูก ข่มเหงรังแกอย่างร้ายแรง และไม่มีทรัพย์สินพอจะเสียค่าจ้างทนายความ เพื่อดำเนินคดีโดย ลำพังตนเองได้

(๒) ในกรณีที่ผู้ขอความช่วยเหลือเป็นผู้ต้องหาหรือเป็นจำเลยในคดีอาญา ซึ่งมีใ้ ษคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ จะดำเนินการช่วยเหลือเมื่อสอบข้อเท็จจริงแล้วมีเหตุที่น่าเชื่อว่า ไม่ได้รับความเป็นธรรม

(๓) ในคดีอาญาที่ผู้ขอความช่วยเหลือเป็นผู้เสียหาย จะดำเนินการช่วยเหลือเฉพาะ กรณีความผิดอันยอมความได้ และคดีนั้นพนักงานสอบสวนไม่ดำเนินคดีให้ หรือผู้ขอความช่วยเหลือมิได้มอบคดีให้พนักงานสอบสวน เนื่องจากต้องการดำเนินคดีเอง ซึ่งสำนักงาน พิจารณาแล้วเห็นสมควรให้ความช่วยเหลือ

ข้อ ๑๘ การช่วยเหลือทางคดี จะช่วยเหลือโดยจัดหาทนายความว่าต่างแก่ต่างให้ โดยผู้ขอความช่วยเหลือไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสำหรับทนายความ แต่ในคดีแพ่งผู้ขอความช่วยเหลือต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีหรือต่อสู้คดี เช่น ค่าชั้นศาล ค่าฤชาธรรมเนียม และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ค่าสืบพยานนอกศาล ค่าป่วยการและค่าพาหนะพยาน ค่ารังวัด ทำแผนที่ ค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี ค่าธรรมเนียมและค่าทนายความที่ศาลกำหนด ให้ผู้แพ้คดีต้องชำระตามประเภทและจำนวนที่กำหนดไว้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือกฎหมายอื่น

ข้อ ๑๙ คำขอรับความช่วยเหลือในกรณีต่อไปนี้ ต้องห้ามมิให้รับไว้พิจารณา

(๑) เรื่องที่ศาลพิพากษา หรือมีคำสั่งถึงที่สุดแล้ว เว้นแต่กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้ยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ได้

(๒) เรื่องที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรี ในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีมติหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้ว

(๓) เรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะเป็นผู้ช่วยเหลือ และอยู่ในระหว่างการดำเนินการของหน่วยงานนั้น

(๔) เหตุแห่งการร้องเรียนเกิดขึ้นเป็นเวลานานแล้ว และไม่มีทางจะช่วยเหลือได้

(๕) เรื่องที่คณะอนุกรรมการหรือสำนักงานเคยพิจารณาแล้ว เห็นว่า ไม่อาจช่วยเหลือได้ และได้สั่งยุติการช่วยเหลือแล้วตามข้อ ๒๕ เว้นแต่ในกรณีที่มิพยานหลักฐานเพิ่มเติมใหม่ อันจะทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนไปจากเดิม

(๖) เรื่องที่คู่กรณีได้เคยยอมความและได้มีการบันทึกลงสารบบความแพ่งของอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือเขตไว้แล้ว หรือเรื่องที่ได้ผ่านการไกล่เกลี่ยตามข้อ ๒๒ หรือข้อ ๒๕ แล้ว เว้นแต่ผู้มีส่วนได้เสียขอให้แก้ไข หรือคัดค้านการประนีประนอมยอมความเดิม โดยมีหลักฐานหรือข้อเท็จจริงเพิ่มเติมที่ปรากฏชัดในภายหลัง และการให้ความช่วยเหลือไม่เป็นการกระทบกระเทือนสิทธิหรือประโยชน์ของบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน

(๗) เรื่องเกี่ยวกับคดีซึ่งผู้ขอได้จ้างทนายความดำเนินคดีเอง หรือมีหน่วยงานอื่นให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายอยู่แล้ว

(๘) เรื่องที่เป็นคดีหรือข้อพิพาทเกี่ยวกับการดำเนินการหรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายหรือระเบียบแบบแผนกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน หรือเจ้าหน้าที่นั้น

(๙) เรื่องที่ผู้ขอความช่วยเหลือมิใช่ผู้เสียหายหรือผู้แทนผู้เสียหายตามกฎหมาย เว้นแต่ในกรณีที่พิสูจน์ได้ว่าผู้ขอความช่วยเหลือเป็นบิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหาย

และมีสิทธิที่จะได้รับมรดกหรือส่วนแบ่งในทรัพย์สินของผู้เสียหาย หรือที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับ

ข้อ ๒๐ ในกรณีที่มีปัญหาว่าคำขอใดจะได้รับการพิจารณาหรือไม่เพียงใดให้เป็นหน้าที่ของ กชก. เป็นผู้ชี้ขาด

ข้อ ๒๕ ให้คณะอนุกรรมการหรือสำนักงานยุติการช่วยเหลือในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ขอความช่วยเหลือได้รับผลตามที่ประสงค์แล้ว

(๒) ปรากฏว่าผู้ขอความช่วยเหลือไม่มีสิทธิขอความช่วยเหลือตามระเบียบนี้หรือใช้สิทธิเดิมไม่สุจริตหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๓) ในทางคดี ไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอ หรือมีโอกาสน้อยที่จะชนะคดีและการดำเนินคดีต่อไปจะเป็นการสิ้นเปลืองเกินสมควร หรือเสียความเป็นธรรม

(๔) ผู้ขอความช่วยเหลือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือหลักเกณฑ์และวิธีการที่ออกตามระเบียบนี้

(๕) ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุด และมีการบังคับคดีแล้ว

(๖) ผู้ขอความช่วยเหลือไม่ประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือต่อไป

(๗) คณะอนุกรรมการพิจารณาแล้ว เห็นควรให้ยุติการช่วยเหลือ

(๘) กรณีอื่น ๆ ตามระเบียบนี้

เมื่อยุติการช่วยเหลือแล้ว ให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอรับความช่วยเหลือทราบภายในสิบวันทำการนับแต่วันที่สั่งยุติการช่วยเหลือ และรายงานให้ กชก. ทราบ

จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ดังกล่าว สำนักงานอัยการสูงสุดในฐานะหน่วยปฏิบัติได้นำมาออกเป็นระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๓ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้การช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนโดยสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ข้างต้น ทั้งนี้ ได้ให้นิยามคำว่า "ผู้ยากจน" ให้ชัดเจนว่า หมายถึง ผู้ที่ไม่มีทรัพย์สินหรือรายได้ หรือมีทรัพย์สินหรือรายได้ไม่เพียงพอที่จะเสียค่าจ้างทนายความเพื่อดำเนินคดีโดยลำพังตนเองได้ ทั้งนี้ กำหนดให้ ที่ทำการของสำนักงาน สคช. กลาง สคช. จังหวัดหรือ สคช.สาขา เป็นสำนักงานสำหรับให้บริการความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนโดยให้ สคช. กลางมีอำนาจให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนได้ทั่วประเทศ สคช. จังหวัด มีอำนาจให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนเฉพาะภายในเขตจังหวัดและ สคช. สาขา มีอำนาจให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนเฉพาะภายในเขตพื้นที่ที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

สถานที่ขอรับความช่วยเหลือ

สคช. ได้จัดทนายความอาสาเพื่อช่วยเหลือทางด้านอรรถคดีแก่เกษตรกรและผู้ยากจน โดยได้รับความร่วมมือจากทนายความ ข้าราชการบำนาญ อัยการบำนาญ โดยมีสำนักงานอยู่ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยส่วนกลาง เกษตรกรและผู้ยากจนขอรับความช่วยเหลือได้ที่ สำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล เขตดุสิต พระนคร และที่สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมาย แก่ประชาชน (สคช.) สำนักงานอัยการสูงสุด ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร กทม. หรือที่ สคช. สาขาหลักเมือง เขตพระนคร กทม. ในส่วนภูมิภาคติดต่อขอรับความช่วยเหลือได้ที่ สำนักงานอัยการจังหวัด (สคช.จังหวัด) หรือที่คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ส่วนอำเภอ (ที่ว่าการอำเภอ) ทุกแห่งทั่วราชอาณาจักร

สื่อประชาสัมพันธ์

ความเป็นมาของโครงการ “กชก.สัญจร”

การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล และเพื่อให้การดำเนินงานช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนบรรลุวัตถุประสงค์ในอันที่จะช่วยแก้ปัญหาความเดือดร้อนเกี่ยวกับเรื่องที่ดิน กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน หนี้สิน ปัญหาทางกฎหมาย และคดีความ เป็นไปอย่างกว้างขวางรวดเร็วสมประโยชน์ของทางราชการ จึงจำเป็นต้องมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรและผู้ยากจนได้รับทราบถึงนโยบายในการให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนได้ทราบและใช้บริการจากองค์การของรัฐบาลได้อย่างทั่วถึง คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน จึงได้แต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ของคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน” ขึ้น ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ส่วนกลาง ของคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (อ.ปชส.ส่วนกลางของ กชก.) โดยมีผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีที่ กชก. มอบหมายเป็นประธาน

๒. คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ส่วนภูมิภาค ของคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (อ.ปชส.ส่วนภูมิภาคของ กชก.) มีผู้อำนวยการศูนย์ประชาสัมพันธ์ประจำเขต กรมประชาสัมพันธ์เป็นประธาน โดยกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. พิจารณาวางแผนและดำเนินการประชาสัมพันธ์

๑.๑ เพื่อให้เกษตรกรและผู้ยากจน เจ้าหน้าที่ของรัฐและสื่อมวลชน ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงขอบเขตและหลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนของหน่วยงานของรัฐ

๑.๒ เพื่อให้เกษตรกรและผู้ยากจน ตลอดจนประชาชนทั่วไปได้รับความรู้ทางด้านกฎหมาย

๑.๓ เพื่อให้เกษตรกรและผู้ยากจน ประชาชนทั่วไป เจ้าหน้าที่ของรัฐ และสื่อมวลชน ได้ทราบถึงผลงานของรัฐบาลในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

๒. ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ได้รับความร่วมมือและดำเนินไปด้วยดี

๓. ประสานความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานของรัฐ กับเกษตรกรและผู้ยากจน

๔. เสนอแนะต่อคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร เขต ส่วนจังหวัด และส่วนอำเภอเพื่อผลทางการประชาสัมพันธ์

๕. แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยปฏิบัติงานได้เท่าที่จำเป็น

๖. ให้คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ส่วนกลาง ของคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ติดตามผล และประสานการปฏิบัติงานกับคณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ส่วนภูมิภาค ของคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

ในการนี้ คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ส่วนกลางของ กชก.พิจารณาเห็นว่า จาก การที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนในด้านหนี้สิน ที่ดิน กฎหมายและคดีความ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลดปล่อยหนี้สินแก่เกษตรกร ปรากฏว่า การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอบสวนข้อเท็จจริง และไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาทระหว่างบุคคล ผู้เป็นคู่กรณี หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย หรือไม่ได้รับความ เป็นธรรมในด้านหนี้สิน ที่ดิน หรือคดีความ ตลอดจนการดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ทางด้านการเงินเพื่อไถ่ถอน หรือซื้อที่ดินจากเจ้าหนี้ผู้รับจำนองหรือขายฝากที่ดินให้เป็น เกษตรกรตามเดิม ตามนัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการช่วยเหลือเกี่ยวกับหนี้สินของ เกษตรกร ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุน หมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ มีสภาพปัญหาและ ข้อเท็จจริงแตกต่างกันไปในแต่ละจังหวัดและอำเภอ และในบางกรณีอาจมีปัญหาในการปฏิบัติ งานที่อาจทำให้ไม่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้เท่าที่ควร จึงพิจารณาเห็นสมควรออกไปเผยแพร่ และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับนโยบาย ขอบเขต หลักเกณฑ์ และวิธีการให้ความ ช่วยเหลือในเรื่องดังกล่าว เพื่อให้เจ้าหน้าที่ อชก.ส่วนจังหวัด อชก.ส่วนอำเภอ รวมทั้งกำนัน และผู้นำท้องถิ่น ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในท้องที่สามารถปฏิบัติงาน หรือมีส่วนในการช่วยปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยได้จัดให้มีโครงการ “กชก.สัญจร” ขึ้น มีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ อชก.ส่วนจังหวัด อชก.ส่วนอำเภอ ตลอดจนกำนันในท้องที่ที่ เกี่ยวข้องได้ทราบเกี่ยวกับขอบเขต หลักเกณฑ์ และวิธีการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิม ของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ อชก.ส่วนจังหวัด อชก.ส่วนอำเภอ และเจ้าหน้าที่ในท้องที่ มี ส่วนร่วมในการแนะนำช่วยเหลือ และประชาสัมพันธ์การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนตามระเบียบดังกล่าวข้างต้นให้เกษตรกรและผู้ยากจนทราบอย่างทั่วถึงและถูกต้อง

๓. เพื่อทราบปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ตลอดจนข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์หรือวิธีการในการปฏิบัติงานให้ดำเนินไปโดยมีประ-สิทธิภาพ และบรรลุผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การดำเนินการ

โครงการ “กชก.สัญจร” ดังกล่าวซึ่งจัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ จนถึงเดือน พฤษภาคม ๒๕๓๗ ปรากฏว่า ได้ดำเนินการจัดประชุมสัมมนามาแล้วจำนวน ๒๓ ครั้งคือ ที่จังหวัดศรีสะเกษ พะเยา (จำนวน ๒ ครั้ง) ลำปาง นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี สุรินทร์ บุรีรัมย์ กระบี่ พังงา ภูเก็ต จันทบุรี ระยอง ชัยภูมิ นครราชสีมา ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี มหาสารคาม พิษณุโลก พระนครศรีอยุธยา อุตรดิตถ์ นครสวรรค์ และหนองคาย

ผลการดำเนินการ

จากการที่ได้ดำเนินการจัดประชุมสัมมนาตามจังหวัดต่าง ๆ ทำให้คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (อชก.) ส่วนจังหวัด อชก.ส่วนอำเภอ ตลอดจนกำนัน และผู้นำท้องถิ่นได้ทราบนโยบาย บทบาท อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนในด้านหนี้สิน ที่ดิน กฎหมาย และคดีความ รวมทั้งได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนรับฟังปัญหาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ซึ่งคณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ ส่วนกลางของ กชก. ได้นำข้อเสนอแนะที่ประมวลได้จากโครงการดังกล่าว เสนอ กชก. พิจารณาแก้ไขและปรับปรุงระเบียบฯ เพื่อให้การช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเป็นไปโดยกว้างขวางยิ่งขึ้น ซึ่ง กชก. ได้ให้ความเห็นชอบและนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา จัดตั้งกองทุนใหม่ขึ้นคือ กองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน ในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบและได้ประกาศใช้แล้ว จึงเห็นได้ว่าโครงการ “กชก.สัญจร” เป็นโครงการที่มีส่วนสำคัญในการช่วยให้การดำเนินการของรัฐบาล ในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนดำเนินไปด้วยดี บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้

คำถาม คำตอบ เกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน

๑. ผู้ที่จะขอกู้เงินจากกองทุนหมุนเวียนฯ จะต้องมีคุณสมบัติอย่างไร

ผู้ที่จะขอกู้เงินจากกองทุนหมุนเวียนฯ จะต้องเป็นเกษตรกรหรือผู้ยากจน หรือบิดามารดาหรือคู่สมรส หรือบุตรของบุคคลดังกล่าว

๒. หนี้สินที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะให้ความช่วยเหลือนั้นเป็นหนี้ประเภทใด

หนี้สินที่จะให้ความช่วยเหลือ จะต้องเป็นหนี้ที่เกิดจากมูลเหตุที่สุจริตและจำเป็น เป็นหนี้ที่มีได้กู้มาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และหนี้สินนั้นจะต้องเป็นกรณีที่ได้นำที่ดินไปขายฝาก จำนอง หรือกู้ยืมเงิน โดยได้นำที่ดินหรือหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน (น.ส.๓ น.ส.๓ ก. โฉนด) ให้เจ้าหนี้ยึดถือไว้เป็นประกัน หรือได้สูญเสียสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ไปแล้ว เนื่องจากการขายฝาก จำนอง หรือการกู้ยืม

๓. ที่ดินที่จะขอไถ่ถอนหรือซื้อคืน เป็นของบุคคลอื่นได้หรือไม่

ที่ดินที่จะขอไถ่ถอนหรือซื้อคืนจะต้องเป็นของเกษตรกรหรือผู้ยากจนซึ่งเป็นผู้ขอกู้เงินเอง หรือจะเป็นของบิดามารดา หรือคู่สมรส หรือบุตรของผู้ขอกู้ก็ได้

๔. คำว่า “ผู้ยากจน” ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖ มีความหมายอย่างไร

กชก. ได้กำหนดความหมายคำว่า “ผู้ยากจน” ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖ ว่า “ผู้ยากจน” หมายถึง ผู้ที่ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอ และอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ได้แก่ ผู้ที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง หรือมีแต่ไม่เพียงพอแก่การดำรงชีวิต หรือเป็นผู้ที่ไม่สามารถหาเงินเพื่อปลดปล่อยหนี้สิน ไถ่ถอน หรือซื้อที่ดินคืนได้ ตามวัตถุประสงค์ของระเบียบฯ

๕. ข้าราชการจะขอกู้เงินจากกองทุนหมุนเวียนฯ ได้หรือไม่

ข้าราชการจะขอกู้เงินจากกองทุนหมุนเวียนฯ ได้ ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่าข้าราชการผู้นั้นเป็นผู้ยากจนตามความหมายที่ กชก. กำหนดไว้ในข้อ ๔.

๖. กรณีเป็นหนี้กับธนาคารพาณิชย์โดยทั่วไป จะขอกู้เงินจากกองทุนหมุนเวียนฯ ไปใช้หนี้

ธนาคารพาณิชย์ได้หรือไม่

กรณีเป็นหนี้ธนาคารพาณิชย์ สามารถขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ เพื่อนำไปปลดเปลื้องหนี้ได้ โดย กชก. ได้มีมติกำหนดแนวทางไว้ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๓๗ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๗ ว่า “สำหรับหนี้ที่มีเจ้าหนี้เป็นสถาบันการเงินนั้นถือว่า สถาบันการเงินดังกล่าวมีข้อกำหนดในการให้กู้ยืม และเรียกดอกเบี้ยในอัตราที่เป็นธรรมอยู่แล้ว ทั้งเป็นหนี้ในระบบที่มีกฎหมายรับรอง ซึ่งต่างจากหนี้นอกระบบ ซึ่งผู้ขอความช่วยเหลือได้รับความเดือดร้อนมากกว่า และจะต้องได้รับความช่วยเหลือเป็นลำดับแรก ดังนั้น กรณีหนี้กับสถาบันการเงินดังกล่าว จึงให้รับพิจารณาให้ความช่วยเหลือเมื่อสถาบันการเงินได้เร่งรัดการชำระหนี้หรือเมื่อมีความเดือดร้อนจำเป็นตามที่เห็นสมควรเป็นราย ๆ ไป”

๗. ในการขอกู้ยืมเงินจากกองทุนหมุนเวียนฯ จะต้องมีหลักประกันเงินกู้ยืมอย่างไร หรือไม่

ในการขอกู้ยืมเงินจากกองทุนหมุนเวียนฯ จะต้องนำอสังหาริมทรัพย์ที่ขอกู้ได้ถอนหรือซื้อคืน หรือซื้อ มาจำนองประกันเงินกู้ โดยอสังหาริมทรัพย์นั้นจะต้องมีราคาประเมินไม่น้อยกว่าจำนวนเงินที่ขอกู้

๘. กรณีที่อสังหาริมทรัพย์ที่ประสงค์จะขอกู้ได้ถอนหรือซื้อคืนหรือซื้อ มีราคาประเมินน้อยกว่าจำนวนเงินที่ขอกู้จะสามารถขอกู้เงินจากกองทุนหมุนเวียนฯ ได้หรือไม่

ได้ ถ้าราคาประเมินของอสังหาริมทรัพย์ที่จะได้ถอนหรือซื้อ มีราคาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเงินที่ขอกู้ และมีอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นซึ่งไม่ได้จำนองต่อเจ้าหนี้รายอื่นมาจำนองเป็นประกันเพิ่มเติม หรือกรณีไม่มีอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นมาจำนองเป็นประกันเพิ่มเติม จะให้นำทรัพย์สินอย่างอื่นมาจำนองหรือจำนำเพิ่มเติม หรือจะนำบุคคลมาค้ำประกันเพิ่มเติมก็ได้

๙. กรณีที่กู้ยืมเงินโดยนำเอกสาร ส.ป.ก.๔-๐๑ ให้เจ้าหนี้ยึดไว้เป็นหลักประกันเงินกู้ จะขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ นำไปได้ถอนได้หรือไม่

ไม่ได้ เนื่องจากเอกสาร ส.ป.ก.๔-๐๑ มิใช่หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ส.ป.ก.๔-๐๑ เป็นเพียงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินเท่านั้น

๑๐. กรณีหนี้สินซึ่งขอความช่วยเหลืออยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อบังคับคดี หรืออยู่ระหว่างการบังคับคดี ควรจะดำเนินการอย่างไร

ให้ อชก. ที่รับคำร้องหรือรับเรื่อง ดำเนินการช่วยเหลือผู้ร้องโดยของดหรือถอนการบังคับคดีโดยด่วน ก่อนจะมีการบังคับหรือก่อนการบังคับคดีจะเสร็จสิ้น

๑๑. กรณีขายที่ดินเพื่อนำเงินมาชำระหนี้จำนองหรือกู้ยืม จะสามารถขอกู้เงินจากกองทุนหมุนเวียนฯ เพื่อนำไปซื้อที่ดินคืนได้หรือไม่

ได้ ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงแน่ชัดว่า เป็นการขายที่ดินเพื่อนำเงินที่ได้จากการขายมา
ไถ่ถอนจำนอง หรือชำระหนี้กู้ยืมซึ่งมีที่ดินหรือหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินค้ำประกันเงินกู้

๑๒. กรณีเป็นหนี้ตามสัญญาขายฝากซึ่งยังไม่ครบกำหนดไถ่ ผู้ขายฝากมีความประสงค์จะขอ
กู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ ไปไถ่ถอน แต่ผู้รับซื้อฝากไม่ยอมไปพบเจ้าหน้าที่เพื่อให้ข้อเท็จจริง
หรือไถ่เกลี้ยประนอมหนี้ที่อำเภอ จะทำอย่างไร

กรณีดังกล่าว หากผู้รับซื้อฝากไม่ยอมมาพบเจ้าหน้าที่ ก็ไม่จำเป็นต้องดำเนินการ
ไถ่เกลี้ยเนื่องจากเป็นกรณีที่มีหลักฐานชัดเจน โดยให้ อชก.ส่งเรื่องดังกล่าวให้ ธ.ก.ส.เพื่อ
พิจารณาวิเคราะห์คำขอผู้ต่อไป

๑๓. กรณีผู้ร้องขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ แต่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ไม่ยอมมาพบเจ้าหน้าที่เพื่อ
ดำเนินการไถ่เกลี้ย จะให้ดำเนินการอย่างไร

ให้ อชก.รวบรวมหลักฐานแห่งหนี้ เช่น สัญญาขายฝาก จำนอง และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
พร้อมเรื่องเดิม ส่งให้ ธ.ก.ส.พิจารณาวิเคราะห์คำขอผู้ต่อไป

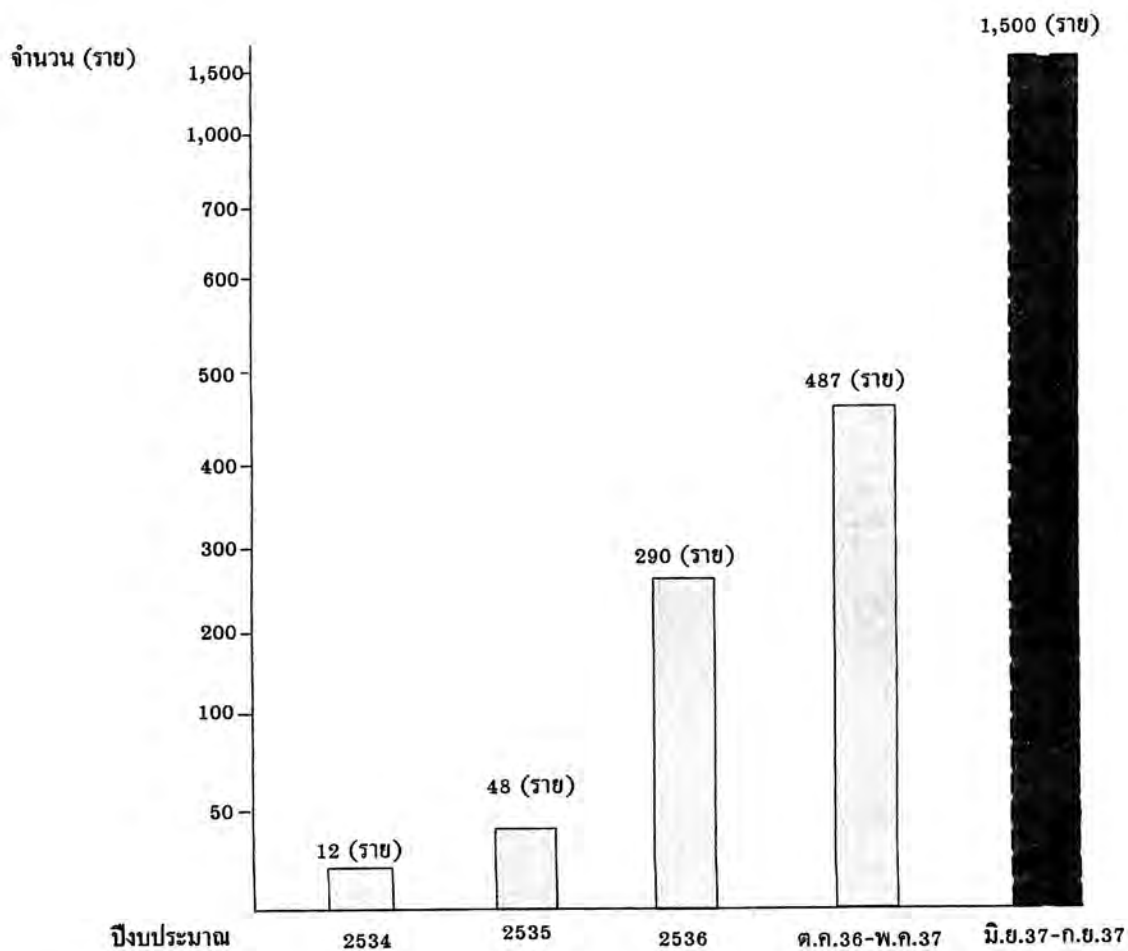
๑๔. ในการดำเนินการไถ่เกลี้ยประนอมหนี้ หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ไม่ยอมลดอัตราดอกเบี้ยลง
ให้เท่ากับอัตราดอกเบี้ยที่กฎหมายกำหนด จะให้ดำเนินการอย่างไร

ควรชี้แจงให้เจ้าหน้าที่เข้าใจว่า อัตราดอกเบี้ยที่เจ้าหน้าที่พึงได้รับตามกฎหมายเป็นจำนวน
เท่าใด แต่หากเจ้าหน้าที่ยังไม่ยินยอม ให้บันทึกผลการไถ่เกลี้ยแล้วส่งเรื่องให้ ธ.ก.ส.พิจารณา
วิเคราะห์คำขอผู้เงินต่อไป

๑๕. กรณีที่ผู้ร้องได้รับอนุมัติเงินแล้ว แต่เจ้าหน้าที่ไม่ยอมรับชำระหนี้ จะมีมาตรการใดในการ
บังคับให้เจ้าหน้าที่รับชำระหนี้

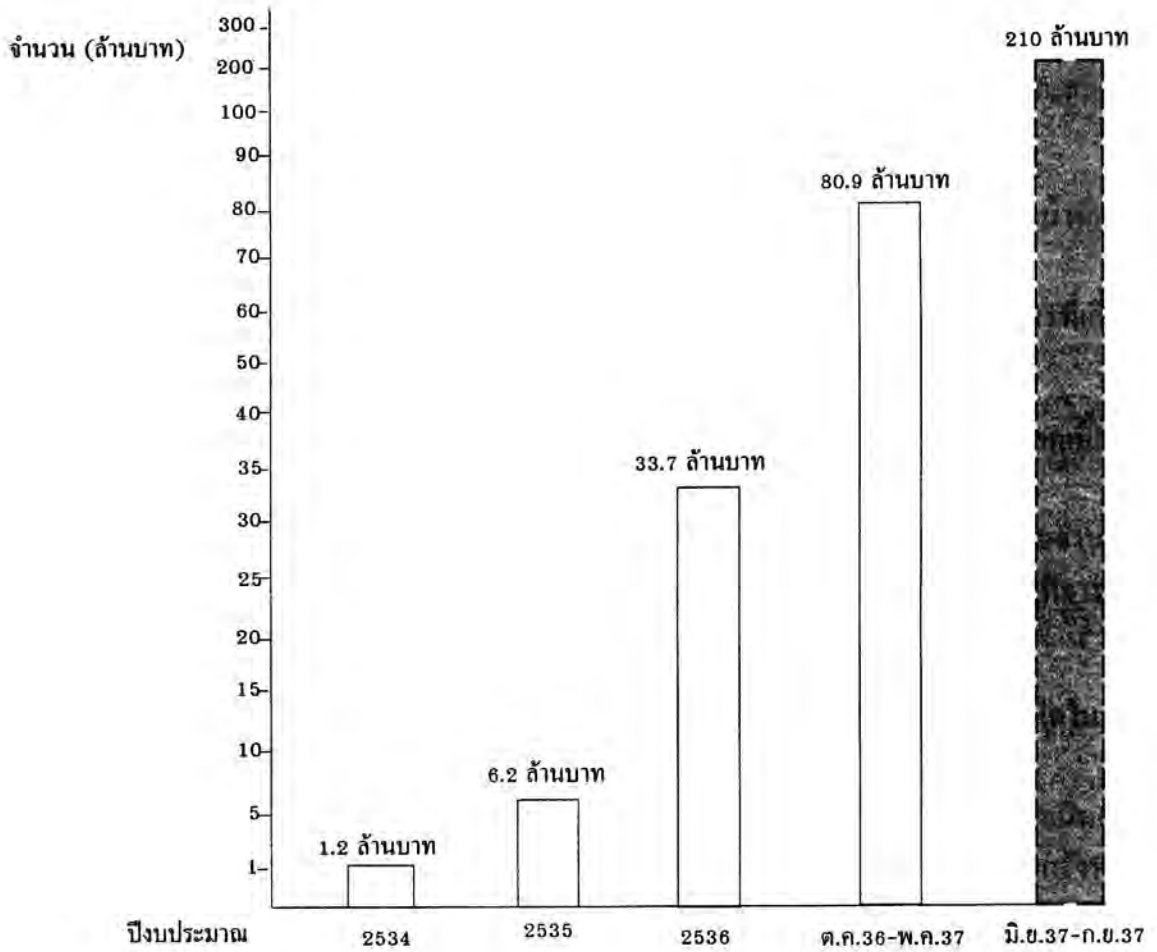
กรณีเจ้าหน้าที่ไม่ยอมรับชำระหนี้ ให้เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส.ร่วมกับเจ้าหน้าที่ อชก.ดำเนินการ
วางทรัพย์ต่อสำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ประจำศาล ณ ภูมิลำเนาของเจ้าหน้าที่ หากจังหวัด
ไต่ยังไม่มีการตั้งสำนักงานประจำจังหวัด ก็ให้ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดนั้นก่อน ถ้าเจ้าหน้าที่มีภูมิลำเนา
อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ก็ต้องยื่นคำร้องต่อสำนักงานวางทรัพย์กลาง กรมบังคับคดี
บางขุนนนท์

สถิติการอนุมัติเงินกองทุนหมุนเวียน (จำนวน ราย)
ปีงบประมาณ 2534 - 2537

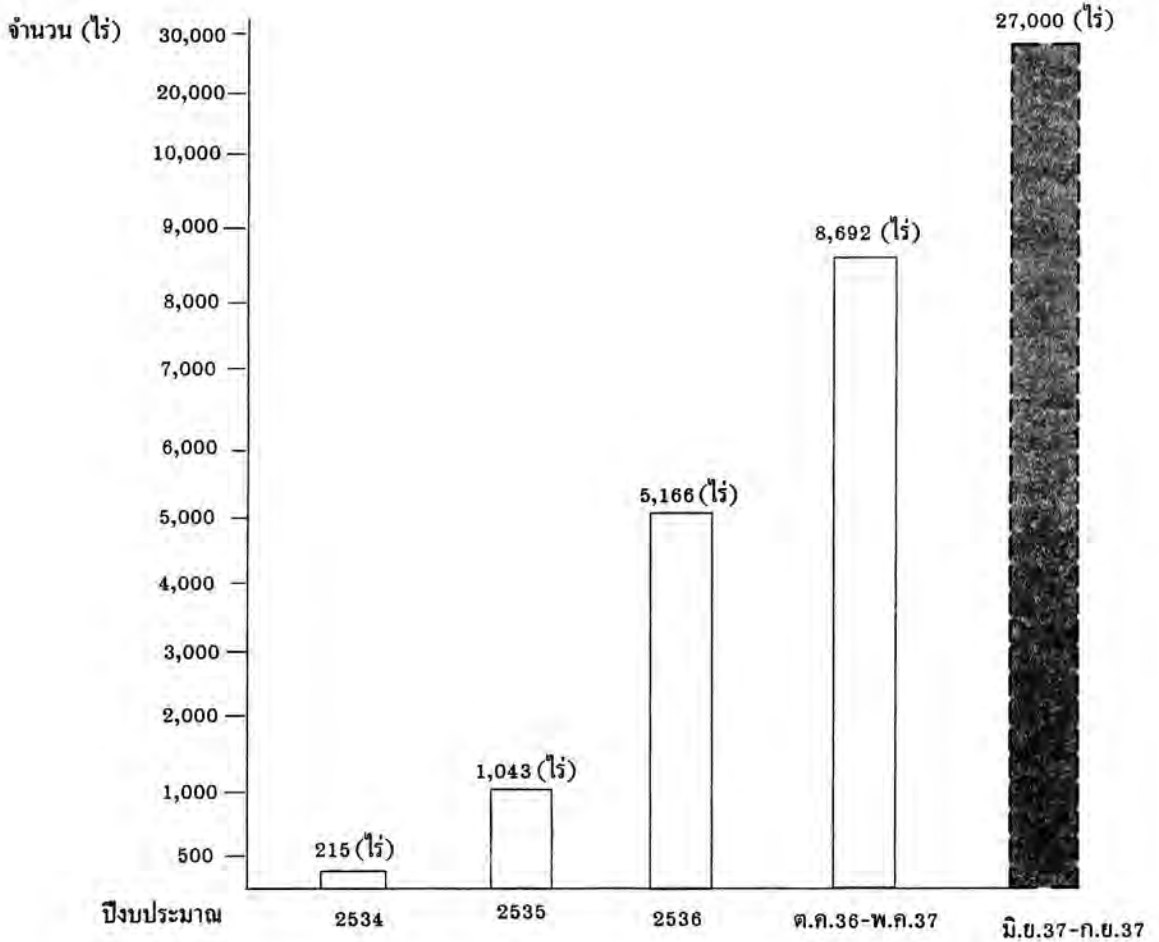
- = จำนวนรายที่อนุมัติให้กู้ยืมเงินแล้ว
- = จำนวนรายที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วจะนำเสนออนุมัติให้กู้ยืมโดยประมาณ

สถิติการอนุมัติเงินกองทุนหมุนเวียน (จำนวนบาท)
ปีงบประมาณ 2534 - 2537

- = จำนวนเงินที่อนุมัติให้กู้ยืมแล้ว
- = จำนวนเงินที่คาดว่าจะอนุมัติให้กู้ยืม

สถิติจำนวนที่ดินที่ช่วยไถ่ถอน และซื้อคืน (ไร่)
ปีงบประมาณ 2534 - 2537

= จำนวนที่ดินที่ช่วยไถ่ถอนและซื้อคืนแล้ว

= จำนวนที่ดินที่คาดว่าจะช่วยไถ่ถอนและซื้อคืน

หน้าว่าง

ภาคผนวก

หน้าว่าง

คำสั่งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ที่ ๒/๒๕๓๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

ตามคำสั่งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ที่ ๓/๒๕๓๑ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ แต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน จำนวน ๕ คณะ คือ

๑. คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนกลาง (อชก. ส่วนกลาง)
๒. คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนกรุงเทพมหานคร (อชก. กทม.)
๓. คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเขต (อชก. เขต)
๔. คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนจังหวัด (อชก. ส่วนจังหวัด)
๕. คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนอำเภอ (อชก. ส่วนอำเภอ)

เพื่อช่วยดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือปฏิบัติงานอย่างหนึ่ง อย่างไม่ตามที่ คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.) มอบหมาย นั้น

คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.) ในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๕ ได้มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งอัยการจังหวัด อัยการจังหวัดประจำศาล หรือผู้แทนแล้วแต่กรณี เป็นอนุกรรมการใน อชก. ส่วนอำเภอ อชก. เขต เฉพาะอำเภอและเขตอันเป็นที่ตั้งของศาลจังหวัดเพิ่มขึ้นอีก ๑ ตำแหน่ง ทั้งนี้ เพื่อเป็นผู้ช่วยให้คำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายในการประชุม อชก. ส่วนอำเภอ หรือ อชก. เขต ทั้งเพื่อให้อัยการได้มีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ นโยบายการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนของรัฐบาลได้กว้างขวางยิ่งขึ้น รวมทั้งได้มีมติให้แก้ไขชื่อหน่วยงาน และชื่อตำแหน่งของผู้แทนในคณะอนุกรรมการบางหน่วยงานให้ถูกต้อง เนื่องจากปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนชื่อหน่วยงานและชื่อตำแหน่งดังกล่าวใหม่ ประกอบกับกรุงเทพมหานครได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของกรุงเทพมหานครใหม่และได้ขอเปลี่ยนแปลงอนุกรรมการและเลขานุการ อชก. กทม. จากผู้อำนวยการ กองปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นผู้อำนวยการ กองส่งเสริมอาชีพ สำนักพัฒนาชุมชน

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกร และผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘ ข้อ ๘ และข้อ ๑๐ จึงให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ที่ ๓/๒๕๓๑ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ และแต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ดังนี้

ข้อ ๑ คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนกลาง (อชก. ส่วนกลาง) ประกอบด้วย

๑) รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (ผู้รับผิดชอบงานของสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน)	เป็นประธาน อนุกรรมการ
๒) ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (ผู้ได้รับมอบหมาย)	เป็นรองประธาน อนุกรรมการ
๓) ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เป็นอนุกรรมการ
๔) ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	เป็นอนุกรรมการ
๕) ผู้แทนกรมการปกครอง	เป็นอนุกรรมการ
๖) ผู้แทนกรมที่ดิน	เป็นอนุกรรมการ
๗) ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์	เป็นอนุกรรมการ
๘) ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	เป็นอนุกรรมการ
๙) หัวหน้าสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน	เป็นอนุกรรมการ และเลขานุการ
๑๐) หัวหน้าฝ่ายสอบสวนและประนอมข้อพิพาท ๑	เป็นอนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
๑๑) หัวหน้าฝ่ายสอบสวนและประนอมข้อพิพาท ๒	เป็นอนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๒ คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนกรุงเทพมหานคร (อชก. กทม.) ประกอบด้วย

๑) ปลัดกรุงเทพมหานคร	เป็นประธาน อนุกรรมการ
๒) รองปลัดกรุงเทพมหานคร (ผู้รับผิดชอบงานด้านการเกษตร)	เป็นรองประธาน อนุกรรมการ
๓) ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	เป็นอนุกรรมการ
๔) ผู้แทนกรมที่ดิน	เป็นอนุกรรมการ
๕) ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์	เป็นอนุกรรมการ

- ๖) ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล หรือผู้แทน เป็นอนุกรรมการ
- ๗) ผู้อำนวยการเขตท้องที่ หรือผู้แทน ที่ผู้ร้องมี เป็นอนุกรรมการ
ภูมิลำเนา หรือที่ดินที่ร้องเรียนตั้งอยู่
- ๘) ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เป็นอนุกรรมการ
การเกษตร
- ๙) ประธานสหกรณ์ระดับจังหวัด เป็นอนุกรรมการ
- ๑๐) ผู้แทนกลุ่มเกษตรกรระดับจังหวัด เป็นอนุกรรมการ
- ๑๑) ผู้อำนวยการกองส่งเสริมอาชีพ เป็นอนุกรรมการ
สำนักพัฒนาชุมชน และเลขานุการ
- ๑๒) เกษตรกรุงเทพมหานคร เป็นอนุกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๓ คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเขต (อชก.เขต) ประกอบด้วย

- ๑) ผู้อำนวยการเขต เป็นประธาน
อนุกรรมการ
- ๒) ผู้กำกับตำรวจนครบาล เป็นรองประธาน
อนุกรรมการ
- ๓) อัยการจังหวัดประจำศาล หรือผู้แทน (เฉพาะเขต เป็นอนุกรรมการ
อันเป็นที่ตั้งของศาลจังหวัด)
- ๔) เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ หรือผู้แทนกรมที่ดิน เป็นอนุกรรมการ
- ๕) เกษตรอำเภอ เป็นอนุกรรมการ
- ๖) หัวหน้างานปกครองเขต เป็นอนุกรรมการ
- ๗) หัวหน้าหน่วยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เป็นอนุกรรมการ
การเกษตร สาขาอำเภอ หรือผู้แทนธนาคาร
เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- ๘) กำนันตำบลที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนาหรือที่ดินพิพาท เป็นอนุกรรมการ
ตั้งอยู่ (ถ้ามี)
- ๙) ข้าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งผู้อำนวยการเขต เป็นอนุกรรมการ
แต่งตั้ง และเลขานุการ

ข้อ ๔ คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนจังหวัด (อชก. ส่วน
จังหวัด) ประกอบด้วย

- ๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน
อนุกรรมการ

๒) ปลัดจังหวัด	เป็นรองประธาน อนุกรรมการ
๓) อัยการจังหวัด	เป็นอนุกรรมการ
๔) รองผู้บังคับการ (ทำหน้าที่หัวหน้าตำรวจ จังหวัด) หรือผู้กำกับการตำรวจจังหวัด	เป็นอนุกรรมการ
๕) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด	เป็นอนุกรรมการ
๖) เกษตรจังหวัด	เป็นอนุกรรมการ
๗) ประชาสงเคราะห์จังหวัด	เป็นอนุกรรมการ
๘) นายอำเภอท้องที่ หรือผู้แทน ที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนา หรือที่ดินที่ร้องเรียนตั้งอยู่	เป็นอนุกรรมการ
๙) ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาจังหวัด	เป็นอนุกรรมการ
๑๐) ประธานสหกรณ์ระดับจังหวัด	เป็นอนุกรรมการ
๑๑) ผู้แทนกลุ่มเกษตรกรระดับจังหวัด	เป็นอนุกรรมการ
๑๒) จำจังหวัด	เป็นอนุกรรมการ และเลขานุการ

ข้อ ๕ คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนอำเภอ (อชก. ส่วน
อำเภอ) ประกอบด้วย

๑) นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้า ประจำกิ่งอำเภอ	เป็นประธาน อนุกรรมการ
๒) สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจอำเภอ	เป็นรองประธาน อนุกรรมการ
๓) อัยการจังหวัด อัยการจังหวัดประจำศาล หรือ ผู้แทน (เฉพาะอำเภอที่เป็นที่ตั้งของศาลจังหวัด)	เป็นอนุกรรมการ
๔) เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ	เป็นอนุกรรมการ
๕) เกษตรอำเภอ	เป็นอนุกรรมการ
๖) หัวหน้าหน่วยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สาขาอำเภอ (ถ้ามี)	เป็นอนุกรรมการ
๗) กำนันตำบลที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนาหรือที่ดินพิพาทตั้งอยู่	เป็นอนุกรรมการ
๘) ปลัดอำเภอที่ได้รับมอบหมาย	เป็นอนุกรรมการ และเลขานุการ

ข้อ ๖ ให้คณะอนุกรรมการฯ ตามข้อ ๑-๕ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาช่วยเหลือเกษตรกร
และผู้ยากจน ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายเกี่ยวกับหนี้สิน ที่ดินทำกินและคดีความ

ตามที่กำหนดในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘

๑) ทำการสอบสวนข้อเท็จจริง โกล่เกลี่ย และประนีประนอม บุคคลผู้เป็นคู่กรณี หรือบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับเกษตรกรและผู้ยากจน ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย หรือไม่ได้รับความเป็นธรรมเกี่ยวกับเรื่องหนี้สิน ที่ดินทำกิน และคดีความเพื่อปลดปล่อยหรือลดหนี้สิน ปล่อยถอน หรือซื้อที่ดินทำกินคืน เพื่อให้ได้รับความเป็นธรรม หรือระงับแก้ไขปัญหาค้ำพิพาท และความเดือดร้อน

๒) ดำเนินการให้ทางราชการช่วยเหลือทางการเงินในการปลดปล่อยหนี้สิน ปล่อยถอน หรือซื้อที่ดินทำกินคืน และแก้ไขปัญหในการประกอบอาชีพของเกษตรกร

๓) ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนในทางกฎหมายและคดีความ ซึ่งเกี่ยวกับหนี้สิน หรือที่ดินทำกิน

๔) ปฏิบัติงานตามมติของคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน หรือตามที่ประธานกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนมอบหมาย

๕) ช่วยเหลือในการจัดที่ดินของทางราชการให้แก่เกษตรกรและผู้ยากจนซึ่งไม่มีที่ดินทำกิน

๖) ดำเนินการช่วยเหลือจัดสงเคราะห์เกษตรกรและผู้ยากจนที่ไม่มีที่ดินทำกินเข้าไปทำกิน ในที่ดินที่ทางราชการจัดให้

ข้อ ๗ ให้คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนกลางมีอำนาจหน้าที่ในการเร่งรัดติดตามผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน กรุงเทพมหานคร, เขต, ส่วนจังหวัด และส่วนอำเภอ

ข้อ ๘ สำหรับคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเขต, ส่วนอำเภอ นอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ตามข้อ ๖.๑) - ๖) แล้ว ให้มีหน้าที่ช่วยเหลือปฏิบัติงานตามที่ อชก. ส่วนกลาง และ อชก. ส่วนจังหวัด มอบหมายด้วย

ข้อ ๙ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ร้องเรียน ผู้ถูกร้องเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งตามคำสั่งนี้คนหนึ่งคนใด อาจปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในข้อ ๖ ได้โดยไม่ต้องมีการประชุมปรึกษาเป็นคณะและเมื่อได้มีการปฏิบัติไปแล้วประการใด ให้นำเสนอประธานอนุกรรมการฯ พิจารณาให้ความเห็นชอบ

ข้อ ๑๐ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการตามคำสั่งนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓

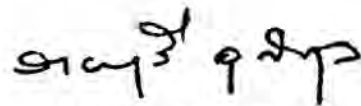
ข้อ ๑๑ ให้ประธานอนุกรรมการมีอำนาจพิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานหรือเจ้าหน้าที่ เพื่อช่วยเหลือปฏิบัติงานใด ๆ ภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของอนุกรรมการได้ตามความจำเป็น

ข้อ ๑๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งนี้ คณะอนุกรรมการอาจเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ข้อมูล หรือเรียกตรวจและเก็บรักษาเอกสาร หรือวัตถุพยานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ ในการปฏิบัติงานได้

ข้อ ๑๓ การเบิกเบี้ยประชุม อชก. ส่วนกลาง ให้เบิกจ่ายเบี้ยประชุมจากสำนักงาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี อชก. กทม. และ อชก. เขต ให้เบิกจ่ายเบี้ยประชุมจากสำนัก ปลัดกรุงเทพมหานคร อชก. ส่วนจังหวัด และ อชก. ส่วนอำเภอ ให้เบิกจ่ายเบี้ยประชุม จากกระทรวงมหาดไทยตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาเบิกประชุมและค่า คตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราช- กฤษฎีกา ว่าด้วยเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

(นางสายสุรี จุติกุล)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

คำสั่งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ที่ ๑/๒๕๓๖

เรื่อง แต่งตั้งอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (อชก.) เพิ่มเติม
ใน อชก.เขต และ อชก.ส่วนอำเภอ

ตามคำสั่งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.) ที่ ๒/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๓๕ แต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน รวม ๕ คณะ คือ

๑. คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนกลาง (อชก. ส่วนกลาง)
  ๒. คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนกรุงเทพมหานคร (อชก. กทม.)
  ๓. คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเขต (อชก. เขต)
  ๔. คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนจังหวัด (อชก. ส่วนจังหวัด)
  ๕. คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนอำเภอ (อชก. ส่วนอำเภอ)
- เพื่อช่วยดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือปฏิบัติงานอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่ คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.) มอบหมาย นั้น

โดยที่ กชก.ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๕ ได้มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งอัยการจังหวัด หรืออัยการจังหวัดประจำศาล หรือผู้แทน เป็น อนุกรรมการใน อชก. ส่วนอำเภอ ซึ่งมีได้เป็นที่ตั้งของศาลจังหวัด และสำหรับกรุงเทพมหานคร ให้แต่งตั้งผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นอนุกรรมการใน อชก. เขต (ยกเว้นเขตมีนบุรี)

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกร และผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘ ข้อ ๘ และข้อ ๑๐ จึงให้แต่งตั้งอนุกรรมการเพิ่มเติมใน อชก. เขต และ อชก. ส่วนอำเภอ ดังนี้

๑. ข้อ ๓. คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเขต (อชก. เขต)
ให้ยกเลิกข้อความของคณะอนุกรรมการฯ ในลำดับที่ ๓ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

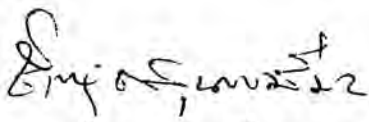
“๓) ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด (ในเขตอื่น ๆ) อัยการจังหวัดประจำศาล หรือผู้แทน (เฉพาะเขตมีนบุรี) เป็นอนุกรรมการ”

๒. ข้อ ๕. คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วนอำเภอ (อชก. ส่วนอำเภอ)

ให้ยกเลิกข้อความของคณะอนุกรรมการฯ ในลำดับที่ ๓ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“๓) อัยการจังหวัด หรืออัยการจังหวัดประจำศาล หรือผู้แทนเป็นอนุกรรมการ”
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖

พันเอก
(ชินวุธ สุนทรสีมะ)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

คำสั่งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ที่ ๑/๒๕๓๗

เรื่อง มอบหมายให้ อชก. ส่วนกลาง อชก. ส่วนจังหวัด และ อชก. ส่วนอำเภอ
มีอำนาจพิจารณาอนุมัติคำขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิม
ของเกษตรกรที่ยากจน และกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้
ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน

ด้วยคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.) ในคราวประชุมครั้งที่
๓/๒๕๓๖ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๖ ครั้งที่ ๑/๒๕๓๗ เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๓๗
และครั้งที่ ๒/๒๕๓๗ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๗ ได้มีมติมอบหมายให้คณะอนุกรรมการ
ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (อชก.) ส่วนกลาง อชก. ส่วนจังหวัดและอชก. ส่วนอำเภอ
มีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติคำขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของ
เกษตรกรที่ยากจน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อย
หนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ ระเบียบสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน
พ.ศ. ๒๕๓๓ และกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและ
ที่ดิน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร
และผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖ ระเบียบสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน
พ.ศ. ๒๕๓๖ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานกองทุนหมุนเวียนฯ ดำเนินไปด้วยดี และเกิดความ
คล่องตัวในทางบริหารมากยิ่งขึ้น

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกร
และผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘ ข้อ ๘ จึงมีคำสั่งมอบอำนาจการพิจารณาอนุมัติคำขอกู้เงินกองทุน
หมุนเวียนฯ ทั้งสองกองทุน ดังนี้

ข้อ ๑ ให้ อชก. ส่วนอำเภอ เป็นผู้พิจารณาอนุมัติคำขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ
ภายในวงเงินที่ขอกู้รายละไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท

ข้อ ๒ ให้ อชก. ส่วนจังหวัด เป็นผู้พิจารณาอนุมัติค่าของกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ สำหรับวงเงินที่ขอกู้รายละเกินกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกินรายละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

ข้อ ๓ ให้ อชก. ส่วนกลาง เป็นผู้พิจารณาอนุมัติค่าของกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ สำหรับผู้ขอกู้ทั่วราชอาณาจักร โดยไม่จำกัดวงเงิน

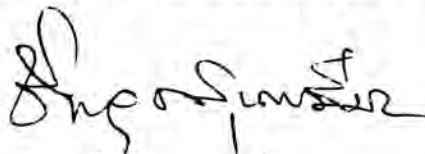
ข้อ ๔ ให้ประธาน อชก. ส่วนกลาง หรืออนุกรรมการที่ประธาน อชก. ส่วนกลาง มอบหมาย ประธาน อชก. ส่วนจังหวัด หรืออนุกรรมการที่ประธาน อชก. ส่วนจังหวัด มอบหมาย ประธาน อชก. ส่วนอำเภอ หรืออนุกรรมการที่ประธาน อชก. ส่วนอำเภอ มอบหมาย เป็นผู้พิจารณาอนุมัติค่าของกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ ในกรณีเร่งด่วนที่ผู้ขอกู้จะต้องไถ่ถอนหรือซื้อที่ดินคืน หรือซื้อที่ดินตามสัญญาหรือข้อตกลงภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ อชก. นั้น ๆ ได้รับแจ้งผลการวิเคราะห์ด้านเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ไปก่อน แล้วเสนอให้ที่ประชุม อชก. ดังกล่าวทราบต่อไป โดยสำหรับ ส่วนกลางไม่จำกัดวงเงินที่ขอกู้ ส่วนจังหวัดสำหรับวงเงินที่ขอกู้รายละเกินกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกินรายละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท และส่วนอำเภอในวงเงินไม่เกินรายละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท

ข้อ ๕ ให้ประธาน อชก. ส่วนกลาง หรืออนุกรรมการที่ประธาน อชก. ส่วนกลาง มอบหมาย ประธาน อชก. ส่วนจังหวัด หรืออนุกรรมการที่ประธาน อชก. ส่วนจังหวัด มอบหมาย ประธาน อชก. ส่วนอำเภอ หรืออนุกรรมการที่ประธาน อชก. ส่วนอำเภอ มอบหมาย มีอำนาจพิจารณาอนุมัติค่าของกู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ ในกรณีที่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามระเบียบของทางราชการซึ่งไม่มีปัญหาที่จะต้องใช้ดุลพินิจ แล้วเสนอให้ อชก. ดังกล่าวทราบต่อไป โดยสำหรับส่วนกลางภายในวงเงินรายละไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนจังหวัดสำหรับรายที่เกินกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกินรายละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนอำเภอไม่เกินรายละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท

ในการนี้ เมื่อ อชก. ดังกล่าวได้พิจารณาอนุมัติค่าของกู้เงินไปแล้วประการใด ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีประมวลเสนอ กชก. ทราบ ทุกกระยะ ๔ เดือนตามงวดเงินงบประมาณ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๓๗

พันเอก

(ชินวุธ สุนทรสีมะ)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

คำสั่งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ที่ ๒/๒๕๓๗

เรื่อง แก้ไขปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้
ยากจน

ตามคำสั่งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.) ที่ ๒/๒๕๓๕
ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๓๕ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน
พร้อมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการไว้แล้ว นั้น

โดยที่ได้มีการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สิน
และที่ดิน ขึ้นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
โดย กชก. เป็นผู้บริหารกองทุนหมุนเวียนฯ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุน
หมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖ กับทั้ง กชก.
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๓๖ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๓๖ และครั้งที่ ๔/๒๕๓๖
เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๖ เห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการให้กู้เงินเพื่อการประกอบ
อาชีพจากเงินทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเพื่อให้เกษตรกรและผู้ยากจน
ได้กู้ยืมไปใช้จ่ายในการประกอบอาชีพให้มีรายได้สูงขึ้นตามนโยบายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ
ที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๘ (๓) ตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ สมควร
ได้มีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการฯ เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจที่เพิ่มขึ้น
ดังกล่าว

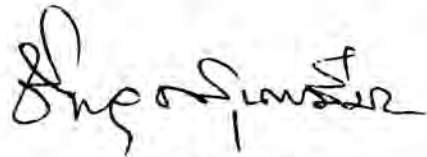
ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและ
ผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘ ข้อ ๘ จึงให้ยกเลิกอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการตามความใน
ข้อ ๑๐ แห่งคำสั่ง กชก. ที่ ๒/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๓๕ และให้ใช้ความ
ต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๐ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการตามคำสั่งนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘ ระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่
ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเกษตรกร
และผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สิน
และที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖”

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๓๗

พันเอก

(ชินวุธ สุนทรสันมะ)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

หลักเกณฑ์การใช้บุคคลค่าประกันร่วมในการขอกู้เงินกองทุนหมุนเวียน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. ๒๕๓๓ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖ (มติ กชก. ครั้งที่ ๑/๒๕๓๖ เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๓๖)

๑. ให้ข้าราชการพลเรือนระดับ ๓-๕ หรือข้าราชการอื่นที่เทียบเท่า ทำสัญญาค้ำประกันเงินกู้ได้ ในวงเงินไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

ให้ข้าราชการพลเรือนระดับ ๖ ขึ้นไป หรือข้าราชการอื่นที่เทียบเท่า ทำสัญญาค้ำประกันเงินกู้ได้ ในวงเงินไม่เกินกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท

ถ้าเกินกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท ให้อยู่ในดุลพินิจของ กชก. แต่ต้องไม่เกินกว่า ๒๐% ของจำนวนเงินที่ให้กู้

๒. ให้พนักงานรัฐวิสาหกิจ ทำสัญญาค้ำประกันเงินกู้ได้ในทำนองเดียวกับข้าราชการอื่น ตามที่ระบุไว้ในข้อ ๑

๓. ให้สมาชิกสภาและข้าราชการการเมือง ทำสัญญาค้ำประกันเงินกู้ได้ ในวงเงินไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท

ถ้าเกินกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท ให้อยู่ในดุลพินิจของ กชก. แต่ต้องไม่เกินกว่า ๒๐% ของจำนวนเงินที่ให้กู้

๔. ในกรณีที่ไม้อาจใช้บุคคลตามข้อ ๑.-๓. มาเป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้ให้ใช้บุคคลทั่วไปตามที่ กชก. เห็นสมควรเป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้ได้ในวงเงินที่ กชก. เห็นสมควร

๕. ในกรณีที่ใช้บุคคลตามข้อ ๑.-๔. มาเป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้แล้วยังไม่เป็นการเพียงพอให้ใช้บุคคลตามข้อ ๑.-๔. เป็นการเพิ่มเติมได้ แต่รวมแล้วไม่เกิน ๒ คน

๖. ให้ผู้ที่ขอทำสัญญาค้ำประกันตามข้อ ๑. หรือข้อ ๒. หรือข้อ ๓. เสนอหนังสือรับรองจากต้นสังกัด แสดงสถานะ ระดับอัตราเงินเดือน และหากมีภาระผูกพันในการทำสัญญาค้ำประกันเงินกู้อยู่ ก็ให้แสดงภาระผูกพันนั้นด้วย

๗. ผู้ค้ำประกันเงินกู้ตามข้อ ๑.-๔. คนหนึ่งค้ำประกันผู้กู้ได้ไม่เกิน ๑ ราย และจะต้องมิใช่ผู้ที่เป็นกรรมการหรืออนุกรรมการใน กชก. หรือ อชก. ใด ๆ

คณะผู้จัดทำ

นายจีระพงษ์ สิวายะวิโรจน์

ที่ปรึกษา

ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี

ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ส่วนกลางของ กชก.

นายประพันธ์ จินดาพานิช

ผู้อำนวยการสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

นางสุวิทย์ ศิขราชู

นางอารีย์ โพธิสุวรรณ

นายสมมารถ บัวแดง

นางนภาพร มณีสุด

นายยอดวุฒิ กลิ่นทอง

พ.จ.อ.ประเสริฐ มาลัย

นายศักดิ์ดา สุทธิโคตร

นายสมศักดิ์ มหาพัฒนาภรณ์

พิมพ์ที่ บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด

70 ถนนราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทร. 222-5555, 221-9781 โทรสาร 221-6433

นายยอดย้ง โสภณ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา พ.ศ. 2537

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

เคียงคู่ผู้ค้าประชาชน

